

Årsmelding 2023

SpareBank
LOM OG SKJÅK

#fjellbanken

#fjellbanken

Innhold

Banksjefen har ordet	side	6
Strategiplan 2023–2025	side	8
Økonomiske utviklingstrekk 2023	side	8
Sparebankane i Noreg	side	9
Bedriftsmarknaden i 2023	side	10
Personkundemarknaden 2023	side	14
Samfunnsengasjement	side	15
Samfunnsrekneskap	side	19
SpareBank 1 Gruppen og banksamarbeidet	side	24
EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS	side	26
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS	side	26
SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS	side	26
SpareBank 1 Lom og Skjåk Næringslivsfond	side	26
Varde Investeringslaug AS	side	26
Nøkkeltal	side	27
Årsmelding frå styret	side	28
Generelt	side	28
Eigarstyring og selskapsleiing	side	28
Godtgjering og godtgjeringsutval	side	28
Rekneskapen	side	29
Revisor	side	32
Intern kontroll og risikostyring	side	32
Arbeid mot kvitvasking, terrorfinansiering og sanksjonsbrot	side	35
Personvern	side	36
Informasjonstryggleik	side	36
Berekraft	side	37
Tilsette	side	38
Openheitslova	side	41
Det ytre miljøet	side	42
Berekraftarbeid i innkjøp i alliansen	side	44
Energi- og klimarekneskap 2023	side	44
Framtida	side	50
Takk til forretningskontaktar, tillitsvalde og tilsette	side	50
Resultat	side	51
Balanse	side	52
Kontantstrøm	side	53
Egenkapital	side	54

NOTE 1	GENERELL INFORMASJON	side	56
NOTE 2	VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER	side	56
NOTE 3	KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER	side	64
NOTE 4	SEGMENTINFORMASJON	side	65
NOTE 5	KAPITALDEKNING	side	66
NOTE 6	FINANSIELL RISIKOSTYRING	side	67
NOTE 7	INNSKUDD OG UTLÅN	side	70
NOTE 8	OVERFØRING AV UTLÅN TIL KREDITTFORETAK	side	71
NOTE 9	ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVET UTLÅN	side	72
NOTE 10	TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER	side	72
NOTE 11	MAKS KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER	side	78
NOTE 12	KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER	side	79
NOTE 13	MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO	side	79
NOTE 14	LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSER	side	80
NOTE 15	FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER	side	80
NOTE 16	NETTO PROVISJONSINNTEKTER	side	81
NOTE 17	NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP PÅ VALUTA OG FINANSIELLE INSTRUMENTER	side	81
NOTE 18	PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE	side	81
NOTE 19	ANDRE DRIFTSKOSTNADER	side	84
NOTE 20	PENSJONER	side	85
NOTE 21	SKATT	side	86
NOTE 22	KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER	side	87
NOTE 23	VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER	side	87
NOTE 24	VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST ELLER KOSTPRIS	side	89
NOTE 25	SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG RENTEFOND FORDELT PÅ UTSTEDERSEKTOR	side	89
NOTE 26	FINANSIELLE DERIVATER	side	90
NOTE 27	AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER	side	91
NOTE 28	VARIGE DRIFTSMIDLER	side	92
NOTE 29	LEIEAVTALER	side	92
NOTE 30	ANDRE EIENDELER	side	93
NOTE 31	GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	side	93
NOTE 32	ANNEN GJELD	side	94
NOTE 33	AVSETNINGER	side	94
NOTE 34	GARANTIANSVAR	side	94
NOTE 35	INVESTERINGER I EIERINTERESSER	side	94
NOTE 36	VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	side	95
NOTE 37	HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	side	95
	Erklæring frå styret	side	96
	Revisors beretning	side	98
	Generalforsamling og tillitsvalde pr. 31.12.2023	side	104
	Historisk rekneskap	side	106

Banksjefen har ordet

Vi i SpareBank 1 Lom og Skjåk har lagt bak oss eit svært aktivt jubileumsår i 2023. Gjennom heile året har vi feira vårt 150-års jubileum, med ulike arrangement både for unge og vaksne. 150 år er lang tid, og dette ville vi markere på ein god måte, noko vi meiner at vi har lykkast med.

Banken vart stifta 27. mai 1873, og opna 2. januar 1874. Det var store og mange diskusjonar i Lom prestegjeld om etablering av bank i bygda. Det vart mange runder og mange komitémøte før eit felles kommunestyremøte i Lom og Skjåk 29. mai 1869 vedtok etablering av bank.

Lom og Skjåk Sparebank flytte inn i eige hus i Presthaugen rett før nyttår i 1937, og dette bygget hadde ein totalkostnad på kr 57 000,-. Frå 1937 var det kontordag i Lom kvar laurdag og i Skjåk kvar fredag. Dagleg ekspedisjonstid vart det frå 1. februar 1947.

SpareBank 1 Lom og Skjåk tok i bruk ein Volvo PV, ei campingvogn og etter kvart bankbuss, for å tilby tenester rundt om i kommunane. Kontorlokala i Midtgard vart ferdigstilt i 1974, til ein totalkostnad på kr 3 500 000,-.

Den første tilsette i SpareBank 1 Lom og Skjåk var konstituert kasserar Syver O. Hørven, som starta i banken 18. desember 1873. Tidlegare banksjefar er Sigurd Austin (1939–1977), Lars Kvalheim (1977–2003) og Arne Henning Falkenhaus (2003–2016).

Det er i dag 88 sparebankar i Noreg. Vi er rundt nr. 40 i storleik. SpareBank 1 Alliansen vart stifta i 1996, og SpareBank 1 Lom og Skjåk gjekk inn i alliansen i 1998. Vi er svært glade for å vera ein del av SpareBank 1-familien, det er viktig å vera ein del av noko større!

SpareBank 1 Lom og Skjåk er ein solid bank, med ein forvaltningskapital på 11,5 mrd. kr, ein egenkapital på 1,3 mrd. kr og solid kapitaldekning. Banken har hatt ei god reise gjennom 150 år, der det er bygd kapital over tid – dette også med bakgrunn i at vi eig kapitalen sjølve og ikkje har eksterne eigarar som skal ha utbytte frå resultatet til banken.

Som sjølvstendig, lokal sparebank tek vi vårt samfunnsansvar, og SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken gjev mykje attende til lokalsamfunnet. Formålet vårt er «Drivkraft for utvikling av lokalsamfunnet». Det skal vera godt å leva og bu i Norddalen. Vi er òg opptekne av å ha eit godt samarbeid med lokalt næringsliv – lokal næringsutvikling er viktig. Det er viktig for Fjellbanken å vera ein god samarbeidspartnar, delta aktivt i ulike nettverk og skape gode arenaer for samarbeid. Vi er aktive i Krafttak for Grøn Vekst og etableringa av eit fond for næringsutvikling i regionen – Varde Investeringslaug. Dette er i samarbeide med SpareBank 1 Gudbrandsdal, Skjåk Energi, Eidefoss og Gudbrandsdal Energi.

Vi meiner at Nord-Gudbrandsdalen fortener sin eigen bank, og det er viktig med lokale sparebankar i distrikta. Vi vil halde fram arbeidet for å skape gode resultat, vera solide og tilfredsstillende dei krava som styresmaktene fastset. Vi er 68 tilsette, og vi er ein stor kompetansesarbeidsplass i Norddalen. Det har vore ei stor utvikling innan bank og finans i dei 150 åra som banken har eksistert, og vi må fortsetja å utvikle oss! Vi må vera gode lokalt og gode i Oslo! Vi skal etterleve verdiane våre: «Nær, solid og livgjevande».

Jubileumsåret har vore eit svært aktivt år for oss i banken. Vi har hatt eit mangfald av ulike arrangement gjennom heile året, og vi har hatt fokus på å ha arrangement med god geografisk spreiding og arrangement for ulike kundar og aldersgrupper.

Totalt har vi delt ut over 11,5 millionar kroner i jubileumsåret. Dette kjem mange til gode i Norddalen.

2023 vart nok eit spesielt år, både for SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken og for alle rundt oss. Dette med bakgrunn i krigssituasjonen i Europa og uroa i verda elles, noko som fører til at vi alle kjenner på at vi lever i ei tid som ikkje er lett pårekneleg. Krig og uro fleire stader i verda verkar inn på vareproduksjon og kostnader, og vi har i 2023 hatt eit år med auka pris på matvarer, straum og drivstoff. Saman med auka rentenivå har dette ført til ein stram økonomisk situasjon både for privatpersonar og bedrifter. Med bakgrunn i ein stram økonomisk situasjon i tida framover må vi òg rekne med at vi går inn i ein periode med fleire konkursar blant dei næringsdrivande.

Vi bidreg med finansiering til lokalt næringsliv, som skapar aktivitet og arbeidsplassar. SpareBank 1 Lom og Skjåk er òg ein stor og attraktiv kompetansesarbeidsplass i Gudbrandsdalen. Vi har mål for ansvarleg og berekraftig bankdrift og ønskjer å forankre ein kultur for berekraftig verksemd, både internt i banken og ut mot kundar og samarbeidspartnarar.

Gjennom dei utfordringane vi har hatt dei siste åra har vi vorte særst tilpassingsdyktige og endringsvillige, noko som òg er viktig i bank- og finansbransjen. Fleksibilitet vil vera ein suksess-faktor for oss i tida framover. Ulike bransjar må gjera ulike tilpassingar og endringar i tida framover, og dette vil òg gje nye moglegheiter for oss som bur og verkar i distrikta. Vi samarbeider godt med Skåppå og Innovasjon Norge på dette området.

Gjennom vår kontorstruktur med fem kontor – Skjåk, Lom, Vågå, Dombås og Oslo, ønskjer vi å vera til stades for kundane våre der dei er. Dette løyser vi ved å vera fysisk til stades på desse fem plassane, i tillegg til å ha gode digitale løysingar. Vi ønskjer at kundane våre skal få god rådgjeving og ha gode samtaler med våre tilsette. Samstundes er det òg viktig at dei kan få løyst sine behov digitalt når dette er ønskeleg.

SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken ønskjer å vera ein moderne, fleksibel og nytenkjande kompetansesarbeidsplass. Dei tilsette er den viktigaste ressursen til banken, og vi har i dag 68 dyktige og engasjerte tilsette, som gjennom engasjement og dagleg innsats dannar grunnlaget for gode resultat og positiv utvikling for banken.

I 2023 delte vi for femte gong ut SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken sine næringsstipend, og vi delte ut talentstipend for sjuande gong. Det er viktig for oss å heie på både aktive næringsaktørar og flinke ungdommar frå Nord-Gudbrandsdalen! Totalt har vi gjennom dei sju åra med talentstipend delt ut kr 2 750 000, – til 129 unge talent mellom 15 og 27 år frå Norddalen.

SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken legg fram eit årsresultat for 2023 med eit overskot etter tap og skatt på 97,9 mill. kroner. I 2023 hadde banken ein rentenetto på 2,41 %, og provisjonsinntekter på nivå med året før. Banken hadde i 2023 tap på kr 19,3 mill. kroner.

Forvaltningskapitalen er ved utgangen av 2023 på 11,648 mrd. kroner inkl. lån overført til Sparebank 1 Boligkreditt. Eigenkapitalen er 1 328,7 mill. kr og utgjør 14,6 %.

Vi er stolte av å ha eit godt resultat i 2023, sjølv om dette året har vore nok eit spesielt år med stor grad av usikkerheit på fleire område. Resultatet er i si heilheit skapt av alle dei tilsette i banken. Utan godt samarbeid og god innsats frå den enkelte hadde dette ikkje vore mogleg. Takk til dykk alle for god innsats i jubileumsåret 2023. Eg har god tru på at vi i Fjellbanklaget skal skape gode resultat og gode kundeopplevingar også i tida framover!

SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken vil òg i framtida ha fokus på å oppretthalde ei god drift og skape gode resultat for å kunne vera ein solid lokalbank og ein aktiv samfunnsaktør i Nord-Gudbrandsdalen.

Eg vil òg takke kundane, samarbeidspartnarane, styret og dei tillitsvalde for eit aktivt jubileumsår i 2023 og ønskjer alle eit godt år i 2024.

Vår visjon:

**Lokalbanken din – der du er!
Våre verdier: nær – solid – livgjevande!**

Unni Strand
adm. Banksjef

Strategiplan 2023–2025

Bankens strategiplan vart rullert hausten 2022, og hovudtrekka i strategiplanen for 2020–2023 vart vidareført. Banken sitt overordna mål er å halde fram som ein sjølvstendig lokalbank i SB1-alliansen, der vi gjennom merkevara Fjellbanken byggjer aukande marknadsandel.

Gode resultat og solid eigenkapital er avgjerande for at SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken skal halde fram med å vera ein sjølvstendig lokalbank. Gode resultat skaper vi gjennom vekst og effektiv drift, som også gjev grunnlag for vidare utvikling av banken og gjer det mogleg å stimulere til utvikling i lokalsamfunnet. Vi må ha ein soliditet som gjer at vi kan tole å ta risiko for å kunna bidra med finansiering til lokalt næringsliv, som skaper aktivitet og arbeids-

plassar. I tillegg ønskjer vi å kunne bidra med støtte til lokale aktivitetar, lag og foreiningar, som gjer det godt å bu i Nord-Gudbrandsdalen både for unge og eldre.

Rammevilkåra er i stadig utvikling, og dei regulatoriske krava frå styresmaktene blir stadig strengare. Økonomisk politikk må gjennom lover og forskrifter gje finansnæringa like konkurransevilkår for både liten og stor finansaktør. Gjennom vårt mangfald kan vi skape nødvendig økonomisk vekst rundt om i heile landet. Vi treng breidda i finansmarknaden gjennom store nasjonale aktørar, regionbankar og lokalbankar. Det er særskild viktig for distrikta at vi har lokalbankar fysisk til stades ute i marknaden.

Økonomiske utviklingstrekk 2023

Inngangen til året 2023 var prega av stor usikkerheit. Krigen i Ukraina hadde vart i nesten eitt år med vedvarande energikrise i Europa og straumkrise i Noreg. Stormaktskonflikten mellom USA og Kina vart berre verre, med stadig nye marknader og varer som vart «weaponized» og omfatta av eksportrestriksjonar. Mange land la dramatisk om på sikkerheits-, forsvars- og næringspolitikken sin. Det handla om heimflagging av industri og oppbygging av forsvarsindustri, med auka produksjon av energi, teknologi og forsvarsmateriell. Kunstig intelligens skaut fart og skapte saman med ønskje om ei raskare grøn omstilling og militær opprusting, kraftig auka etterspurnad etter arbeidskraft med teknologisk kompetanse. Dei store globale endringane slo inn i norsk økonomi i form av kraftig inflasjon, og Noregs Bank svara med å heve rentene. I løpet av 2023 heva Noregs Bank styringsrenta frå 2,75 % til 4,5 %. Trass i auka renter heldt norsk økonomi seg overraskande sterk, med god vekst og låg arbeidsløyse.

Etter kraftig auke i inflasjonen i dei fleste landa gjennom 2021 og 2022, førte dei mange renteaukingane etter kvart til at inflasjonen minka i USA og Europa. I Noreg derimot, heldt prisveksten fram med å stige fram til sommaren, før den i berre beskjeden grad vart redusert.

Ved inngangen til 2023 låg styringsrenta til Noregs Bank eit godt stykke under både USA og UK, som båe hadde endra pengepolitikken sin dramatisk i løpet av 2022. I løpet av sommaren 2022 auka særleg USA og UK tempoet i rentehevingane, og renteforskjellen auka mykje utover året. Sentralbanken i USA peikte på at den underliggjande prisveksten var altfor høg, med risiko for å stige vidare sidan arbeidsmarknaden heldt seg så stram. Noregs Bank valde gjennom 2023 å gå forsiktig fram, og heva rentene i sakte tempo, trass i at inflasjonen held fram med å auke fram til sommaren, og andre land auka tempoet i å normalisere rentene. I juni heva Noregs Bank overraskande renta med 0,5 prosentpoeng, og heva prognosen for rentebanen. Ein viktig grunn til at veksten heldt seg oppe i Noreg, var oljeskattepakken som vart vedteken under covid-pandemien, og som førte til ein kraftig auke i investeringsaktiviteten i oljesektoren. I tillegg førte svak kronekurs til auka eksport, og til sterk tilstrøyming av turistar til Noreg. Arbeidsløysa heldt seg under 2 % gjennom heile 2023.

Trass auka renter utover året heldt krona fram med å svekke seg sidan andre sentralbankar auka rentene raskare og til eit høgare nivå enn Noregs Bank. Realrenta etter skatt heldt seg negativ gjennom 2023, sidan inflasjonen steig meir enn rentene, og renteforskjellen mot USA heldt seg negativ gjennom heile året.

Trass dei mange renteaukingane steig den breie aksjemarknadsindeksen i USA, S&P 500, med heile 24 % i 2023. I takt med at inflasjonen vart redusert, og økonomien heldt fram med å vekse, endra forventningane til sentralbanken sin rentepolitikk seg. Slik vart det venta at rentesatsane ville ta til å minke tidleg i 2024. Det førte til ein kraftig oppgang i aksjemarknaden på slutten av året. Veksten vart driven fram av særleg dei sju største teknologiselskapa kalla «magnificent seven»: Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta og Tesla. Dei sju selskapa stod for rundt 2/3 av oppgangen i S&P 500. Nvidia, som lagar maskinane som produserer semiconductor chips, auka i verdi med heile 239 %. Teknologiselskapa steig i verdi, ikkje berre fordi det er skarpare fokus på heimflytting av teknologiproduksjon og sanksjonar overfor kinesiske import av teknologi, men også fordi digitalisering og kunstig intelligens ser ut til å bli ein moden teknologi det er mogleg å tene pengar på. Den breie europeiske aksjeindeksen, Eurofirst 500, steig med 16 % i 2023, mens Oslo Børs steig 11,5 %.

Etter ein uroleg start på året, med frykt for kraftig økonomisk nedtur som følgje av dei høge prisane og dei auka rentene i tillegg til uro i bankmarknaden i USA i mars, med konkurs i fleire mindre nisjebankar, viste økonomiane seg å vere overraskande robuste. Hushaldningane heldt fram med å handle, arbeidsløysa heldt seg svært låg, og bedriftene tilsette medarbeidarar, investerte og utvida som følgje av behov for opprusting, omstilling og heimflagging. Det som utløyste den siste oppturen i aksjemarknaden, var signal frå sentralbanken i USA om at dei tok til å bli sikre på at dei hadde fått kontroll med inflasjonen, og at rentene derfor etter kvart kunne setjast ned. I Q4 steig aksjane i USA med vel 12 %, den sterkaste kvartalsoppgangen sidan Q4 2020.

10 års statsobligasjonsrente i USA steig til ein topp på rundt 5 % i oktober 2023, for så å avslutte året på rundt 4 %, om lag det same nivået som ved inngangen til året. Marknaden prisa*) ved årsslutt 2023 at rentetoppen var nådd i USA, og at sentralbanken ville ta til å kutte renta i løpet av første kvartal i 2024.

Noregs Bank heva styringsrenta frå 2,75 % til 4,5 % i løpet av 2023. Ifølgje renteprognosen Noregs Bank la fram i den siste pengepolitiske rapporten i 2023, var det lite sannsynleg at renta måtte setjast opp ein gong til i løpet av første halvår i 2024, for så å bli redusert att til 4,25 % ved utgangen av 2024. Viss rentebanen utviklar seg slik, ventar Noregs Bank at gjennomsnittleg utlånsrente for bustadlån vil stige til ein topp rundt 5,7 % i løpet av 2024, for så å falle noko etter kvart som styringsrenta blir kutta. På same måte som i USA steig dei lange rentene i Noreg til ein topp på rundt 4 % i oktober, for deretter å falle til om lag 3,2 % ved slutten av året.

3m NIBOR steig frå rundt 3,3 % ved inngangen på året til rundt 4,7 % i løpet av sommaren. Etter det har 3m NIBOR lege relativt stabilt rundt 4,7 % trass i at styringsrenta vart heva to gonger i haust. Årsaka til den stabile 3m NIBOR-renta er at pengemarknadspåslaget, kalla 3m NIBOR spread over styringsrenta, har falle til berre 0,2 prosentpoeng ved utgangen av året.

Marknaden prisa ved årsslutt inn at rentetoppen var nådd i Noreg, og at rentene ville bli redusert gradvis frå starten av 2024. Oljeprisen heldt seg relativt stabil gjennom 2023, frå rundt USD 82 pr. fat i starten av året til USD 77 pr. fat ved utgangen av året. Gjennomsnittsprisen i 2023 var om lag USD 86 pr. fat, etter å ha vore oppe i USD 96,5 pr. fat i løpet av september.

Sparebankane i Noreg

Norske sparebankar har dei siste 200 år spelt ei avgjerande rolle for utvikling av lokalsamfunn og næringsliv i heile landet. Sparebankane spelar ei stadig viktigare rolle både lokalt, regionalt og nasjonalt. Den lokale sparebanken har god kjennskap til marknaden og til dei utfordringar lokale næringslivsaktørar har, og gjennom denne kompetansen har lokalbanken eit stort konkurransefortrinn. Lokalbanken utgjer ein heilt naudsynt del av infrastrukturen og opererer i nært fellesskap med lokalsamfunna rundt, og gjennom sitt samfunnsansvar bidreg dei lokale sparebankane til at det er godt å leva og bu ute i distrikta.

I 1929 var det heile 638 sparebankar i Noreg, og det har sidan den gong vore gjennomført mange fusjonar og samanslåingar av lokalbankar. Talet på sparebankar i Norge er pr. i dag 88 bankar. Det er ulike spådomar når det gjeld fusjonstakt og samanslåing av bankar i tida framover, og det er òg ulike meiningar når det gjeld naudsynt storleik på lokalbankane. Det er særskild viktig at dei lokale sparebankane har ei god drift og skapar solide overskot, slik at dei òg i tida framover kan bidra til positiv utvikling i lokalsamfunna våre.

Bedriftsmarknaden i 2023

Etter to år der pandemien hadde vore hovud-bekymringa, var det følgjene av krigsutbrotet i Ukraina og utfordringar med tilgang på råvarer, auka kostnader på råvarer, drivstoff, straum og forventa auke i renta som prega starten av 2023. Gjennom året har desse verknadene gjort kvardagen til fleire bransjar utfordrande. Bedriftsmarknadsavdelinga har ved utgangen av året ein netto vekst i utlån til bedrifter på 6,67 %, 248 MNOK. Tilsvarende tal for 2022 var ein netto vekst i utlån til bedrifter på 11,17 %, 374 MNOK.

Det har vore auka etterspurnad etter finansiering av traktorar, bilar og reiskap. Gjennom vårt eigarskap i SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS har vi finansiert 143 objekt gjennom leasing og salspantlån, totalt 90,1 MNOK. Til samanlikning viste fjoråret 116 objekt og investert beløp 63,7 MNOK. I 2023 har vi gjennom finansieringsselskapet sett dei fyrste skifta til mellom anna elektriske varebilar.

Omsetnaden av landbruksprodukt produsert i Noreg er i endring. Mindre forbruk av raudt kjøt endrar marknadsbalansen. På den andre sida aukar etterspurnaden etter norsk mjølk, og det same gjer salet av norske meieriprodukt. Produsentane ser at prisane dei oppnår for produkta sine ikkje følgjer auka kostnader på innsatsfaktorane. Driftsresultata og kontantstraumen blir redusert, og på same vis som i 2022 har dette gjeve seg utslag i auka behov for driftslikviditet. Sumaren 2023 var prega av turke tidleg i vekstsesongen. Dei store nedbørsmengdene i august forseinka for mange andre gongs innhausting, og enkelte areal let seg ikkje hauste i det heile.

Nye driftsbygningar oppført med støtte frå Innovasjon Norge vart det få av i 2023. Fram til i dag har vi motteke få søknader om lån til slike investeringar også for 2024. Dei forventa økonomiske rammene innan landbruket, og auka byggekostnader, syner at det er eit fåtal som kan leggje fram ein prognose som syner god økonomi der det er forsvarleg å investere i nye driftsbygningar.

Levande bygder er avhengige av aktivt landbruk, men dette krev at prisane til produsentane gjev auka inntektsgrunnlag til naudsynt vedlikehald, nye investeringar og god dyrevelferd.

Hjørnesteinsverksemdar i industrien melder om god fart i 2023. Dette har gjeve grunnlag for vekst i industriarbeidsplassar. Satsing på nye tekniske løysingar, opplæring av tilsette, møte mellom ulike fagmiljø og kapitalkjelder er viktige faktorar for å lykkast med vekst i industriverksemdar.

I 2023 har det vorte oppført langt færre fritidsbustader samanlikna med åra før pandemien. Auke i levekostnader, renter og byggjekostnader har påverka etterspurnaden. Følgjene påverkar tomteselskap og entreprenørar i fleire bransjar. I primærmarknadsområdet vårt er det ved utgangen av 2023 mange byggjeklare tomter. Med lengre tid frå ferdigstilling av infrastruktur til sal, et finanskostnadene opp delar av forventa fortjeneste.

Likt med 2022 opplevde enkelte turiststader nedgang i besøket, mens andre melder om auka trafikk og auka omsetning. Omgjeve av nasjonalparker, med god plass, naturgjevne fortrinn og ikkje minst breie tilbod innan servering, overnatting og aktivitetar, utgjør reiselivet ei stor kundegruppe for banken. Fleire verksemdar har skifta eigarar i 2023. Det har vore stor aktivitet med nybygg, fleire større og mindre prosjekt knytt til ombygging og renovering. Serveringsverksemdene er flinke til å nytte lokale råvarer, og fortset å byggje ei sterk merkevare når det gjeld servering av mat og drikke.

Fleire verksemdar arbeider bevisst for å forlengje sesongane, noko som har positiv verknad for arbeidsmarknaden.

Det blir arbeidd godt med målretta marknadsføring av fjellregionen. Noko gratisreklame nyt vi godt av gjennom TV-program og film innspelt i vårt område.

Handels- og servicenæringa blir påverka av endring i etterspurnad og ulik etterspurnad avhengig av årstid. Nisjebutikkar har på same måte som i 2022 gjeve uttrykk for uro for framtida. Auka netthandel og for mange tilbydarar av same vare er to årsaker. Fokus på å handle lokalt kan vera verkemiddel for å sikre mangfaldet innan handel. Eit aukande tilbod av lokal mat og drikke gjer vareutvalet stort og spennande. Fleire som satsar på slikt vareutval har gjeve auka konkurranse sidan marknaden ikkje aukar tilsvarande.

Uvêret «Hans» råka oss hardt i august, med store skadar på infrastruktur og landbruksareal. Turistnæringa mista inntekt på stutt sikt med stengde vegar og jernbane. Med delvis stengd jernbanestrekning ser ein at dei negative verk-nadene også vil påverke reisande over lang tid. Entreprenørane fekk auka tilgang på arbeid ut over hausten og framover. Korleis totalbildet vil sjå ut, ser vi ikkje klart ennå. Det er risiko for at kostnadene til oppretting av skader kan gå ut over framtidig finansiering av nye prosjekt knytt til veg og anna infrastruktur.

Arbeidet med ny E6 forbi Lillehammer har starta opp. Lokale entreprenørar er hyra inn som leverandørar til enkeltprosjekt knytt til dette anlegget. Det er forventning frå bransjen om at nye anbod på delprosjekt vil kunne gje verdifull sysselsetjing for lokale entreprenørar.

Likt med tidlegare år har Fjellbanken vore med på fleire nyetableringar i primærmarknads-området vårt. Hovuddelen er knytt til eigarskifte i eksisterande verksemdar, generasjonsskifte i landbruket, omorganiseringar for å kunne utvikle og møte nye krav, og tilrettelegging for framtidige eigarskifte. Utanfor primærmarknads-området har vi følgd kundar innan fast eigedom. Engasjementa våre er knytt til utleige, utvikling, bygging og sal av nye bustadar og fritids-bustadar.

Banken sine tekniske løysingar er i stadig endring. Målet er å gjere desse enkle og effektive å bruke for kundane våre, utan at det går ut over sikringsgraden.

Landbruksansvarleg i Fjellbanken, Iren Nystuen.

Auka trussel knytt til svindel gjer det naudsynt å gjera endringar som kan opplevast som mindre brukarvennlege. Rådgjevarane arbeider heile tida med å oppdatere seg slik at vi stadig blir betre på å gje relevant rådgjeving til nye og etablerte kundar.

SpareBank 1 Lom og Skjåk Næringslivsfond har delt ut til saman kr 500 000 i 2023. Særleg gledeleg var auke i søknader om næringsstipend, der heile ramma på kr 250 000 vart delt ut til totalt 15 mottakarar. Næringslivsfondet

sin egenkapital er styrka med 6 mill. kroner i 2023, noko som gjer det mogeleg med utdeling til fleire føremål frå 2024.

SpareBank 1 Lom og Skjåk har generelt hatt lite misleghald. Med trongare økonomi hjå næringsdrivande ser vi ved årskiftet 2023/2024 ein auke i talet på misleghaldne lån. Faktiske tap og avsetjingar for å møte eventuelle tap er knytt til fleire bransjar. SpareBank 1 Lom og Skjåk har eit fåtal kundar som har gått konkurs i 2023, og tap knytt til konkursar har ikkje auka.

«Oberst» Dag Otto Lauritzen og vår eigen Arne Bjørgen oppmuntrar vidaregåande elevar i Norddalen til innsats under jubileumsveka vår.

Tilgang på arbeidsplassar i ulike næringar er grunnlaget for å oppretthalde busetjinga. Det er naudsynt at verksemdene i alle bransjar går med overskot. Verksemdene må halde oppe inntektsgrunnlaget og opparbeide eigenkapital til vedlikehald og fornying. Vekst i utlån frå banken til industri, handel, entreprenørar, bygg og anlegg, tenesteyting, reiseliv og landbruk, utbygging av infrastruktur og opparbeiding av tomter for bustader og hytter ser vi som viktige delar av vårt langsiktige arbeid med å sikre tilgang på arbeidsplassar i ulike yrke. Det er – og skal vera – konkurranse, om ulike oppdrag mellom aktørane. Om ein konkurrerer den eine dagen, er det viktig med samarbeid og samhandling mellom ulike fagmiljø den andre. Verdiskaping og overskot i den einskilde verksemda er avhengig av levering av tenester til og mellom ulike verksemdar.

I jubileumsåret har bedriftsmarknadsavdelinga vore meir aktiv med aktivitetar overfor kundane våre. Vi har gjennomført sju større arrangement. To møte med kommunar, frukost og inspirasjonsforedrag med «obersten» Dag Otto Lauritzen, to landbrukstreff og to julemiddagar. Det har vore gledeleg for oss med stor deltaking frå næringslivet. Planar for nye møteplassar i 2024 har vi allereie har begynt å tenkje på.

Målet til bedriftsmarknadsavdelinga er å vera med som drivkraft for næringslivet. Vi skal arbeide for relevant rådgjeving knytt til skiftande etterspurnad og krav. Fjellbanken skal gje tilbod på finansiering med mål om å styrke sysselsetjing, auke aktivitet og nye investeringar der ein tek omsyn til det grønne skiftet. På same tid skal vi gje tilbod knytt til sparing, plassering, forsikring og pensjonsløysingar til næringsverksemdene.

Dag Otto Lauritzen under vårt frokostmøte med næringslivet i jubileumsveka.

Personkundemarknaden 2023

Året 2023 har vore prega av stor pågang frå eksisterande kundar. Det har vore spørsmål av alle slag, alt frå opplåningar til mellomfinansieringar. Trass i stor pågang kom vi ut med ein negativ utlånsvekst på 0,10 %. Gjennom eigarskap i SpareBank 1 Finans Midt-Norge har vi finansiert 263 objekt, totalt 57,99 mill. kroner.

Siste del av året har vi sett ein auke på førespurnadar frå kundar som er bekymra for eigen økonomi, og for korleis tida framover vil bli. Vi merkar at marknaden er meir usikker, og at fleire av kundane er noko meir avventande. Det har i løpet av 2023 vore hyppige hevingar i styringsrenta frå Norges Bank, som saman med auka levekostnader har påverka økonomien til kundane. Som eit tiltak for å gje kundane våre eit pusterom, bestemte banken å halde utlånsrenta uendra etter siste renteheving frå Norges Bank i desember.

Vi har også gjennom 2023 hatt organisatoriske endringar, der vi har tilsett totalt seks nye kredittrådgjevarar, ein på Dombås-kontoret, to i Lom og to ved Oslo-kontoret, og ny avdelingsleiar i Oslo. I tillegg har vi takka av fire rådgjevarar som har søkt seg vidare til nye utfordringar.

Sparing og plassering har hatt eit spennande år. Spareviljen blant kundane er framleis veldig god, sjølv om det er uro i verda, og finans-

marknadene svingar. Dette blir stadfesta med det beste resultatet nokon gong når det gjelder måloppnåing for spareavtaler i fond. Etterspurnaden etter pensjon og privat pensjonssparing er også stor – noko som har gjeve god måloppnåing for 2023. På forsikringsområdet har vi også hatt god tilgang av nye kundar gjennom året, og vi opplever at mange kundar ønskjer å samle bank og forsikring på ein plass.

Tidlegare leiar for sparing og plassering valde å gje seg ut på nye utfordringar utanfor banken. Dette har resultert i eit ressursknapt team gjennom året 2023. Ved utgangen av året så har vi fått på plass ny leiar for sparing og plassering, og det blir arbeidd med rekruttering til teamet.

Sjølv med ein del endringar i rådgjevarkorpset har Oslo-satsinga og DNT-avtala vore i fokus gjennom året. Oslo-kontoret er framleis viktig for veksten vår, og ønsket om å halde fram som solid lokal Fjellbank.

Fjellbanken bankar for kundane, og gjennom 2023 har vi arbeidd med å nytte effekten av nytt CRM-system, nytte nye datadrivne løysingar, implementert ny økonomimodul, og arbeide med organisering for å betre effektivitet, relevans og auke gode kundeopplevingar.

Kundearrangement i Oslo med Anne Lindmo.

Samfunnsengasjement

Som nemnt i årsmeldinga elles, hadde vi eit spesielt hyggeleg år i 2023, der vi feira 150 år som bank. Det har vore lærerikt og spennande å kunne lyfte blikket ekstra høgt for å sjå attende, sjå på kva som har forma banken gjennom så mange år og så mange epokar. I året som har gått, har vi sett enda meir søkelys på banken som ein nær, solid og livgjevande norddøl. Alt dette skal vi ha som rettesnor i vårt daglege virke. Det er grunnlaget for at vi er til stades som bank, og at vi klarar å gje så mykje tilbake til lokalsamfunnet som vi gjer. I neste avsnitt kjem ein del av det vi bidrog med i året som gjekk.

Aktivitet gjennom året

Starten på året er både gledeleg og spennande kvart år, for å sjå kor mange som søker på gåvemidlane banken deler ut. Dette året fekk vi rekordmange søkjarar – heile 123 – der samla pott på gåveutdelinga vart på 475 000 kroner. Tusen takk til alle dykk som står på for at andre skal trivast og ha det godt i dei fine bygdene våre.

2023 skulle vera eit ekstraordinært år, der vi skulle feire at banken vart 150 år. Vi gjekk inn i året med stor iver, for vi visste at vi skulle gjera så mykje artig og viktig for alle, store som små.

Open bakke Lemonsjøen.

Open bakke Dombås.

Vi starta jubileumsåret med ein «kick-off» for tilsette på Fjellsenteret i Lom i februar, der vi tok mange attendeblick og mimra godt. Det er svært viktig å gjera stas på dei tilsette, som er banken sin viktigaste ressurs. I mars hadde vi arrangementa «Med Fjellbanken i skibakken», på Dombås og Lemonsjøen, der alle fekk gratis heiskort. Det var gledeleg å sjå at så mange som elles aldri er i bakken, tok turen desse to helgene.

Det var verkeleg ei gladmeldinga da vi i slutten av mars lanserte at banken ville gje ut inntil 10 millionar i ekstraordinære gåvemiddel i høve jubileet. Eit av kriteria for å søkje var dette med å unngå utenforskap blant born og unge, at færrest mogleg melder seg ut av idrett og kultur i ei tid der mange familiar har fått det tøffare økonomisk. Mange lag og foreiningar søkte difor midlar for å kunne redusere kostnadane på medlemskap, kontingentar, cupar og andre ulike aktivitetar.

Fjellbanken fornya avtala med DNT Oslo og Omegn i 2023. Det er særst viktig for oss å finne nye måtar å få kundar på, for å klare å vekse, framleis kunne vera sjølvstendige og på den måten klare både å gje attende og drive bank i Nord-Gudbrandsdalen. DNT Oslo og Omegn fall ned på at våre sponsormidlar denne gongen skulle gå til å bytte ut diesel-aggregata på Glitterheim til fordel for solcelle. Dette var i tråd med berekraftstrategien deira, og også heilt i tråd med det fokuset på grøn omstilling som banken har.

Dagen før vår eigentlege 150 års bursdag, 27. mai, feira vi med kaffe og kake på alle bankkontora fredag 26. mai, og der vart vår eigen jubileumsfilm lansert.

I sjølve jubileumsveka i starten av juni hadde vi mange store arrangement, både med besøk av «oberst» Dag Otto Lauritzen frå Kompani Lauritzen, der han var med på frukostmøte for næringslivet. I tillegg hadde vi ein aktiv dag for ungdommen i Lom i skikkeleg Kompaniånd.

Kick-off for dei tilsette på Fjellsenteret.

Veka vart avslutta med ein fantastisk dag i Presthaugen med gratiskonsert med sjølvaste Emma Steinbakken. Det var utruleg med folk og skikkeleg stas for oss alle! Vi ønskte i jubileumsåret også å gjera stas på våre eldste, og besøkte alle eldresentera i heimemarknaden med kaffeservering og musikalske innslag.

I juni var det duka for storslått meisterskap norsk folkemusikk og folkedans. Landskappleiken 2023 vart avhalden i Utgard i Lom, med ein fantastisk gjeng friviljuge som gjer dette til ein fest både for tilreisande og lokalbefolkning. Banken var hovedsponsor, noko vi er særstolte av. Det er enormt mykje som blir lagt att i bygdene ved slike store arrangement.

Tidleg i haust hadde vi fjelltur frå Glitterheim med våre eigne fjellførarar, og i oktober hadde vi kundearrangement i Oslo med Anne Lindmo. Mot slutten av året vart det arrangert middag med underhaldning for landbrukskundar og bedriftskundar i Norddalen med utdeling av

næringsstipend. Det er støtt triveleg å samlast slik, få teke seg tid til å roe ned med gode samtalar rundt borda. Det er gode minne og det bind oss tettare i hop.

I år var vi også ein av hovudsamarbeids-partnarane til podcasten «Hælt Ekte», ein gjeng fantastisk dyktig ungdom, som hadde teke initiativet til å lage podcast med ønskje om å løfte og inspirere gudbrandsdølar og næringsliv, fronte mangfaldet av moglegheitane i og frå Gudbrandsdalen. Dette har vorte ein serie med podcastar det er vel verdt å få med seg.

Tradisjonen tru hadde vi også i år utdeling av talentstipend ein av dei siste dagane før jul. I jubileumsåret vårt ønskte vi også her å gje ekstra til talenta våre. Blant anna hadde vi heile fem stipend på kr 50 000,- mot tre som vi normalt har. Vi gav dermed ut ein halv million i talentstipend i 2023. Vi er verkeleg takksame for at så mange kjem og at vi får gjort stas på dei alle flinke talenta vi har i bygdene våre.

Jubileumskonsert med Emma Steinbakke i Presthaugen.

Flotte Ullinsvin i Vågå husa oss denne kvelden med nydeleg mat frå Villa Vågå og underhaldning frå Lina Haug Randen. Konferansier Julie Garmo losa oss godt gjennom heile arrangementet. Ein skikkeleg fin førjulskveld!

I tillegg til alt dette var vi med og bidrog aktivt slik vi elles brukar gjennom året. Vi var også denne gongen hovudsamarbeidspartnar til Stillingssleppet i Nord-Gudbrandsdalen, vi bidrog med SKIBANKEN, i hop med Norges Skiforbund, der folk med ski og skiutstyr i buer og garasjar kunne pante skia sine for at andre som ikkje har utstyr, kunne få dette gratis.

Som åra før var vi også ein av hovudsponsorane på Trollhøe Høkkers-arrangementet på Lemonsjøen i mars. I april var vi, som tidlegare, til stades på Elvebedriftsmesse på Nord-Gudbrandsdal vidaregåande, der vi sat i jury. Så mykje flink ungdom! Apropos ungdom: Vi hadde ein heil gjeng med russ innom i banken i Lom og på Dombås i april til pizza og gode samtalar om tema som vil treffe dei i høve sparing, kredittkort, innbuforsikring, depositum og mykje anna.

Utpå haustparten var det duka for årleg berekraftskonferanse i regi av Den Smarte Grønne dalen, der mange bedrifter frå dalen er med for ei grøn omstilling for Gudbrandsdalen. Der er banken ein av hovudsamarbeidspartnarane.

Det var også duka for Gudbrandsdal musikkfest på hausten, der banken er hovudsponsor. 10 konsertar på tre dagar i heile dalen, der publikum og artistar får møte det beste av vår eigen musikktradisjon. Og noko av det viktigaste: Unge musikalske talent frå heile Gudbrandsdalen deltek på alle konsertane under denne fantastiske musikkfesten.

Sparebankveka gjekk av stabelen i starten av november, med sparefokus, pølsefest og aktivitetar i skjønn foreining på alle kontor. Det er for oss som sparebank utruleg viktig at vi set sparing på dagsordenen frå ein er liten, kor viktig det er å spare, om det er på grisen, i lommeboka eller på ein konto. Det var stort oppmøte med nøgde foreldre og born.

Utdeling av talentstipend.

Frå Glitterheim.

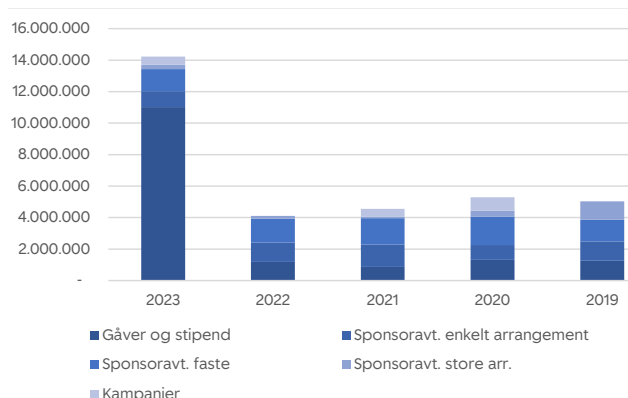

Besøk på Lesja Sjukeheim i jubileumsveka.

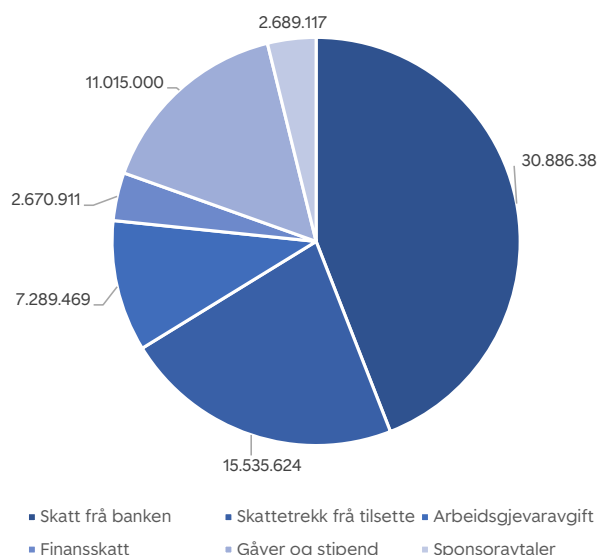
Samfunnsrekneskap

SpareBank 1 Lom og Skjåk er ein stor arbeids-gjevar. Medrekna skatt betalt av dei tilsette bidreg banken med over 56 mill. kroner i skattar og avgifter. Når vi reknar med gåver, stipend og sponsormidlar, er bidraget frå bankaktivitetane i 2023 på i alt 70,1 mill. kroner. Dei fem siste åra har banken betalt over 33,2 mill. kroner i gåver, stipend og sponsormidlar.

Gåver, stipend og sponsormidlar

Samfunnsrekneskap

Desse fekk tildelt gåver i 2023:

Aurmo Vel
 Bjørkås Grendahus
 Bøverdalen Idrettslag
 Bøverdalen Samfunnslag
 Bø Grendahus
 Bø Grendautvalg (løypekjøring)
 Diktardagar
 DNT Gudbrandsdalen
 Dombås ambulansestasjon
 Dombås Musikkforening
 Dovre og Dovreskogen skytterlag
 Dovre Historielag
 Dovre Idrettslag
 Dovre Lesja Kunstforening
 Dovre Spelmannslag
 Dovre Vel
 Dønnfoss Vel
 Elevrådet ved Nord-gdal vgs Lom
 FAU Loar Barnehage
 Fjelltronning 4 H
 Flåklypa Sendeplatelag
 Frisvoldskogen Velforening
 Fritidsklubben Dovre
 Furuheim Gard (Wentzel måleri, restaurering)
 Garmo Bygdahus SA
 Garmo Idrettslag
 Gjeilo Grendahus
 HLF Lom (hørselslag)
 Hølemork kretslag / Moar grendehus
 Jakupscena
 Jetta Hundeklubb
 Jotunheimen Hestlag
 Jotunheimen Lag av Norske Redningshunder
 Juletreff på Moar
 Kjøremsgrende Grendalag
 Knut Hamsun – laget
 "Kraftverket"
 LHL Skjåk
 Lalm Idrettslag
 Lalm Musikkforening
 Lalm Samfunnshus
 Lendhytta
 Lesja og Dovre Demensforening
 Lesja og Dovre Arkeologiske Forum
 Lesja Historielag
 Lesja Idrettslag
 Lesja Røde Kors Omsorg
 Lesja Toraderklubb
 Lesjaverk Grendautvalg

Lia Ungdomslag / Liarende
 Lom Bygdekvinnelag
 Lom Friviljugsentral
 Lom J 17 samarbeidslag
 Lom Husflidslag
 Lom Jeger- og fiskeforening
 Lom Knipsarlag
 Lom Kyrkjelege Råd
 Lom og Bøverdalen Røde Kors Hjelpekorps
 Lom og Skjåk Brass
 Lom og Skjåk Hockey (Grov Gladiators)
 Lom Pensjonistlag
 Lom Skolekorps
 Lom Trekkspillklubb
 Lom Ungdomsklubb
 LOS Kvinnenettverket Lom og Skjåk
 Lomsklangen
 Lykregrenda Vel
 Marlo Grendahus
 Mosjordet Grendahus SA
 Mållaget Ivar Kleiven
 Nasjonalforeningen Lom Demensforening
 Nasjonalparkriket Fotball
 Naturvernforbundet Ottadalen og Sel
 Nordherad Grendalag
 Norsk Ornitologisk Forening,
 Sel og Ottadalen lokallag
 Nuggebadarene's forening
 Optimiske - samhold-Utvikling i Dovre
 Ottadalen Hestesportklubb
 Ottadalen Revmatikerlag
 Piger Hviin og Sang
 Pilgrimssenter Dovrefjell
 Reinskytten Skytterlag
 Sjørdalen amatørteaterlag
 Sjørdalen Kvinnelag
 Sjørdalen Samfunnshus
 Skjåk Bygdekvinnelag
 Skjåk Demensforening
 Skjåk Hestlag
 Skjåk Husflidslag
 Skjåk IL Gym- og turngruppe
 Skjåk Pensjonistforening
 Skjåk Pistolklubb
 Skjåk Røde Kors Hjelpekorps
 Skjåk Songlag
 Skjåk Spelmannslag
 Skjåk Swing- og gammeldanslag
 Skjåk Turlag
 Småbarnsjuletreffest

Steinbakken vevstuggu
 Synsli Grendautval
 Teatergruppa UL Fram
 Tessand Idrettslag
 Toftemosvingen Danseklubb
 Trekkfuglan
 Trollhøe Høkkers
 Trusopplæringa i Skjåk
 Ullinsvin samarbeidsutval
 Vågå Bygdekvinnelag
 Vågå Demensforening
 Vågåfjell Turløyper
 Vågå Frivilligsentral
 Vågå Handicaplag
 Vågå Historielag
 Vågå Historielag - Ullinsvin Prestgårdshågein
 Vågå IL fotballgruppa
 Vågå Musikkforening
 Vågå Seniordans
 Vågå skyttarlag
 Vågå Speidargruppe
 Vågå Spel- og dansarlag
 Vågå Trekkspillklubb
 Øygard Skulehus/grendahus

Tildeling talentstipend i 2023:

Åsne Sørli-Nordnes, Vågå, skodespel
 Simen Teigum Slettede, Skjåk, motbakkeløp
 Hanne Kjøk, Garmo, fele/folkedans
 Gabriela Avagian, Lesja, paragliding
 Tord Mathias Hareland Berget, Lesja,
 langrenn og skiskyting
 Ann-Mari Ruste, Dombås, korps/kornett/trompet
 Vemund Olav Aukrust, Lom, orgel og piano
 Synne Kjøk, Garmo, fele/folkedans
 Marius Øyen, Lom, fotball
 Vegard Mathias Nyøygard Nordrum Gjøvik, fiolin
 Lina Haug Randen, Vågå, song og musikk
 Soini Turunen, Vågå, snowboard
 Lina Brenden, Vågå, fele/femradar/song
 Maria Gustavsen Rakstad, Skjåk,
 teksturering/multi/3D
 Eilen Skaansar, Lom, korps
 Eirik Fjeld, Lom, langrenn
 Svein Løkken, Vågå, freeski
 Ragnhild Holen, Vågå, hund/rallylydighet
 Jens Lyngved, Skjåk, motorcross
 Sebastian Schakenda, Lom, klatring
 Åste Sulheim Viken, Lom, fele/folkedans

Desse samarbeidde vi med og hadde sponsoravtaler med i 2022:

Arnt Joar Bråten
Barnas Mini-VM
Besøktstjenesten Fredheim
Bjørli/Lesja Løypelag
Brage Hole Nestande
Bøverdalen IL
Bøverdalen Samfunnslag
Countryfestivalen i Skjåk
Dale-Gudbrand stedsforening
Diktardagar
DNT Gudbrandsdalen
DNT Oslo og Omegn
Dombås Bridgeklubb
Dombås IL
Dombås IL ski og skiskyting
Dombås Musikkforening
Dovre Historielag
Dovre Kyrkjelege råd
Dovre Løypelag SA
Dovre ungdomsskole, skidag
Dovreskogen Vel
FAU Skjåk barne- og ungdomsskule
Film og Kino
Fjelleventyret AS
Forberget Klatrefelt
Frikk Gjeilo
Fyrst og Fremst
Garmo Bygdahus
Gjelling-Ljomen
Grotli skiheiser
Gudbrandsdal Musikkfest
Holemork Kretslag
Julemesse på Moar
Kjøremsgrende Grendalag
Lalm IL
Lalm Ishockeyklubb
Lalm Musikkforening
Lalm Samfunnshus
Lemonsjøen Alpinsenter
Lesja Dovre Danseteam
Lesja IL
Lesja kommune, dag i bakken
Lesja Sau og Geit
Lesja Skule, skidag
Lesjaskog Skulemusikk
Lillehammer og Omegn MS-forening
Liverbirds Ottadalen
Lom Dartklubb

Lom Fjellsenter
Lom Folkebibliotek
Lom Friviljugsentral
Lom IL
Lom og Skjåk skytterlag
Lom Trekkspillklubb
Lomsrussen
Lyd i Lom DA
Marlo Grendahus
Melego Musikk AS
Melovitten
MXCamp Skjåk
Nasjonalparkriket Fotball
Opplæringskontoret Gudbrandsdalen
Ottadalen sykkelklubb
Pilgrimssenter Dovrefjell
Polaris
Regionkontoret Nord-Gudbrandsdalen
Russen i Nord-Gudbrandsdalen
SjoggEVENT
Sjørdalen Grendalag
Sjørdalen IL
Skjåk IL
Skjåk kyrkjelege fellesråd
Skjåk Pensjonistlag
Skjåk sau og geit
Skjåk Saab-klubb
Skjåk Turløyper
Skåppå AS
Stiftelsen Norsk Luftambulans
Stolpejakten i Vågå
Teatergruppa UL Fram
Tessand IL
Det Waageske Compagnie og svartkruttlag
Tor Jonsson-laget
Trollhøe Høkkers
UE Innlandet
Viljar Hole Nestande
Visit Jotunheimen
Vågå Husflidslag
Vågå IL
Vågå Kameraklubb
Vågå kommune
Vågå Sangkor
Vågå Seniordans
Vågå Skytterlag
Vågå Spel- og Dansarlag
Yuki Karateklubb
Øygard Skule Grendalag

Ekstraordinære gåvemidler i jubileumsåret

Bø grendautvalg
Bøverdalen IL
DNT Gudbrandsdalen
Dombås Bridgeklubb
Dombås IL
Dombås IL Fotball
Dombås IL Freeski
Dombås IL skiskyting
Dovre IL
Dovre og Dovreskog Skytterlag
Dovre og Lesja Kunstforening (UNG)
Dovre skolekorps
Dovrefestivalen
FAU Skjåk Barne og ungdomsskole
FAU Garmo Barnehage
Fjelldronning 4H
Flyktningetjenesten i Dovre kommune
Garmo Bygdahus
Garmo IL
Jotunheimen Fjellsportklubb
Jotunheimen Hestlag
Kalven Seter
Lalm IL
Lalm Ishockeyklubb
Lalm Musikkforening
Lalm samfunnshus
Lesja speidergruppe
Lesjaskog IL fotball
Lesjaskog Skulemusikk
Lom Bygdekvinnelag
Lom Friviljugsentral
Lom Husflidslag
Lom IL
Lom Jeger- og fiskeforening
Lom Skulekorps
Lom Spel- og dansarlag
Lomsklangen
Lora Sportsskyttere
Prestgardskogen velforening
Randsverk grendalag
Reinheimen Bågåjegerlag
Sel teaterlag
Sjårdalen IL
Skjåk Hestlag
Skjåk Husflidslag
Skjåk Håndballgruppe
Skjåk IL Fotball
Skjåk IL gym- og turngruppe

Skjåk IL padlegruppe
Skjåk IL spinninggruppa
Skjåk IL
Skjåk turløyper
Skjåk Motorklubb
Skjåk pistolklubb
Skjåk spel- og dansarlag
Skjåk Turlag
Skjåk IL
Tessand Hjelpeforening
Tessand IL
Vågå husflidslag
Vågå IL
Vågå IL fotball
Vågå IL håndball
Vågå Musikkforening
Vågå Speiderlag
Vågå spel- og dansarlag
Vågå strykeorkester
Vågåfjell Turløyper
Yuki Karateklubb

Prosjektmidler:

Visit Jotunheimen
Tor Jonsson-laget
Skjåk IL
Skjåk IL skigruppe
Heimraster Grunneigarlag
Lom Dartklubb
Lom Heimbygdsdag
Lesjaskog Grendautvalg
Kjøremsgrende grendalag
Dovre Samfunnshus
Vågå Røde Kors Beredskapshytte
Skogvang Grendahus
Tessand Grendelag og Tessand
Hjelpeforening – Kjøken
Reinskytten Skytterlag
Skjåk Frivillighetssetral, ungdomsshuset
Interkommunalt Politisk råd - styrket frivillighet
i Nord-Gudbrandsdal

Velferdssteknologi, 100 000 kr til kvar kommune:

Lesja og Dovre demensforening
Nasjonalforeningen Lom demensforening
Vågå demensforening
Skjåk demensforening/Nasjonalforeningen
for folkehelsa

Det var stas å kunne gje 1 million i gåve til Lom og Skjåk Brannvesen i samband med jubileet vårt.

SpareBank 1 Gruppen og banksamarbeidet

Bankane i SpareBank 1-alliansen består av 12 sjølvstendige sparebankar (juridiske einingar). I 2023 vart det kjent at SpareBank 1 Sørøst-Norge fusjonerer med SpareBank 1 SR-Bank, det

nye namnet på dei fusjonerte bankane blir SpareBank 1 Sør-Norge. Totalt arbeider om lag 6700 tilsette i SpareBank 1-bankane, og noko over 8900 i heile alliansen.

12 regionale og lokale SpareBank 1-bankar er partnerar i alliansen

SpareBank 1
SR-BANK

SpareBank 1
SMN

SpareBank 1
NORD-NORGE

SpareBank 1
ØSTLANDET

SpareBank 1
GUDBRANDSDAL

SpareBank 1
HALLINGDAL VALDRES

SpareBank 1
NORDMØRE

SpareBank 1
RINGERIKE HADELAND

SpareBank 1
LOM OG SKJÅK

SpareBank 1
SØRØST-NORGE

SpareBank 1
ØSTFOLD-ÅKERSHUS

SpareBank 1
HELGELAND

Dei 8 lokale SamSpar-bankane

Om SpareBank 1 Gruppen

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet til fleire dotterselskap, som alle utviklar og leverer produkt til alliansebankane, som igjen tilbyr desse til kundane i lokalmarkedene sine. Selskapet utviklar og leverer også produkt til LOs forbund og forbundsmedlemmer gjennom fordelsprogrammet LOfavør.

SpareBank 1 Gruppen AS er 100 % eigd av SpareBank 1-bankar og Landsorganisasjonen LO med følgjande eigarbrøk:

SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), SpareBank 1 Østlandet (12,4 %), og Landsorganisasjonen og fagforbund tilknytt LO (9,6 %).

SpareBank 1 Gruppen AS eig 100 % av aksjane i følgjande dotterselskap:

- SpareBank 1 Forsikring AS (Pensjonsselskapet)
- SpareBank 1 Factoring AS
- SpareBank 1 Spleis AS

I tillegg eig SpareBank 1 Gruppen:

- Kredinor AS (50%)
- Lofavør AS (49 %)
- Fremtind Forsikring AS (65 %)
- SpareBank 1 Utvikling DA (10 %)

Selskap som er direkte eigd av SpareBank 1-bankane

Ti finansselskap utanfor alliansesamarbeidet er også ein del av selskapa til SpareBank 1-alliansen. Dei er direkte eigd av bankane med eigarskapsbrøk/delar som er forskjellig frå bank til bank.

Oversikt over SpareBank 1-alliansen:

SpareBank 1 SR-BANK	SpareBank 1 SMN	SpareBank 1 NORD-NORGE	SpareBank 1 ØSTLANDET	SpareBank 1 SAMSPAR
★ 18/19,5%	18 /19,5%	18/19,5 %	18/12,4 %	18/19,5 %
To felleseigde* selskapsgrupperingar (Alliansesamarbeidet):				
SpareBank 1 Utvikling DA		SpareBank 1 Gruppen AS 9,6%)		
DATTERSELSKAPER: EiendomsMegler 1 Norge AS SpareBank 1 Kundesenter AS		DATTERSELSKAPER: SpareBank 1 Forsikring AS SpareBank 1 Factoring AS Spleis AS Fremtind Forsikring AS - Fremtind Liv AS - Fremtind Service AS SELSKAPER MED BETYDELIGE EIERINTERESSER: LOfavør AS Kreditor AS		
		Ti deleigde* selskap utanfor Alliansesamarbeidet:		
		BN Bank ASA SpareBank 1 Boligkreditt AS SpareBank 1 Forvaltning AS - ODIN Forvaltning AS SpareBank 1 Kreditt AS SpareBank 1 Markets AS SpareBank 1 Næringskreditt AS SpareBank 1 Bank og Regnskap AS		
		SELSKAPER SOM BERRE FORVALTAR EIGARINTERESSER: SpareBank 1 Betaling AS SpareBank 1 Mobilitet Holding AS SpareBank 1 Gjeldsinformasjon AS		

SpareBank 1 Utvikling DA

SpareBank 1 Utvikling DA består av ei rekkje utviklings- og fagmiljø, som leverer forretningsplattformer og felles forvaltnings- og utviklingstenester til eigarbankane. Selskapet bidreg til at felles utvikling og aktivitetar gjev bankane stordrifts- og kompetansefordelar, og eig og forvaltar dei immaterielle rettane til alliansen under det felles merkevarenamnet «SpareBank 1».

Samspar

SpareBank 1 Lom og Skjåk har 7,89 % eigarskap, og er ein av åtte aksjonærar i Samarbeidende Sparebanker AS og SpareBank 1 Samspar AS. Samarbeidende Sparebanker AS tek hand om SamSparbankane sine eigarinteresser i SpareBank 1 Gruppen, medan SpareBank 1 Samspar AS tek hand om aktivitetane til SamSpar-administrasjonen og SamSparalliansen. Desse selskapa blir eigd av åtte sjølvstendige sparebankar, og er ein allianse i alliansen.

SpareBank 1 Sørøst-Norge vedtok i 2023 å fusjonere med SpareBank 1 SR-Bank, og vil i løpet av 2024 gå ut av Samspar og Samarbeidende Sparebanker AS. Sparebanken 1 Sogn og Fjordane har vedteke å gå inn i Samarbeidende Sparebanker AS og Samspar AS. Det er uvisst kva tid det vil skje. Samspar AS har fellesadministrasjon i Oslo. Bankane eig SpareBank 1 Gruppen gjennom eigarskapet sitt i Samarbeidende Sparebanker AS.

Samspar er ein viktig samarbeidsarena for bankane, som legg til rette for og fremjar samarbeid på område som t.d. datavarehus, finansiering, marknad, betalingsformidling, IT, plassering og økonomi. SpareBank 1 Lom og Skjåk har ein indirekte eigardel på 1,54 % i SpareBank 1 Gruppen gjennom eigarskapet sitt i Samspar.

Fjelldrønning.

EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdalen AS

Banken er deleigar i EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS med 22,6 %. Selskapet er medlem av EiendomsMegler 1, og gjennom eigarskapet vårt og eit tett samarbeid vil dette gje synergieffektar for banken.

Vi vil i tida framover ha eit enda tettare samarbeid mellom Fjellbanken og EM1 Lillehammer Gudbrandsdal. Årsresultatet i 2023 vart kr 769 580 etter finans og skatt. Omsetninga i 2023 var på kr 34 118 711.

SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS

SpareBank 1 Lom og Skjåk eig 1,10 % i SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS. Dette er ein av dei tre største aktørane i rekneskapsbransjen, med meir enn 500 medarbeidarar fordelt på over 40 kontor

i Trøndelag, Møre og Romsdal og Innlandet. Her i området har SpareBank 1 Regnskapshuset kontor i Lom, Skjåk, på Bjorli, Lesja og på Dombås.

SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS

SpareBank 1 Lom og Skjåk eig 2,3 % av aksjane i SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS. Gjennom eigarskapet i selskapet kan vi gje tilbod på leasing, næringslån, salspantlån og fakturasal til

bedrifter og privatpersonar. Selskapet har ein forvaltningskapital på 12,6 milliardar kroner og har 52 tilsette. Hovudkontoret er i Trondheim.

SpareBank 1 Lom og Skjåk Næringslivsfond

Næringslivsfondet i banken har ein grunnkapital på kr 4 000 000. I 2023 vart næringslivsfondet tilført kr 6 000 000 i annan innskoten eigenkapital. Formålet til fondet er å styrke næringslivet blant bankkundane våre i marknadsområdet Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Lesja og Dovre.

Frå og med 2024 er det vedtektsfesta tre ulike formål fondet kan brukast til:

1. Tilskot frå fondet skal nyttast til finansiering av undersøkingar og forsøk med sikte på å koma i gang med ny verksemd, og styrke eksisterande verksemd med finansiering av produktutvikling, konsulenttenester, opplæringstiltak og marknadsføring.

2. Næringsstipendet skal vera eit bidrag til nyskaping, utvikling og vekst i næringslivet, med mål om fleire varige arbeidsplassar i Skjåk, Lom, Vågå, Dovre, Lesja og Sel. Stipend kan delast ut til nyetablerarar og næringsdrivande i Skjåk, Lom, Vågå, Dovre, Lesja og Sel, eller til samanslutningar der hovudvekta av næringsdrivande er innanfor desse kommunane.

3. Interesseorganisasjonar, andre organisasjonar og kommunal forvaltning, som ønskjer å leggje til rette for landbruksnæringa, kan søkje om midlar til kurs, fellestiltak/arrangement og tilskot til trivselstiltak.

Varde Investeringslaug AS

Varde Investeringslaug AS vart etablert i 2022, og skal vera ein pådrivar for å hente inn kapital til eit investeringsfond som kan bidra med risikokapital øyremerkt utvikling og vekst. Dette er ei felles satsing mellom privat og offentleg sektor med mål om å skape arbeidsplassar i Gudbrandsdalen. Varde skal bidra til at Gudbrandsdalen blir ein levande og attraktiv plass å bu og arbeide, og

investerer i selskap som har ein tydeleg ambisjon om å drive berekraftig. Dette gjeld både økonomiske, sosiale og miljømessige forhold.

Saman med SpareBank 1 Lom og Skjåk er også SpareBank 1 Gudbrandsdal, Gudbrandsdal Energi Holding, Eidefoss og Skjåk Energi med på eigarsida.

Nøkkeltal

Tal i tusen kroner

	2023	2022	2021	2020	2019
Forvaltningskapital	9.074.889	8.493.906	8.057.200	7.161.180	6.302.030
Overført til Boligkreditt (BK)	2.573.501	2.267.368	1.914.651	1.722.071	1.593.166
Forvaltningskapital inkl. BK	11.648.390	10.761.274	9.971.851	8.883.250	7.895.196
Brutto utlån (til kunder)	7.080.107	7.104.694	6.607.679	6.033.050	5.584.930
Brutto utlån (til kunder) inkl. BK	9.653.608	9.372.062	8.522.330	7.755.121	7.178.095
Innskott fra kunder	6.820.836	6.301.801	6.048.761	5.200.611	4.527.161
Resultat underliggjende drift eks. tap	119.319	90.325	43.268	58.461	67.794
Tap på utlån	19.252	15.171	4.307	27.010	4.170
Resultat underliggjende drift inkl. tap	100.067	75.154	38.961	31.452	63.624
Utbytte og verdiendring fin. Instrument	30.776	3.285	27.932	-1.444	39.728
Resultatdel TS og FKV	-2.104	13.420	40.242	42.514	
Resultat før skatt	128.738	91.859	107.135	75.522	158.895
Resultat etter skatt	97.852	75.144	95.036	66.201	140.159
Eigenkapital	1.328.691	1.256.343	1.182.224	1.087.610	970.371
Rentenetto	2,41 %	1,99 %	1,43 %	1,67 %	2,08 %
Rentenetto inkl. lån overført SB1 Boligkreditt	1,94 %	1,68 %	1,33 %	1,49 %	
Provisjon og gebyr i % av gj. forv.kapital	0,52 %	0,58 %	0,67 %	0,66 %	0,64 %
Driftskostnader i % av gj. forv.kapital	1,56 %	1,44 %	1,51 %	1,43 %	1,57 %
Driftskostnader i % av sum driftsinntekter, eks. verdiendringer	52,78 %	50,59 %	56,65 %	47,87 %	43,88 %
Driftskostnader i % av sum driftsinntekter, eks. finansielle poster	54,00 %	56,86 %	73,21 %	60,39 %	58,72 %
Resultat før andre inntekter og kostnader i % av gj.snitt forvaltningskapital	1,09 %	0,96 %	1,21 %	0,96 %	2,29 %
Tap i prosent av brutto utlån	0,20 %	0,22 %	0,07 %	0,35 %	0,07 %
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,76 %	0,92 %	0,84 %	0,73 %	0,59 %
Mislighaldsprosent	0,08 %	0,09 %	0,08 %	0,15 %	0,28 %
Eigenkapitalandel i balanse	14,64 %	14,79 %	14,67 %	15,19 %	15,40 %
Egenkapitalavkastning etter skatt	7,43 %	7,52 %	9,44 %	6,95 %	17,50 %
Eigenkapitalavkastning før skatt	9,88 %	6,18 %	8,41 %	6,36 %	15,44 %
Kapitaldekning	22,08 %	22,03 %	21,83 %	22,22 %	22,71 %
Kjernekapitaldekning	22,08 %	22,03 %	21,83 %	22,22 %	22,71 %
Rein kjernekapitaldekning	22,08 %	22,03 %	21,83 %	22,22 %	22,71 %
Rein kjernekapitaldekning, konsolidert	21,17 %	21,38 %	21,54 %	21,81 %	22,07 %
Kjernekapitaldekning konsolidert	21,31 %	21,57 %	21,74 %	22,03 %	22,33 %
Kapitaldekning, konsolidert	21,53 %	21,80 %	21,97 %	22,31 %	22,65 %
Utlånsvekst (eks. tapsavsetninger)	-0,35 %	7,52 %	9,52 %	8,02 %	9,08 %
Utlånsvekst inkl. BK	3,00 %	9,97 %	9,89 %	8,04 %	8,82 %
Innskotsvekst	8,24 %	4,18 %	16,31 %	14,88 %	3,92 %
Innskott i % av utlån	97,06 %	89,40 %	91,86 %	86,20 %	81,06 %
Innskott i % av utlån inkl. SB1 Boligkreditt	71,59 %	68,12 %	71,64 %	67,69 %	63,36 %
Endring forvaltningskapital	6,84 %	5,42 %	12,51 %	13,63 %	6,66 %
Brutto utlån næring (egen bok)	50,77 %	46,24 %	43,21 %	44,55 %	43,71 %
Brutto utlån privat (egen bok)	49,23 %	53,76 %	56,79 %	55,45 %	56,29 %
Brutto utlån næring inkl. Boligkreditt	38,26 %	35,89 %	34,29 %	33,85 %	35,41 %
Brutto utlån privat inkl. Boligkreditt	61,74 %	64,11 %	65,71 %	66,15 %	64,59 %
LCR	189,00 %	190 %	181 %	173 %	170 %
Tal på tilsette	67	64	62	59	55
Tal på årsverk	66	63	60	58	54

Årsmelding frå styret

Generelt

SpareBank 1 Lom og Skjåk vart stifta 27. mai 1873 og opna 2. januar 1874. Det opphavlege grunnfondet var kr 1 200. Lensmann Staff gav kr 800, Lom kommune og Skjåk kommune kr 400.

SpareBank 1 Alliansen vart etablert i 1996, og Spare-Bank 1 Lom og Skjåk gjekk inn i alliansen i 1998.

Det er avgjerande at banken er ein kundeorientert, sjølvstendig og robust sparebank med lokal forankring. SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken skal vera ein kostnadseffektiv bank, og skal gjennom alliansen med SpareBank 1 Gruppen ta ut dei fordelane samarbeidet gjev på produkt, innkjøp, utvikling og kompetanse. Banken skal gjennom alliansen skaffe, selje og levere finansielle tenester og produkt og ta ut stordriftsfordelar i form av lågare kostnad og/eller høgare kvalitet slik at kundane får den beste rådgjevinga og dei beste tenestene til konkurransedyktige vilkår.

Vi har hovudkontor i Lom og avdelingskontor i Bismo, Vågå, på Dombås og i Oslo.

Eigarstyring og selskapsleiing

Det øvste organet i SpareBank 1 Lom og Skjåk er generalforsamlinga. Generalforsamlinga er samansett av 12 medlemmer og fire varamedlemmer, der ni medlemmer og tre varamedlemmer er valde av og blant kundar i banken. Resten av medlemmene blir valde av og blant dei tilsette. Generalforsamlinga har etablert ein uavhengig valkomité som innstiller på kandidatar til generalforsamling og styre i banken, utanom representantane valde av og blant dei tilsette. Vedtektene i banken vart sist endra 11.03.2021, og vedtektene er offentleggjorde på heimesida til banken.

Forvaltninga av banken høyrer til under styret. Dei fire eksterne medlemmene blir valde av generalforsamlinga. Dei to andre medlemmene blir valde av og blant dei tilsette. Styret skal sørge for ei forsvarleg organisering av banken og har ansvaret for å etablere kontrollsystem

og sikre at verksemda blir driven i samsvar med gjeldande lover, vedtekter og forskrifter.

Dei etiske retningslinene i banken er gjennomgått og godkjent i styret. Retningslinene er formidla til dei tilsette, og er tilgjengelege på heimesida til banken

SpareBank 1 Lom og Skjåk har utarbeidd eigen styreinstruks. Instruksen skal sikre tillit til styret og leiinga og leggje grunnlaget for langsiktig verdiskaping til beste for banken, tilsette og andre interessentar.

Styreinstruksen blir evaluert årleg, og vart sist revidert av styret 26.04.2018, utan vesentlege endringar.

Styret har etablert eit felles risiko- og revisjonsutval og eit godtgjeringsutval. Banken har tilsett eigen fagansvarleg risk og compliance, som rapporterer direkte til styret.

Styret og leiande tilsette er omfatta av den løpande styreansvarsforsikringa. Forsikringa er plassert hjå forsikringsrådgjevarar med solid kredittrating.

Godtgjering og godtgjeringsutval

Styret i SpareBank 1 Lom og Skjåk fastset lønn og andre godtgjeringar til administrerande banksjef. Administrerande banksjef blir delegert mynde til å fastsetja lønn og andre godtgjeringar til både leiande og til andre tilsette. Lønssystemet i banken er regulert av Sentralavtalen, Hovudavtalen og Bedriftsavtalen i banken. Årleg lønnsregulering blir fastsett av administrerande banksjef etter drøfting i tilsetjingsutvalet.

Styret i SpareBank 1 Lom og Skjåk har etablert eit godtgjeringsutval. Utvalet er representert med tre medlemmer frå styret i banken. Av desse skal minst ein vera representant for dei tilsette: styreleiar, nestleiar, tilsettevald styremedlem. Godtgjeringsutvalet skal på fritt grunnlag vurdere godtgjeringsordninga i føretaket og skal førebu alle sakene som skal handsamast av banken sitt styre. Den 26.01.2023

vart det halde eitt møte i godtgjeringsutvalet. Utvalet handsama rapport om praktisering av godtgjersleordninga for 2023, erklæring om lønn og annan godtgjersle til leiande tilsette, i tillegg til overskotsdeldeling for 2023.

Dei gjeldande interne retningslinene for godtgjersle i banken vart revidert og vedtekne av styret i SpareBank 1 Lom og Skjåk 21.06.2018, styrevedtak 71/18. Godtgjersleordninga i banken blir gjennomgått årleg av banken sin internrevisor. Internrevisor i 2023 var EY.

Rekneskapen

Framleis drift

Styret i banken stadfestar at alle føresetnadane for vidare drift er til stades, og årsrekneskapen er avlagd under desse føresetnadane. Slik styret ser det, er det etter årsslutt ikkje skjedd noko som krev fleire kommentarar.

Rapportering etter IFRS

Rekneskapen er sett opp etter IFRS med mindre noko anna følgjer av årsrekneskapsforskrifta.

Resultatrekneskapen

Resultatet etter tap og skatt vart i 2023 97,852 mill. kroner før andre inntekter og kostnader. Etter andre inntekter og kostnader er resultatet 96,750 mill. kroner. For samanlikning med tidlegare år viser vi til nøkkeltalsrapporten. Prosenttal er utrekna av gjennomsnittleg forvaltningskapital, dersom ikkje anna er kommentert.

Forslag til disponering av overskot

Styret i SpareBank 1 Lom og Skjåk er nøgde med resultatet for 2023. Resultatet frå den underliggende drifta har vore god, der ei sterk forbetring i rentenettoen har gjeve eit godt bidrag.

Bankstyret meiner vi har eit resultat som sikrar banken eit godt grunnlag for vidare vekst, men understrekar kor viktig det er å prestere gode resultat for å styrke soliditeten og for å kunne

halde på sjølvstendet til banken.

Styret gjer framlegg om slik disponering av overskotet til banken:

Kr 3 500 000 til gåver, kr 93 249 698 til fondet i sparebanken.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter er hovudbidraget til det totale dekningsbidraget i banken, og utgjorde 216,0 mill. kroner, ein auke frå året før på 51,2 mill. kroner. Rentenetto utgjør 2,41 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital, tilsvarende førre året var 1,99 %.

Auken i rentenettoen kan forklarast med at utlånsrentene har auka meir enn finansieringskostnaden til banken. Sjølv om det har vore ein markant auke i rentene på ekstern finansiering dei siste åra, klarar vi med god innskotsdekning å halde finansieringskostnadene på eit lågt nivå.

Utbytte

Vi mottok utbytte og andre inntekter av eigenkapitalposisjonar på 8,1 mill. kroner. Samarbeidende Sparebanker AS og SpareBank 1 Samspår AS blir bokført etter eigenkapitalmetoden i balansen. Utbytte vi mottek, blir ført mot verdiendring i selskapet. Sparebank 1 Lom og Skjåk sin resultatdel for desse selskapa i 2023 utgjør -1,9 mill. kroner.

Provisjonsinntekter og inntekter frå banktenester

Gebyr- og provisjonsinntekter vart på 46,2 mill. kroner, som utgjør 0,52 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital. I 2022 var tilsvarende tal 47,8 mill. kroner og 0,58 %. Banken har hatt ein god auke i provisjonar for forsikring, sparing og betalingsformidling, medan provisjonar frå SpareBank 1 Boligkreditt har gått ned med 4,0 mill. kroner som følgje av auka finansieringskostnader for boligkreditselskapet.

Driftskostnader

Dei samla driftskostnadane, inklusive ordinære avskrivningar, vart på 1,56 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital. I 2022 var driftskostnadene på 1,44 %. Lønn og andre personalkostnader utgjør 0,72 % av gjennomsnittleg forvaltnings-

kapital, ein reduksjon frå 0,75 % i 2022. Kostnadsnivået i banken er vurdert som tilfredsstillande. Styret meiner det er viktig å ha kostnadseffektiv drift av banken for å oppnå gode økonomiske resultat.

Tap

Resultatførte tap utgjør i sum 19,3 mill. kroner, i tillegg til 0,6 mill. kroner som gjeld tapsavsetningar til fastrentelån som blir bokført som verdiendring på utlån. Tapsavsetning i trinn 1 på bustadlån utgjorde ei attendeføring på 1,5 mill. kroner. Desse blir vurdert til verkeleg verdi på balansen og blir attendeført over andre inntekter og kostnader i resultatet. Banken har konstatert tap på til saman 13,7 mill. kroner i 2023, ein reduksjon i individuelle avsetningar på 4,0 mill. kroner og ein auke i gruppenedskrivningar på 10,7 mill. kr. Inngang på tidlegare konstaterte tap utgjør ei inntekt på 0,6 mill. kroner, og andre endringar ein netto inntekt på 0,5 mill. kroner. Netto resultatførte tap utgjør 0,22 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital, mot 0,18 % i 2022.

Grunna dei usikre økonomiske tidene fann banken det riktig i 2022 å endre vektene for at «worst-case scenarioet» skulle inntreffe. I 2023 har vi flytta alle utlån knytt til næringane «utvikling og sal fast eigedom», «oppføring av bygninger» og «kjøp og sal av fast eigedom» frå trinn 1 til trinn 2. Dette er gjort med bakgrunn i at dette er bransjar som har store utfordringar, og at utsiktene for marknaden for utvikling av bustader er svakt. Effekten på denne flyttinga utgjorde 7,0 mill. kroner.

Forvaltningskapitalen

Forvaltningskapitalen utgjør 9 074,9 mill. kroner, ein auke på 6,8 % sidan førre årsskifte. Dette må sjåast i samanheng med overføringane til SpareBank 1 Boligkreditt. Ved utgangen av 2023 hadde overføringane til SpareBank 1 Boligkreditt auka frå førre årsskifte med 306,1 mill. kroner til 2 573,5 mill. kroner. Forvaltningskapitalen inkludert SpareBank 1 Boligkreditt utgjør 11 648,4 mill. kroner (11,6484 mrd.

kroner), ein auke på 887,1 mill. kroner sidan 2022.

Utlån og garantiar

Utlåna gjekk ned med 24,6 mill. kroner til 7 080,1 mill. kroner (7,0801 mrd. kroner), når vi ikkje tek omsyn til overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt. Note 7 viser fordeling mellom geografiske område.

Ved utgangen av 2023 utgjør garantiar 115,0 mill. kroner. Note 34 viser garantiar fordelt på garantitypar. Utlån til næringslivet er på 50,8 % av totale utlån (eks. lån i SpareBank 1 Boligkreditt). For 2022 var dette 46,2 %.

Den gjennomsnittlege utlånsrenta rekna av brutto utlån var 5,27 %. I 2022 var den 3,43 %.

Banken er medeigar i bustadkreditselskapet Sparebank 1 Boligkreditt AS (SB1BK). Selskapet vart etablert for å sikre eigarbankane tilgang til funding som er rimelegare enn den fundinga banken sjølv normalt kan oppnå, gjennom utferding av særskilt sikra obligasjonar med svært god rating. For å oppnå denne ratinga må bustadkreditselskapet dokumentere at alle lån oppfyller gjevne kvalitetskrav frå styremaktene og kredittratingbyråa. Ved å overføre denne typen lån mottar banken provisjonsinntekter frå selskapet, jf. note 8.

Avsetningar til tap

Balansen viser samla tapsavsetjingar på 76,1 mill. kroner, ein auke på 7,6 mill. kroner sidan 31.12.2022. For kundar som er vesentleg kredittforringa, har banken gjort ei individuell avsetjing. Til saman utgjør dei individuelle avsetjingane for engasjement i denne kategorien 35,2 mill. kroner, ein reduksjon på 4,4 mill. kroner i 2023.

Innskot

Innskot frå kundar utgjør 6 820,8 mill. kroner (6,8208 mrd. kroner), som er ein auke på 519,0 mill. kr siste året, eller 8,2 %. Dei siste åra har det vore auke kvart år, men med svært varierende prosentdel. Styret er klar over likviditetsrisikoen som ligg i store innskot. Ein del av dei større innskota er etablert med bindingstid. Den gjennomsnittlege innskotsrenta var på 2,49 %, tilsvarande for 2022 var 1,07 %.

Verdipapir

Behaldninga av renteberande verdipapir utgjer 588,9 mill. kroner. Av dette er 294,0 mill. kroner i rentefond. Forvaltninga av renteberande verdipapir som inngår i LCR-berekninga er sett bort til SpareBank 1 Kapitalforvaltning. Vi viser til note 25 for nærmare opplysningar om renteberande verdipapir.

Behaldninga av aksjar, andelar og andre eigenkapitalinstrument utgjer 242,0 mill. kroner. Dette inkluderer strategiske investeringar gjennom alliansesamarbeidet. I tillegg har vi eigardeler i tilknytt selskap og i felleskontrollert verksemd bokført med til saman 162,5 mill. kroner, sjå note 35.

Banken har behaldning av renteswappar på til saman 405 mill. kroner. Desse har ein netto positiv marknadsverdi på 18,2 mill. kroner. For verddivurdering av verdipapir viser vi til notane 22, 23 og 25.

Bokført endring i verdipapira og andre finansielle instrument viser for 2023 ein positiv resultateffekt med 22,7 mill. kroner. Av dette gjeld positiv verdiendring på fastrenteutlån 2,4 mill. kroner, positive verdiendringar og gevinstar på eigenkapitalinstrument 9,5 mill. kroner og positive verdiendringar og gevinstar på renteberande verdipapir på 11,0 mill. kroner. Verdiendringar på renteswappar gjev ein negativ resultateffekt på 0,2 mill. kroner.

Plasseringar i verdipapir ligg innanfor dei grensene styret har sett. Styret får kvartalsvis rapportar over verdipapirporteføljen, der bokført verdi, marknadsverdi og renterisiko går fram.

Eigenkapital og kapitaldekning

Etter overføring til sparebankfondet utgjer eigenkapitalen nå 1,33 mrd. kroner. Heile eigenkapitalen er frå opptente overskot og gjev ein eigenkapitalandel på 14,64 %, rekna ved utgangen av året, mot 14,79 % ved førre årsskiftet. Rein kjernekapital, kjernekapitaldekning og kapitaldekning utgjer 22,08 %. SpareBank 1 Lom og Skjåk konsoliderer eigardelar i SpareBank 1 Boligkreditt AS,

SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Finans Midt Norge AS. Etter konsolidering av desse selskapa er rein kjernekapital 21,17 %, kjernekapital 21,31 % og kapitaldekning på 21,53 %.

Funding og likviditet

Bankaktiviteten med finansielle instrument er avgrensa til å gjelde eigne posisjonar. Total eksponering og vurdering av risiko blir jamleg gjennomgått.

Banken si gjeld ved utferding av obligasjonslån var 793,4 mill. kroner ved utgangen av 2023, ein reduksjon på 58,3 mill. kroner sidan utgangen av 2022. Obligasjonsgjeld som forfell i 2024, utgjer 216 mill. kroner. Gjennomsnittleg vekta løpetid på obligasjonsgjelda er på 1,7 år, jf. note 31.

Innskot målt mot netto utlån utgjer 97,1 % mot 89,40 % ved førre årsskiftet. Rapportert LCR pr. 31.12.2023 er 189 %.

Likviditetsrisikoen til banken er redusert gjennom god spreing av innlån på ulike marknader, innlånskilder og løpetider. Styret vurderer likviditetssituasjonen som god, og finansieringsmarknaden som velfungerande.

Revisor

Den eksterne revisoren til banken for regnskapsåret 2023 er PricewaterhouseCoopers AS. Banken har inngått avtale med EY AS om å levere internrevisjonstenester frå 2023.

Intern kontroll og risikostyring

Generelt

Eit mål for SpareBank 1 Lom og Skjåk er balansert risikoeksponering. Samstundes er det viktig for banken å stimulere til aktivitet og nyetablering i primærmarknadsområdet. Styret har vedteke prinsipp for risikostyring gjennom instruksar, retningslinjer og internkontroll. Styret får løpande orientering om utviklinga gjennom periodiske rapporteringar.

Styret meiner at risikostyringa i banken er god, og at banken blir styrt etter reglar som er gjevne i lov, føresegner og i interne retningslinjer.

Kapitalkrav

I 2022 vurderte Finanstilsynet samla risikonivå og tilhøyrande kapitalbehov for SpareBank 1 Lom og Skjåk. Dette resulterte i eit fastsett Pilar II-krav på 2,5 %. Vedtaksbrevet er offentleggjort på heimesida til Finanstilsynet.

Desse vurderingane, saman med krava i CRD-IV-regelverket, dannar grunnlag for kor mykje kapital banken må ha for å dekkje den samla risikoen den er eksponert for. Styret meiner at banken er godt kapitalisert. Både rein kjernekapitaldekning og kapitaldekning har i heile 2023 vore godt over minstekravet, inkludert krav til Pilar II, i tillegg til kravet banken har til managementbuffer.

I samsvar med føresegn om risikostyring og internkontroll har banken årleg ein gjennomgang av vesentlege risikoar dei respektive verksemdsområda i banken er eksponert for. Finansiell informasjon, Pilar III, blir offentleggjort på heimesida til banken.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er knytt til potensialet for tap på utlån eller garantiar til kundar, i tillegg til tap på plassering i verdipapir med mindre solide utferdarar. I tråd med føresegner frå Finanstilsynet og dei interne retningslinjene gjennomgår banken regelmessig utlånsporteføljen med tanke på identifisering av mogleg tapsutsette engasjement. Banken følgjer utviklinga i utlånsporteføljen tett med kvartalsvis oppfølging av nøkkeltal, og følgjer med på at utviklinga av måltal relatert til utlånsporteføljen inngår som del av kvartalsvise risikorapportar til styret.

Styring av kredittrisiko tek utgangspunkt i kredittstrategi vedteken i styret.

Porteføljen for bedriftsmarknaden har gjennom 2023 hatt sunn vekst. Porteføljen for privatmarknaden har hatt flat volumutvikling i 2023. Dei estimerte nivåa for forventa tap, uventa tap og sannsyn for misleghald har hatt ei lav til moderat auke i 2023. Det er alltid ein viss risiko i utlånsporteføljen til banken. Vi har ein risiko ved å vera med på utvikling av lokalt næringsliv, og ved at vi har store eigeomsengasjement utanom banken sitt primærmarknadsområde.

Andelen av misleghaldne engasjement er låg ved utgangen av året. Andelen engasjement i bedriftsmarknadsporteføljen i dei tre høgste risikogrubbene er noko høgare enn ved utgangen av førre året. For privatmarknaden har andelen vorte noko lågare gjennom 2023. Styret meiner banken har god kontroll med engasjementa, men vurderer den samla kreditt-risikoen som noko høgare enn ved inngangen til året på grunn av den usikre makroøkonomiske situasjonen.

Valutarisiko

Banken er i liten grad direkte eksponert i valuta, men er indirekte eksponert gjennom å stille lånegarantiar for kundar med valutalån overfor SpareBank 1 SMN. Banken si eksponering mot valutalånsгарantiar er samla sett relativt låg. Denne eksponeringa har også vorte redusert mykje dei siste åra.

Marknadsrisiko

Marknadsrisiko er risikoen for tap som skuldast endringar i observerbare marknadsvariablar som renter, valutakursar og verdipapirkursar. Risikoen for endringar i verdipapirprisar som skuldast endringar i generelle kredittprisar, blir også rekna som marknadsrisiko. Marknadsrisiko i SpareBank 1 Lom og Skjåk oppstår hovudsakleg frå investeringar i obligasjonar, sertifikat og aksjar og som følgje av aktivitet utført for å stø opp under bankdrifta, i første rekkje funding.

Styring av marknadsrisiko tek utgangspunkt i strategi for marknadsrisiko vedteken i styret. Inntektene til banken skal i størst mogleg grad skapast i form av kundemargar. Da vil banken oppnå størst mogleg stabilitet og tryggleik i innteninga. Risikoaktiviteten knytt til handel i verdipapir vil skje innanfor rammer som er vedtekne til kvar tid, fullmakter og kredittliner til motpartar. Styret vurderer marknadsrisikoen til banken som akseptabel.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er definert som risikoen for at banken ikkje klarer å oppfylle forpliktingane sine etter kvart som dei har forfall. Likviditetsrisiko omfattar uføresette endringar eller svingingar i likviditetsbehovet. Døme på dette kan vera vekst i utlån og innskot, endringar i marknadsprisar, eller at kontraktfesta innskot kjem for seint eller ikkje blir noko av. Likviditetsstyringa tek utgangspunkt i Policy for likviditetsrisiko vedteken i styret. Policyen blir gjennomgått årleg, og skal sikre at banken har evne til å handtere kritiske situasjonar.

Det er inngått ei samarbeidsavtale i SpareBank 1 Alliansen som forpliktar den einskilde banken til å hjelpe andre bankar i alliansen ved eventuelle finansieringsproblem. I 2023 har denne avtala ikkje medført eksponering.

Likviditetsrisikoen er primært knytt til behovet for ekstern funding på grunn av auke i utlån og/eller reduksjon i innskot. Overføring av bustadlån til SpareBank 1 Boligkreditt har redusert behovet for eigne lån i marknaden,

og med det redusert likviditetsrisikoen.

Det er dagleg oppfølging og vurdering av likviditeten. Målsetjinga om samansetjing av balanse og forfallsstruktur på obligasjonslån, saman med etablerte trekkrettar, gjer at styret framleis meiner å ha ein kontrollert og låg risiko.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som risiko for tap som følgje av utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar eller system, menneskelege feil eller eksterne hendingar.

Styring av operasjonell risiko tek utgangspunkt i Policy for operasjonell risiko, som blir revidert av styret minst ein gong kvart år. Prosessen for styring av operasjonell risiko skal gjera at operasjonelle hendingar i SpareBank 1 Lom og Skjåk ikkje skal kunne skade den finansielle stillinga til banken i alvorleg grad. Det blir gjennomført risikovurderingar knytt til tenester, system og ved vesentlege endringar i eksisterande produkt og system før implementering ifølgje styrevedteken rutine. Det er fokus på samarbeid i SpareBank 1-alliansen, som skal å sikre god og stabil drift av IT-system. Banken har etablert database for registrering og oppfølging av forbetringstiltak knytt til uønskte hendingar. Den generelle auken i svindelaktivitet i samfunnet har medført ein auke i risikoen for operasjonelle tap.

Styret meiner at den operasjonelle risikoen til banken er innanfor akseptable grenser.

Strategisk risiko

Måten vi driv banken på, den desentraliserte avgjerdsprosessen og at vi er lett tilgjengelege for kundane, er gode konkurransefortrinn. SpareBank 1 Lom og Skjåk er i mindre grad eksponert for strategisk risiko. Banken tok i 2019 til å leige eit lite kontorlokale i Oslo for å betene fjernkundemarknaden i området. Kontoret vart først bemanna av folk frå avdelingskontora i Nord-Gudbrandsdalen. Ved utgangen av 2023 er det totalt tre tilsette med fast arbeidsstad ved kontoret i Oslo. Investering og risiko er førebels avgrensa, og styret vurderer risiko

knytt til etableringa som låg.

Compliancerisiko (risikoen for å ikkje etterleve lover og forskrifter)

Compliancerisiko er risikoen for at banken får bøter, andre strafferettslege sanksjonar, omdømmetap eller økonomisk tap som følgje av manglande etterleving av lover, forskrifter, offentlege pålegg og retningslinjer fastsett av styresmaktene. Styret meiner at banken har tilfredsstillande styring og kontroll med compliancerisikoen, og at eksponeringa banken har for slik risiko er forsvarleg.

Forretningsskikkrisiko («conduct risk»)

Forretningsskikkrisiko er risikoen for offentlege sanksjonar, straffereaksjonar, tap av omdømme eller økonomiske tap som følgje av at forretningsmetodar til banken eller åtferd av dei tilsette i vesentleg grad skader interessene til kundane eller integriteten banken har i marknaden. Regulering av finansbransjen har over tid utvikla seg til i stadig større grad også å omfatte regelverk for å beskytte kundar og forbrukarar. Forretningsskikkrisikoen er derfor nært knytt til compliancerisiko.

Sentrale verkemiddel for å sikre god forretningskikk omfattar m.a. etiske retningslinjer, interne informasjons- og opplæringstiltak, gjennomføring av risikoanalysar, system for handtering av kundeklager og ein formålstenleg varslingskanal. Ved etablering eller endring av produkt og tenester skal det gjennomførast naudsynt kvalitetssikring før lansering. Påskjønningss- og godtgjeringsordningar skal utformast slik at ønskt åtferd blir sikra og fremma.

Styret meiner at banken har ei forsvarleg eksponering for forretningsskikkrisiko.

ESG-risiko

ESG står for «Environmental, Social and Governance», og kan omsettast til miljø, sosiale forhold/rettar og selskapsstyring.

ESG blir brukt som metode til å vurdere og rangere selskap etter kor godt dei gjer det med tanke på påverknad av miljøet, sosiale forhold og rettार i og rundt selskapet, og kor

god selskapsstyring er på å ta i vare alle interessentane i og rundt eit selskap. Tanken bak ESG er at risikoen på investeringane kan reduserast og gjera det mogleg å skapa ei meir berekraftig og langsiktig avkastning. Dette er konsekvenstenking som går ut over «her og nå». Det betyr å inkludere miljøomsyn, sosiale utfordringar og god eigarstyring.

ESG-risiko for banken kan vera:

- (E) Endring i natur-, klima- og/eller miljøforhold som har direkte eller indirekte negativ effekt for banken.
- (S) Manglande etterleving av regulatoriske krav eller forventningar marknaden har til menneskerettar, arbeidstakarrettar og god forretningsskikk.
- (G) Manglande etterleving av regulatoriske krav eller forventning marknaden har når det gjeld styring og kontroll.

Banken er hovudsakleg indirekte eksponert for ESG-risiko via kundane sine. Kundar med høg ESG-risiko kan til dømes gje auka utlånstap på grunn av reduserte panteverdiar, eller på grunn av forringa forretningsmodellar og redusert beteningsevne. Det er i framtida truleg at det i tillegg kjem kapitalkrav knytt til ESG-risiko. SpareBank 1 Alliansen har utarbeidd ei felles løysing for rapportering av ESG-risiko knytt til kredittgjeving av næringslivsengasjement. Denne løysinga vart teken i bruk i 2021.

Ein vesentleg del av utlåna til bedriftsmarknaden er knytt til eigedom og landbruk. Banken er dermed spesielt eksponert for den ibuande ESG-risikoen til desse bransjane. Det er likevel avgjerande at banken samarbeider med kundane om å halde ESG-risikoen knytt til kvar kunde på eit akseptabelt nivå.

Temaet er under kontinuerleg oppdatering, og forhåpentlegvis vil dette føre til stor og positiv påverknad overfor kundar og samarbeidspartnarar.

Arbeid mot kvitvasking, terrorfinansiering og sanksjonsbrot

Banken har gjennom arbeidet med antikvitvasking som formål å førebyggje og avdekkje transaksjonar med tilknytning til ulike former for økonomisk kriminalitet, som kvitvasking, terrorfinansiering, omgåing av sanksjonsregelverket, bedrageri og svindel.

Økonomisk kriminalitet undergrev integriteten til det finansielle systemet, og er ein trussel mot velferdssamfunn og sunt næringsliv. Det vil alltid vera ein risiko for at bankprodukt og tenester kan bli forsøkt misbrukt til å kvitvaske midlar som stammar frå kriminell verksemd. Dette er ein vedvarande trussel som vi arbeider målretta med å motverke.

Gjennom løpande vurderingar og den årlege verksemdinnretta risikovurderinga, kartlegg banken kva risikofaktorar vi må ha spesiell merksemd på. Risikovurderinga legg grunnlag for bankens policy, rutinar og arbeidet som blir gjort innanfor området. Alle kundetiltak og aktivitetar for å redusere risiko i verksemda skal vere risikobasert. Dette sikrar at banken brukar ressursane sine så effektivt som mogleg.

I retningslinene til banken er det lagt vekt på relevant og kontinuerleg opplæring på antikvitvaskområdet. Kompetanse hjå alle tilsette i banken er ein føresetnad for å at banken etterlever regelverket og har god kvalitet i dette arbeidet. Det er krav om årlege opplærings- og oppdateringstiltak for alle tilsette i banken, med eit særskilt opplegg for kundesrådgjevarar på person- og bedriftsmarknaden. Det er også eit krav at styre-medlemmene gjennomfører eit tilpassa opplæringsopplegg. Dette har bidrege til å skjerpe fokuset og forbetre kompetansen hjå tilsette når det gjeld antikvitvasking.

Vi ser ein auke i svindel og svindelforsøk mot bankkundane, som fører til at pengar hamnar hjå kriminelle aktørar. Banken har i 2023 tilsett ein person som arbeider fulltid med antisvindel.

Svindel heng tett sama med kvitvasking. Utbytte frå bedrageri må i dei fleste tilfelle kvitvaskast. Svindel og svindelforsøk mot kundane våre blir meir avansert og utbreidd for kvart år. Svindeltypar som kundane blir utsett for, er blant anna kjærleikssvindel, investeringsbedrageri, direktørsvindel, falske fakturaer og ulike typar phishing. Vi har sett ein auke i saker der kriminelle aktørar har misbrukt kunden sin tilgang til mobil- og nettbank. Økonomisk tap for kunden som følgje av svindel er tap for banken og samfunnet fordi det gir inntekter til kriminelle. Banken jobbar heile tida med førebygging og handtering av svindelsaker. Fleire svindelforsøk er avverja grunna bankens overvaking og oppfølging. Banken har skarpt fokus på å ha samtaler med kundar som er offer for svindel.

Banken erkjenner sitt viktige samfunnsansvar. Gjennom etterleving av lovverk og plikter skal banken arbeide systematisk og målretta for å førebyggje, avdekkje og hindre (for å variere ordbruken) at banken blir nytta til økonomisk kriminalitet.

Banken undersøker og rapporterer kvart år ei rekkje mistenkjelege transaksjonar til Økokrim. Kapasiteten knytt til arbeidet med økonomisk kriminalitet har auka sist år, og det har vore høgare innrapportering av saker i 2023 i forhold til tidlegare år. Banken har eigne, dedikerte ressursar som arbeider med antikvitvaskopp-gåver og anti-svindel. I tillegg har ein medlem av leiargruppa antikvitvaskansvaret i banken.

Arbeidet med elektronisk overvaking av transaksjonar er utkontrahert til felles AKV-eining i SpareBank 1 Utvikling DA, og dette arbeidet blir stadig styrka. Overvaking blir gjennomført kontinuerleg basert på verksemdspesifikke risikovurderingar.

Tiltak skildra ovanfor har gjort at arbeidet er meir profesjonalisert, med skarpere fokus og betre kompetanse hjå tilsette innanfor AKV-området. Ikkje minst gjeld dette arbeidet mot identitets-tjuveri, svart økonomi og terrorfinansiering. Arbeidet vil framleis ha høg prioritet i 2024.

Personvern

Banken forvaltar store mengder persondata, og det blir stilt strenge krav til handsaming av kundeinformasjon. Auka digitalisering set også stadig større krav til sikkerheit og vern av enkelt-individ, slik at personvernet blir teke vare på ved utvikling av tenester og produkt.

Personvern i bank handlar om å sikre naudsynt konfidensialitet, integritet og tilgjengelegheit til alle personopplysingar som er eigd, handsama eller forvalta av banken. Banken har policy, retningslinjer og rutinar for behandling av personopplysningar som skal sikre at vi etterlever personvernregelverket.

Banken har utpekt eit personvernombod som legg til rette for ansvarleg behandling av personopplysingar. Personvernombodet gjev råd til administrerande banksjef om personvern-arbeidet i banken. Alle marknadsføringskampanjar som blir gjennomført i regi av banken, blir også kontrollert av personvern-ombodet med tanke på etterleving av personvernregelverket. Nye tenester og produkt blir risikovurdert før implementering.

Personvernombodet deltek i risikovurderinga i alle implementeringar der det er behandling av personopplysningar.

Banken sørgjer for at brot på personvernregelverket bli handsama raskt og meldt til Datatilsynet i tråd med personvernforordninga.

Informasjonstryggleik

På line med andre bankar og organisasjonar i sektoren, står vi overfor stadig nye utfordringar knytt til cyberkriminalitet og nettbaserte angrep. I et nært samarbeid med SpareBank 1-alliansen held vi fram vårt engasjement for å kontinuerlege forbetre våre tryggingstiltak og tilby relevant opplæring til våre tilsette.

Kva vart gjort i 2023?

- Gjennomført sikkerhetsopplæring for alle tilsette
- Tilsett fagansvarleg for IKT-Sikkerheit
- Vurdert risiko av eksisterande og nye produkt og tenester
- Gjennomgått rutinar for handtering av hendingar

Kvifor er dette av betydning for organisasjonen vår?

Nasjonal sikkerhetsmyndigheit (NSM) og Politiets sikkerheitsteneste (PST) rapporterer om aukande digital utpressing og sabotasje, og dette avspeglar ein aukande trussel i vårt totale risikobilde. Sjølv om vi i løpet av 2023 registrerte avgrensa hendingar knytt til informasjonstryggleik, held vi frå arbeidet med å sikre systema våre og tenester for kundar og tilsette i 2024.

I samarbeid med SpareBank 1-alliansen har vi gjennom 2023 etablert ytterlegare system og kontrollar for å redusere både sannsynet og konsekvensane av digitale truslar. Vi har spesielt fokusert på å gjennomføre risikovurderingar av produkt og tenester og auke dei tilsette sitt medvett om farane ved falske e-poster og phishing-forsøk.

Opplæring

Opplæring er en kritisk del av strategien vår. Gjennom året gjennomfører vi obligatorisk sikkerhetsopplæring for alle tilsette, gjennom SpareBank 1-alliansens haldningsprogram for informasjonstryggleik. I 2023 har vi spesielt hatt søkjeljos på å styrke generell kompetanse innan informasjonstryggleik og gjennomført målretta testing av ferdigheiter. Våre kurs har spesielt retta seg mot e-posttryggleik og sosiale medium, i tillegg til rett varsling og handtering

av slike situasjonar.

Resultata av tiltaka våre er lovande, der over 90 % av våre tilsette nå har gjennomført alle kursa. Samanlikna med bransjestandardar har vi generelt sett betre resultat i testar gjennomført i løpet av året.

I eit lengre perspektiv

Digitale truslar vil framleis vera ein del av trusselbildet. Den teknologiske utviklinga krev kontinuerleg kunnskapsoppdatering og kompetansebygging blant våre tilsette. Vi vil halde fram med å byggje og vedlikehalde ein sterk sikkerheitskultur, som vil vera avgjerande for å handtere denne utfordringa. Strategisk forankring av sikkerheitstiltaka våre er tydelege, med klare retningslinjer og mål for å sikre trygge løysningar for kundar og tilsette. Vi held fram med å arbeide for å oppfylle desse måla og gjennomføre tiltak basert på anerkjente standardar og praksis.

Berekraft

I strategiplanen for perioden 2020–2023 heiter det at SpareBank 1 Lom og Skjåk vil ta eit tydeleg samfunnsansvar. Kundane vil ønskje å velja oss fordi vi er Fjellbanken. Då må vi ha eit aktivt tilhøve til miljø og berekraft i alt vi gjer. Vi har mål for ansvarleg og berekraftig bankdrift og vil forankre ein kultur for berekraftig verksemd både internt i banken og ut mot kundar og samarbeidspartnarar.

Det ligg i kulturen til ein lokal sparebank å finne gode løysingar for ei berekraftig utvikling av lokalsamfunnet den er ein del av. Dette har vore ein naturleg del av historia til banken, og vi ønskjer å delta i og vera ein pådrivar for ei berekraftig utvikling av lokalsamfunnet også i framtida.

SpareBank 1 Lom og Skjåk har i mange år utarbeidd sin eigen klimarekneskap knytt til verksemda vi sjølv driv. Denne rekneskapen er omtala i eit eige kapittel i årsmeldinga. Vi kjøper klimavotar for å kompensere for

klimagassutsleppet vårt.

Vi ser også at vi gjennom den påverknaden vi har gjennom å yte finansiering kan vera ein bidragsytar til å påverke kva haldning kundane våre har til berekraft.

Finansiering

SpareBank 1 Lom og Skjåk har drive berekraftig utvikling av lokalsamfunna våre i snart 150 år. Å yte lån til kundar, både næringsliv og privatkundar, er kjerneverksemda til banken. Gjennom utlånsvksemda vil vi bidra til lokal verdiskaping for at regionen vår skal vera eit attraktivt område for dei som bur og driv næringsverksemd her.

Gjennom å yte finansiering har vi stor kraft til å påverke, og vi kan derfor vere ein pådrivar for omstilling både for næringsliv og personkundar i berekraftig retning.

Det er krav om at ESG-risiko (miljø, sosiale forhold/rettar og selskapsstyring) skal vurderast for låneengasjement over eit visst nivå.

SpareBank 1-bankane har utarbeidd og teke i bruk ei felles løysing for rapportering av ESG-faktorar knytt til kredittgjeving. Ei ny og forbedra løysing vil bli implementert i starten av 2023. Ved bruk av denne løysinga vil vi gjera kundane meir medvetne ved å stille relevante spørsmål og å ha dialog om temaet.

Vi har etablert låneproduktet «Fjellbanken Energilån», som gjev kundane gunstige finansieringsvilkår dersom dei ønskjer å gjera energisparande tiltak i næringsbygg, bustad eller fritidsbustad. Fjellbanken Energilån kan ytast både til privatpersonar og næringskundar.

Sparing og plassering

Alle bankane i SpareBank 1-alliansen har etablert berekraft som fokusområde i eigne verksemdar, og styret i SpareBank 1 Utvikling har vedteke følgjande berekraftambisjon:

«Alle felles selskaper integrerer berekraft i sine virksomheter. Vi skal levere godt på berekraftsratinger og beholde posisjonen hos forbrukerene som den banken som oppleves mest berekraftig.»

SpareBank 1 skal til kvar tid arbeide i samsvar med norsk lov. Arbeidet vårt blir styrt etter klare prinsipp og høge forventningar innan berekraftsområdet. SpareBank 1 har omfattande rutinar for å motarbeide kvitvasking og skjulte eigartilhøve, og ønskjer å bidra til at forretningskontaktane legg vekt på miljø, klima, sosiale tilhøve og ansvarleg eigarstyring og selskapsleiing.

Alle tilsette som gjev råd til kundane, eller på ein eller anna måte har noko å gjera med fondsforvaltninga vår, skal kjenne til prinsippa og skal gjennomgå retningslinene årleg. For nærmare opplysningar viser vi til «retningslinjer for ansvarlig distribusjon av verdipapirfond i SpareBank 1», som du finn på fjellbanken.no

SpareBank 1 Lom og Skjåk investerer også deler av overskotslikviditeten i verdipapirmarknaden. Det aller meste av dette er plassert i investeringar i stat- og statsgaranterte papir, obligasjonar med fortrinnsrett (OMF) og norske og nordiske kommunar. Vi har sett bort delar av forvaltninga av verdipapirporteføljen til SpareBank 1 Kapitalforvaltning. Det var viktig for oss ved val av leverandør av denne tenesta at leverandøren hadde eit aktivt forhold til berekraftsarbeid.

Tilsette

Leiargruppa

Dei fem i leiargruppa til Fjellbanken har ulik kvalitet, styrke og kompetanse, og utfyller kvarandre godt. Felles er at dei brenn for utvikling av Fjellbanken, for lokalmiljøet og berekraftig vekst. Saman med dei andre tilsette og mellomleiarane utgjer dei eit lag vi stolt kallar for Fjellbanken.

Medarbeidarane våre

Dei viktigaste ressursane i Fjellbanken er engasjerte og dyktige medarbeidarar. Dei er kvar dag med på å skapa resultatet, både for banken og lokalsamfunnet. Vi ser at omstillingsevne og kontinuerleg utvikling er avgjerande for å møte kundane i framtida, og med det også konkurransekrafta til banken. Derfor er oppdatert fagkompetanse og digital kompetanse

kombinert med endringsevne vesentleg for dei tilsette i framtida. Tilrettelegging av strukturert kompetanseutvikling er eit viktig tiltak. Samstundes er arbeidsoppgåvene til kvar einskild ein god læringsarena. En stor del av utviklinga og læringa skjer i det daglege. Dette byggjer på god læringskultur og medvit om kva og korleis ein lærer. Systematisk kunnskapsdeling er ein viktig del av dette.

Som følgje av nye oppgåver og nye måtar å utføre prosessar på, skal kompetanse utviklast etter kvart som behov oppstår. Verkemidla er både utvikling av tilsette vi alt har og rekruttering av nye medarbeidarar. Det blir ved behov gjort løpande justeringar av banken. Vi har fleire tilsette som har passert 60 år, som blir følgt opp gjennom seniorsamtaler. Vi har hatt interne justeringar, og vi har fått fleire nye leiarar. Det er gledeleg å sjå at banken har mange engasjerte og dyktige tilsette som ønskjer ansvar og utvikling, og difor gjerne tek på seg andre roller og anna ansvar.

Det er vesentleg for banken å vera ein attraktiv arbeidsplass, noko som også er nedfelt i strategiplanen. Dette er viktig både for å behalde viktig kompetanse og knyte til seg folk med ønskt kompetanse, erfaring og personlege eigenskapar. For å klare dette er det viktig å tenkje framover. Skal regionen lykkast med å trekkje til seg talent, er vi avhengige av å arbeide langsiktig saman, på tvers av næringar og kommunegrenser. Dette ønskjer Fjellbanken å vera ein del av.

Banken hadde gjennom året både avgangar og nyttilsetjingar. Ved utgangen av 2023 har SpareBank 1 Lom og Skjåk 67 fast tilsette ved dei fem kontora. Dette utgjer til saman 65,8 årsverk. Vi har i 2023 fått åtte nye medarbeidarar. Det er rådgjevar kundesenter BM Oda Jonsdotter Brennhau, finansrådgjevar Simen Bø (avd. Oslo), finansrådgjevar Erland Einbu Wigenstad, finansrådgjevar Erlend Ernst Blakstad Sivertsen (avd. Oslo), kundevert/rådgjevar kundesenter Sigrid Skjelkvåle Aaboen, fagansvarleg IKT-sikkerheit Einar Eimhjellen, finansrådgjevar Morten Christensen og avdelingsleiar Oslo Hans Kristian Bergheim.

Unni Strand

*administrerende
banksjef*

Unni har vore adm. banksjef for Fjellbanken sidan 2016. Ho er utdanna handelsøkonom og har ei rekkje kurs innan organisasjon og leiing, med brei erfaring frå både kommunal og privat verksemd. Ho har hatt ulike leiarstillingar, m.a. i DNB.

Anne Kjæstad Veggum

*leiar Forretnings-
utvikling, økonomi
og finans*

Anne har vore i Fjellbanken sidan 2016 og har sete i leiargruppa sidan 2018. Ho er stats- autorisert revisor og tok til i Fjellbanken som RiskController i 2016, etter ni år i EY.

*Anne har også NK-
funksjon.*

Ingrid Vassmo Sulheim

konstituert leiar HR

Ingrid starta i Fjellbanken i 2016 og vart konstituert inn i leiargruppa i 2023. Ho er utdanna innan økonomi, administrasjon og destinasjons- utvikling.

Ingrid tok til på HR-avd. i banken i 2016 etter 10 år ved økonomi- avdelinga i Lom kommune.

Arne Bjørgen

*leiar Kundar og
marknad*

Arne tok til i Fjellbanken hausten 2021. Han har bedriftsleiing frå BI og har, etter 20 år med kunden i fokus, nyttig erfaring og kompetanse. Med sitt samfunnsengasjement, sin sosiale og utovervendende framtoning og med drivkrafta si, leiar han alle kunderetta funksjonar i banken.

Sindre Vangen

*fagansvarleg Risk
og compliance*

Sindre har vore i Fjellbanken sidan 2017, og vore ansvarleg for risk og compliance sidan 2021. Han er utdanna sivilingeniør i industriell økonomi og teknologileiing. Sindre har fleire års arbeidserfaring frå DNB og frå rådgjevande ingeniørfirma innanfor olje og gass. Han likar spesielt å arbeide med kvantitative analyser.

I banken er 25 av medarbeidarane autoriserte innan godkjenningssordninga for kreditt, 21 autoriserte innan godkjenningssordninga for skadeforsikring, 23 autoriserte innan personforsikring og to autoriserte innan skade- og personforsikring næring. Etikk og god rådgjevingsskikk blir godt forankra gjennom autorisasjonsordningane.

Auka kompetanse vil ytterlegare forsterke kvaliteten i rådgjevinga og dialogen med kundane. Både leiinga og styret i banken set stor pris på innsatsen til dei tilsette i banken.

Utgreiing om likestilling og diskriminering

I tråd med lov om likestilling og diskriminering pliktar banken å arbeide aktivt for å fremje likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen. Diskriminering er det same som usakleg forskjellsbehandling, som vil vera i strid med arbeidsmiljølova. SpareBank 1 Lom og Skjåk skal

arbeide målretta for å fremje likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, nedsett funksjonsevne, etnisk avstamming, hudfarge, språk, religion og livssyn. Korkje styret eller administrasjonen er kjent med tilhøve som kan oppfattast som diskriminerande.

Rekruttering

Banken har godt omdømme som ein attraktiv arbeidsgjevar, og ønskjer å spegle samfunnet vi er ein del av. Det er eit mål at både kjønn er representert i balansert grad blant dei tilsette. Det blir lagt vekt på kompetanse og eigen-skapar i utvalsprosessar, utan omsyn til kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgåver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsetjing, seksuell orientering, kjønns-identitet eller kjønnsuttrykk. Tilsetjingar blir gjort av fire medlemmer i tilsetjingsutvalet, noko som reduserer risikoen for diskriminering i tilsetjingsprosessar.

Styret er tilfreds med fordelinga mellom kvinner og menn i banken, og vil arbeide for å ha god kjønnsfordeling blant dei tilsette og i leiinga også i framtida.

Lønns- og arbeidsvilkår

Kriteria for fastsetjing av lønn er heller ikkje påverka av kjønn, omsorgsoppgåver, etnisitet, religion eller livssyn. Målsetjinga om at det ikkje skal vera lønns-skilnad mellom kvinner og menn i banken for medarbeidarar i same type stilling, meiner vi er oppfylt. Det kan vera lønsskilnader mellom stillingar ut ifrå stillingsinnhald og krav til kvalifikasjonar.

Forfremjing

Det er ønskeleg at korkje kjønn, omsorgsoppgåver, etnisitet, religion eller livssyn står i vegen for å få nye oppgåver og ansvar i banken. Dette kjem til syne til dømes ved at fleire fagansvarlege, mellomleiarar og medlemmer i leiargruppa er småbarnsforeldre og både kvinner og menn. Leiargruppa i banken er ved årsslutt 2023 samansett av to menn og tre kvinner. Styret er samansett av tre menn og tre kvinner.

Utviklingsmoglegheiter

Det er eit mangfald av stillingar og roller i banken, og dette gjer at mange tilsette skifter fagområde og ansvarsnivå i løpet av karrieren sin innerter i organisasjon. For å leggje til rette for dette er, det viktig at tilsette får tilgang til relevante kurs og etterutdanning der det er formålstenleg. Kriteria for å få tildelt kurs og vidareutdanning er ikkje påverka av kjønn, omsorgsoppgåver, etnisitet, religion eller livssyn.

Tilrettelegging, samt moglegheit for å kombinere arbeid og familieliv

Fleksibel arbeidstid kan nyttast i dei fleste avdelingane, med tilrettelagde ordningar for å kunne kombinere arbeid og familieliv i ulike livsfasar. Banken er fleksibel når det gjeld å innvilge permisjon og deltidsordningar for kvinner og menn som er i ein omsorgssituasjon.

Varsling

Banken har eigen rutine for varsling av kritikkverdige forhold. Dette gjeld alle former for trakassering og anna uønskt oppførsel – som mobbing,

seksuell trakassering, diskriminering, kriminelle forhold og forhold der liv og helse er i fare. Varsel som blir motteke, blir kvalitetssikra og vurdert før det blir vidaresendt til varslingsgruppa i banken.

For å styrke arbeidet for likestilling og ikkje-diskriminering ytterlegare, vart rammeverket for varsling av kritikkverdige forhold og varslingsplakat revidert i 2021. Det er også inngått avtale med EY for drift av ekstern varslingssteneste ved eventuelle kritikkverdige forhold.

Aldersfordeling	2023	2022
under 30 år	5	4
30 til 50 år	34	34
over 50 år	28	26
Totalt	67	64
Andel kvinner fordelt på stillingsnivå	2023	2022
Ledergruppa	60,0 %	75,0 %
Øvrige ledere	50,0 %	37,5 %
Øvrige ansatte	52,6 %	55,8 %
Kvinner i styret	50,0 %	50,0 %
Gjennomsnittleg lønn	2023	2022
Kvinner	681.109	638.187
Menn	741.499	713.464
Lønna til kvinner som del av lønna til menn	2023	2022
Ledergruppa	130,2 %	120,6 %
Øvrige ledere	93,1 %	95,2 %
Øvrige ansatte	91,0 %	83,9 %
Uttak av foreldrepermisjon	2023	2022
DAGSVERK		
Kvinner	81	262
Menn	14	47
Sjukefråvær	2023	2022
%		
Kvinner	8,1 %	4,7 %
Menn	4,2 %	3,3 %
Fråvær pga sjukebarn, inkl legemeldt fråvær og koronaføvær (dagar)	2023	2022
DAGSVERK		
Kvinner	27	27
Menn	6	6
Del av tilsette i deltid*	2023	2022
DAGSVERK		
Kvinner	20,0 %	14,3 %
Menn	3,1 %	3,4 %

*Alle blir tilsett i 100% stilling.

Styret meiner at banken har oppfylt krava til aktivitets- og utgreiingsplikta, omtala i likestillings- og diskrimineringslova.

Arbeidsmiljø

Banken har som mål å vera ein attraktiv og inkluderande arbeidsplass for medarbeidarar i alle aldersgrupper og livsfasar. Banken legg til rette for at balansen mellom arbeid, heim og fritid skal vera god for alle medarbeidarane. Banken ønskjer også å hjelpe dei tilsette med å oppretthalde god helse gjennom å stimulere til fysisk aktivitet.

Frå 2023 tok banken i bruk ei dynamisk organisasjonsundersøking der tilsette svarar elektronisk på rullerande spørsmål i arbeidssamanheng. På denne måten har arbeidsgjevar moglegheit til å følgje opp dei tilsette kontinuerleg og tett. Banken har eit omfattande og robust rammeverk for organisasjonen, som skal sørge for at arbeidstakarrettane blir oppfylt. Dette gjeld m.a. personalhandbok, HMS-handbok og etiske retningslinjer.

Banken har ulike utval for å sikre at desse retningslinjene, prinsippa, prosedyrane og standardane blir omsett til handling. Eksempel er tilsetjingsutval, arbeidsmiljøutval, tillitsvalde, verneombod og bedriftshelseteneste. Det blir utført internkontroll i samsvar med forskrift om systematisk arbeid for helse, miljø og tryggleik i verksemdar. Banken er medlem av «Falck Norge AS» og representant frå her deltek etter behov i møte i arbeidsmiljøutvalet. Alle utval har gjennomført møte i 2023. Det har ikkje vore arbeidsuhell knytt til aktiviteten i 2023.

Banken gjennomfører mål- og utviklingssamtaler kvart år, der naturlege tema er bl.a. arbeidsmiljø og trivsel. Basert på systematisk arbeid gjennom mål- og utviklingssamtaler håpar banken å oppretthalde det høge nivået på arbeidet med arbeidstakarrettar og arbeidsmiljø. Banken ser ikkje vesentlege endringar i rammevilkåra for dette arbeidet i nær framtid.

Styret meiner at banken har eit arbeidsmiljø som er godt og positivt, til glede for den einskilde medarbeidar, kunde og bank.

Openheitslova

Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggjande menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (openheitslova) trådte i kraft 1. juli 2022. Lova skal sjå til at verksemdar har respekt for grunnleggjande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold. Kvar einskild har også rett til å få vite korleis vi som bedrift handterer negative konsekvensar av dette.

Menneskerettar

SpareBank 1 Lom og Skjåk har ikkje utarbeidd egne retningslinjer for tilsette og kundar på dette området. Risikoen for brot på menneskerettane er liten, da banken har forretningsdrift i Noreg, og med det opererer i samsvar med lover, reglar og konvensjonar. I staden for egne retningslinjer meiner banken å vera dekt gjennom etiske reglar, der hovudprinsippa sikrar korleis tilsette og tillitsvalde i banken skal opptre, og kva for haldningar som skal ligge til grunn for avgjerder i gjevne situasjonar.

Anstendige arbeidsforhold

Anstendig arbeid og økonomisk vekst er eit av fire utvalde berekraftsmål vi har ekstra skarpt fokus på. Dette gjeld direkte i eiga verksemd, gjennom innkjøp av varer og tenester og formidling av tenester og produkt gjennom samarbeidspartnarar og produktselskap.

Aktsemdsvurderingar og lokale innkjøp

Banken har etablert retningslinjer for lokale innkjøp som skal sikre at leverandørar og samarbeidspartnarar respekterer grunnleggjande krav til miljø, sosiale forhold og etisk forretningsverksemd. Ut over dette har SpareBank 1 Bank-samarbeidet DA på vegner av SpareBank 1-alliansen innarbeidd krav til at alle i alliansen skal halde seg innanfor menneskerettane i innkjøpsrutinane.

Innkjøpsrutinane til SpareBank 1 Gruppen krev at alle innkjøpsavtaler inkluderer eit vedlegg om samfunnsansvar. Det følgjer ei varslingsplikt frå leverandøren, og leverandøren blir også pålagt plikt til å følgje opp underleverandørar. Brot på vedtak om samfunnsansvar blir sett på som brot på kontrakten og kan gje grunnlag for heving av avtala. Les meir om oppfølging av leverandørar

i kapitel om «Berekraft i innkjøp». Styret meiner at banken handlar i tråd med forventingane i openheitslova.

Korrupsjon

Banken har nulltoleranse overfor korrupsjon. Dei etiske retningslinene i banken skal bidra til bevisstgjerung og etterleving av den etiske standaren som blir kravd. Dei etiske retningslinene for tilsette og tillitsvalde motverkar korrupsjon. Dette gjeld gaver, andre fordelar eller koplingar til seg sjølv eller nærstående, med tanke på tilsetjingsforhold eller verv. Etiske dilemma blir også forankra gjennom sertifiseringa av rådgjevarane innan sparing og investering. Registrerte tilfelle av forsøk på korrupsjon skal rapporterast i ein eigen hendingsdatabase. Det er laga ein eigen varslingsplakat med rapporteringslinjer i tillegg til omtale av varslung i dei etiske retningslinjene. Det er ikkje registrert brot på retningslinene knytt til korrupsjon.

Det ytre miljøet

All drift vil på ein eller annan måte påverke det ytre miljøet. SpareBank 1 Lom og Skjåk, Fjellbanken, har i fleire år utarbeidd klimarekneskap for å finne ut kor mykje utslepp av CO₂ drifta av fører med seg. Dette er gjort i samarbeid med CEMAsys.com AS. Banken sender opplysningar om papirforbruk, søppel, straumforbruk, reiseverksemd osv., og har fått attende ein rapport som viser kor mange tonn CO₂-ekvivalentar (tCO₂e) drifta av banken fører med seg. Rapporten frå CEMAsys.com AS er i sin heilskap attgjeven ein annan stad i årsmeldinga.

I 2023 vedtok banken strategiplan for 2023–2025. Der skriv vi at vi ønskjer å vere ein representant for ei berekraftig framtid i det lokalsamfunnet vi er ein del av, og ved å vere livgjevande legge til rette for vekst og utvikling i tråd med våre verdier.

Vi vil ta eit tydeleg samfunnsansvar. Kundane vil ønskje å velja oss fordi vi er Fjellbanken. Da må vi ha eit aktivt tiløve til miljø og berekraft i alt vi gjer. Vi har mål for ansvarleg og berekraftig bankdrift og vil forankre ein kultur for berekraftig verksemd både internt i banken og ut mot kundar og samarbeidspartnarar.

Slik vi ser det, er CO₂-utslepp den største negative påverknaden drifta av banken har på det ytre miljøet. 2023 er det 15. året SpareBank 1 Lom og Skjåk får utarbeidd klimarekneskap med hjelp av CEMAsys.com AS (tidlegare CO₂focus).

Berekraft i innkjøp

Berekraft i innkjøp handlar om medvettet leverandørane har om si leverandørkjede og arbeidet dei gjer for å redusere negativ påverknad på miljø, sosiale forhold og etisk forretningsverksemd i heile leverandørkjeda si. SpareBank 1 stiller krav til leverandørane om at dei har retningslinjer innan berekraft, og at desse skal omsetjast til handling.

Her følgjer eit samandrag av SpareBank 1 Utvikling (SB1U) sitt arbeid med leverandør-oppfølging innan berekraft: SB1U sine avtaler med leverandørar av varer og tenester består til dels av selskapet sine egne avtaler og allianseavtaler som bankane/selskapa nyttar. Avdeling for Allianseinnkjøp inngår leverandøravtaler på vegne av alliansen og følgjer opp berekraftsrisiko relatert til desse. SB1U forventar av sine leverandørar og forretningspartnarar at dei har et bevisst forhold til berekraftsrisiko i si eiga verksemd og leverandørkjede, og at dei aktivt og målretta arbeider for å redusere negativ påverknad av klima, miljø og sosiale- og forretningsetiske forhold. Vi stiller krav til leverandørane om at dei har retningslinjer innan berekraft, og at desse skal omsetjast til handling. Vidare blir det stilt krav om etterleving av lova om openheit, føring av klimarekneskap og plan for omstilling til netto null.

Arbeidet fram mot openheitslova

Allianseinnkjøp si leverandør-oppfølging innan berekraft har sidan 2019 vore basert på OECD sin rettleiar for aktsemdsvurderingar. OECD sine retningslinjer er berande i lova om openheit og plikta til å gjera greie for aktsemdsvurderingar, som trådte i kraft 30.06.2023.

Gjennom ei tidlegare risikobasert kartlegging av 249 eksisterande leverandørar prioriterte vi 12 leverandørar i 2022 som vart nærmare følgt opp mot etterleving av lova om openheit. Under er eit utdrag av aktsemdsvurderinga frå 2022.

Aktsemdsvurderingar

Aktsemdsvurdering for 2022 er offentliggjort på <https://www.sparebank1.no/nb/lom-skjaak/om-oss/samfunnsansvar/apenhetsloven.html>
Aktsemdsvurdering for 2023 vil bli offentliggjort innan 30.06.2024. Utdrag av aktsemdsvurderinga frå 2022:

- **Faktiske og potensielle negative konsekvensar for menneskerettar og anstendige arbeidsforhold kartlagt og vurdert på følgjande måte:**
Følgje opp 12 utvalde leverandørar innan berekraft med djupne-undersøkingar. Leverandørane er innan kontormøblar, IT-utstyr, IT-tenester og konsulent- og bemanningsselskap. Dei vart valde på grunn av kriterium som risiko for neg. påverknad, moglegheit for å redusere risiko, størst omsetjingsvolum og kjerneverksemd.
- **Desse eigna tiltaka er sett i gang for å stoppe, førebyggje eller avgrense negative konsekvensar:**
Utvalde leverandørar si manglande oppfølging av aktsemdsvurdering i forhold til OECD sine retningslinjer vart følgd opp med fristar for forbetring.
- **På denne måten følgjer vi med på gjennomføring og resultat av tiltak:**
Fristar for å rette manglar, oppfølgingsmøte m.m. der retting ikkje er tilfredsstillande.
- **På denne måten har vi kommunisert med interessentar og rettighetshavarane om korleis negative konsekvensar er handterte:**
Dette blir skildra i innspel til bankane sine årsrapportar og i kvartalsmøte med alliansen (Samarbeidsutval innkjøp) der oppnådde forbetringar blir rapportert.
- **På denne måten sørgjer vi for eller samarbeider om å rette opp att og erstatte der dette er nødvendig:**
Dei fleste leverandørane hadde retningslinjer m.m. på plass, medan 6 av 12 som ikkje hadde starta aktsemdsvurdering i høve openheitslova har utført dette etter attendemeldingar frå allianseinnkjøp. Alle leverandørane har nå dokumentert retningslinjer m.m. og gjort greie for aktsemdsvurderingar.

Alle dei 12 leverandørane har gjort greie for sine aktsemdsvurderingar. Oppfølginga av dette viser at leverandørane legg mest vekt på den generelle skildringa av verksemda si organisering, sitt driftsområde, sine retningslinjer osv. Det er færre opplysningar om faktiske negative konsekvensar og vesentleg risiko for negative konsekvensar, som verksemdene har funne gjennom sine aktsemdsvurderingar.

Arbeid med berekraftig innkjøp i 2023

To av leverandørane har blitt følgd opp vidare. Det er ein større leverandør av IT-utstyr og ein større leverandør av IT-tenester. Både leverandørane vart orienterte om at vår vurdering av deira utgreiing er at det ikkje er lagt nok vekt på opplysningar om faktiske negative konsekvensar og vesentleg risiko for negative konsekvensar, jf. openheitslova §§ 5 b og 5 c. Dei vart bedne om ei nærmare attende-melding på dette. Leverandøren av IT-utstyr vart i tillegg beden om å gjera greie for undersøkingar hjå ein av sine underleverandørar av elektroniske komponentar i Kina.

Leverandøren av IT-utstyr har gjeve meir konkret informasjon om faktiske funn i 2022 hjå seks underleverandørar i Asia som hadde «avvik knytt til indikatorar på moderne slaveri innan kostnader til rekruttering, reise, medisinsk behandling og opphald. Det var eitt tilfelle der pass og ei månadslønn vart halde attende og eitt tilfelle av tvungen overtid».

Leverandøren har i «samarbeid med Responsible Business Alliance (RBA) kravd at underleverandørane stoppar den ulovlege praksisen og følgjer opp med stadleg revisjon. Det er også attendebetalt om lag 0,8 mill. USD til 200 tilsette i 2022». Hjå underleverandøren i Kina var det «avvik for overtidsarbeid, bustonad og trygdeavgifter. Dette indikerer systemfeil i kontrollprosessane og er under oppfølging».

Leverandøren av IT-tenester har ikkje lett tilgjengeleg offentliggjort utgreiinga på sine nettsider slik openheitslova krev, men viser i staden til årsrapporten. Vi ser ikkje dette som tilstrekkeleg. Til dette uttalar leverandøren at «det er relevant å sjå utgreiinga saman med resten innhaldet i vår

Sustainability report, der fleire andre område også grip inn i vårt arbeid med grunnleggjande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold. Det blir vist til mellom anna kapittel om «responsible sourcing», «employee experience», «diversity and inclusion» og «cybersecurity & privacy».

Sjølv om det kan vera interessant å sjå utgreiinga frå leverandøren i samheng med anna informasjon om berekraftarbeid i årsrapporten osv., kan ikkje dette helt eller delvis erstatte utgreiinga, som skal gjerast lett tilgjengeleg på nettsidene deira. I tillegg skal det seiast at det ikkje er lett å sjå kva som faktisk er gjort greie for i årsrapporten og kva som er relevant tilleggsinformasjon, slik leverandøren har uttalt. Når det er sagt, ser vi det generelle arbeidet denne leverandøren gjer med berekraft som svært godt.

Berekraftsarbeid i innkjøp i alliansen

Allianseinnkjøp arbeider for auka bevisstgjeringskompetanse og etterleving av berekraft i innkjøp. Vi samarbeider særleg med berekraft- og innkjøpsmiljø i bankane og produktselskapa om dette. Vi nemner her fire område vi har arbeidd med i løpet av året:

- Intern rettleiing for berekraftige innkjøp
- Oppsummering om openheitslova – korleis ein enkelt kjem i gang
- Standard kontraktvedlegg om berekraft
- EU sitt berekraftdirektiv (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive)

Både den interne rettleiinga og oppsummeringa om openheitslova er enkle rettleiingar som skal gjera det lett å koma i gang med berekraftarbeidet og lære undervegs. Vi har erfart at denne typen informasjon kan gjera det enklare å få til dette arbeidet. Bakgrunnen for at vi har prioritert desse tiltaka, er at vi ser at bevisstheit og kunnskap om berekraft i innkjøp må lenger ned i organisasjonen. Det er der behovet for innkjøp oppstår at berekraftvurderingar må starte. Målet er at berekraftvurderingar skal gjerast så tidleg som mogleg i innkjøpsprosessar, og at tilsette blir meir sjølvgåande i dette. Oppsummert om openheitslova er Allianseinnkjøp sine erfaringar

i kort form, til bruk for den som finn det nokså vanskeleg å starte med aktsemdsvurderingar. Standard kontraktvedlegg om berekraft er revidert, med m.a. krav om etterleving av openheitslova og forventning om at leverandørar fører klimagassrekneskap og viser til plan for omstilling til netto null i si verksemd. Vedlegget blir brukt når nye kontraktar blir inngått

Bankane og produktselskapa forventar at SB1U rapporterer på innkjøpsområdet i høve til EU sine standardar for 2024 (jf. CSRD). Dette blir eit samarbeid der dei som har rapportbehovet, melder ønskt rapportområde til SB1U basert på eigen interessents- og vesentlegheitsanalyse. SB1U skal først rapportere sjølvstendig etter berekraftdirektivet for rekneskapsåret 2025.

Energi- og klimarekneskap 2023

Formålet med denne rapporten er å gje ei oversikt som viser klimagassutslepp (GHG-utslepp) i organisasjonen som ein integrert del av ein overordna klimastrategi. Ein klimarekneskap er eit viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere energiforbruk og tilhøyrande GHG-utslepp. Denne årlege rapporten gjer organisasjonen i stand til å måle nøkkeltal og dermed evaluere seg sjølv over tid. Rapporten omfattar SpareBank 1 Lom og Skjåk, inkludert alle kontor og filialar.

Informasjonen som er nytta i ein klimarekneskap, kjem både frå eksterne og interne kjelder, og blir omrekna til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden "A Corporate Accounting and Reporting Standard", som er utvikla av "the Greenhouse Gas Protocol Initiative" – GHG-protokollen. Dette er den mest brukte metoden verda over for å måle utslepp av klimagassar. ISO standard 14064-1 er basert på denne.

Klimarekneskap

SpareBank 1 Lom og Skjåk hadde i 2023 et totalt klimagassutslepp på 52,4 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette var ein auke på 30,7 tCO₂e, eller 141,3 %, samanlikna med 2022.

Utsleppskjelde	Forklaring	Forbruk	Eining	Energi (MWh)	Utslepp tCO2e	Utslepps- andel
Transport total				29,0	6,8	12,9 %
Diesel (NO)	Firmabil	2.976	liter	29,0	6,8	12,9 %
Scope 1 total				9,5	1,9	9,2 %
Elektrisitet, Nordisk miks		465.347	kWh	465,3	13,0	24,8 %
Elektrisitet, Nordisk miks	Kontor Oslo	3.480	kWh	3,5	0,1	0,2 %
Scope 2 total				468,8	13,1	25,0 %
Innkjøpte varer og tjenester total				-	0,8	1,6 %
Papir, resirkulert	Kontorpapir	630.0	kg	-	0,5	0,9 %
Elektriske gjenstandar - små	Mobiltelefonar	1.0	kg	-	-	-
Elektriske gjenstandar - små	Pc- skjermar	60.0	kg	-	0,3	0,6 %
Elektriske gjenstandar - store	Pc- skjermar	11.0	kg	-	-	0,1 %
Kapitalvarer total				-	15,4	29,4 %
Bil kompakt (elektrisk)	Elbil	1.0	Antal	-	14,4	27,5 %
Kontorstol (A1-3)	To stk. nye stolar	2.0	Antal	-	0,3	0,5 %
Bildekk	Dekk til Passat	4.0	Antal	-	0,1	0,2 %
Kontorpult (A1-3)	Nye skap	8.0	Antal	-	0,7	1,3 %
Drivstoff-og-energi-relaterte aktiviteter total				-	9,8	18,8 %
Diesel (WTT)		2.976	liter	-	1,9	3,5 %
Elektrisitet Nordisk miks (oppstraum)		468.828	kWh	-	8,0	15,2 %
Avfall total				-	0,5	1,0 %
Papiravfall til resirkulering	Papir levert på miljøstasjon	500	kg	-	-	-
Papiravfall til resirkulering	Papir levert til Giæx for makulering	881	kg	-	-	-
Elektronisk avfall til resirkulering	Skjermer, skrivarar ol levert på miljøstasjon	11.0	kg	-	-	-
Plastavfall til resirkulering	Returplast levert renovasjon	24.0	kg	-	-	-
Restavfall til forbrenning	Diverse etter rydding levert på miljøstasjon	50.0	kg	-	-	0,1 %
Restavfall til forbrenning		840.0	kg	-	0,5	0,9 %
Tenestereiser total				-	5,9	11,3 %
Flyreiser, innanlands		12	flyturar	-	0,9	1,7 %
Hotellovernattingar, Norden		226	netter	-	1,7	3,2 %
Km-godtgj.bil (NO)		45.482	km	-	3,1	5,9 %
Flyreiser, kontinental		2.0	flyturar	-	0,2	0,5 %
Scope 3 total		-			32,5	62,0 %
Total				497,8	52,4	100 %
KJ				1.792.132.970		

Marknadsbaserte utslepp i rapporteringsåret

Kategori	Eining	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med Marknadsbaserte berekningar	tCO ₂ e	153,8
Scope 2 Sum med Marknadsbaserte straumberekningar	tCO ₂ e	153,8
Scope 1+2+3 Totalt med Marknadsbaserte straumberekningar	tCO ₂ e	193,1

Klimagassutsleppa i 2022 hadde følgjande fordeling:

Scope 1: 12,9 % (6,8 tCO₂e)

Scope 2: 25,0 % (13,1 tCO₂e)

Scope 3: 62,0 % (32,5 tCO₂e)

Åra før var utsleppa:

- 21,7 tCO₂e i 2022
- 20,8 tCO₂e i 2021
- 24,3 tCO₂e i 2020
- 46,5 tCO₂e i 2019

Scope 1

Transport: Faktisk forbruk av fossilt brensel til køyring (eigd, leigd, leasa). Bruk av diesel stod i 2023 for utslepp tilsvarande 6,8 tCO₂e. Det er ein auke på 26,7 % frå året før, og kjem av bruken av firmabilar. Utslepp knytt til transport var det einaste Scope 1-utsleppet for SpareBank 1 Lom og Skjåk i 2023. Det har vore særstør aktivitet med mykje reiseverksemd i banken i 2023. Ein auke i scope 1-utsleppa var derfor venta. For å redusere desse utsleppa bytte derfor banken i desember 2023 ut ein fossilbil med ein elbil. Tilsette blir oppmoda om å bruke den bilen mest mogleg. Firmabilane banken har, er da to fossilbilar og ein elbil. Når dei to fossilbilane må bytast, blir dei også ev. bytt til meir miljøvennlege bilar.

Scope 2

Elektrisitet: Målt forbruk av elektrisitet i eigde eller leigde lokale/bygg. Tabellen viser klimagassutslepp frå elektrisitet utrekna med den lokasjonsbaserte utsleppsfaktoren Nordisk miks. Utsleppa frå elektrisitet har auka med 7,1 % samanlikna med 2022. Elektrisitetsforbruket har hatt noko auke i 2023, samanlikna med 2022 ved alle kontora med unntak av Oslo-kontoret. Årsaka til at Oslo-kontoret har eit lågare forbruk, er at SpareBank 1 Lom og Skjåk leigde eit mindre kontor enn året før, som resulterte i eit lågare

forbruk. Utsleppsfaktoren for Nordisk miks har i tillegg auka med 7,7 % samanlikna med året før, og bidreg også til auka utslepp for elektrisitet i 2023.

Elektrisitet med ein marknadsbasert faktor er presentert i tabell i denne rapporten. SpareBank 1 Lom og Skjåk har ikkje kjøpt opphavsgarantiar for elektrisitetsforbruket i 2023, og det marknadsbaserte utsleppet er derfor 153,8 tCO₂e i 2023. Praksisen med å presentere utsleppa frå elektrisitetsforbruk med to ulike utsleppsfaktorar er vidare forklart under Scope 2 i Metodikk og kjelder.

Klimakompensert Virksomhet

SpareBank 1 LOM OG SKJÅK

KLIMASERTIFIKAT 2024

CEMAsys' Klimasertifikat™ er herved utstedt som et bevis på kjøp av klimakvoter for frivillig kompensasjon for egne klimagassutslipp. Klimakvotene har blitt utstedt i tråd med de relevante standardene sine protokoller og kan spores i registeret med sitt unike serienummer. Dette forhindrer dobbelttelling og at de kan selges flere ganger.

Selskap	SpareBank 1 Lom og Skjåk
Kvotene dekker	Klimakompensert virksomhet 2023
Volum (tonn CO ₂ e)	53
Type	VER (Verified Emission Reduction)
Prosjektnavn	Gold Standard - Clean cookstove project, Ghana
Prosjektreferanse	https://registry.goldstandard.org/projects/details/306

Klimakvotene er permanent slettet fra markedet slik at de ikke kan benyttes igjen.
For mer informasjon, se prosjektbeskrivelsen.

Oslo, 29.01.2024

Kjetil Selmer-Olsen

CEMAsys.com

Årlege klimagassutslepp

Kategori	2021	2022	2023	% endring frå førre år
Transport total	1,9	5,3	6,8	26,7 %
Scope 1 total	1,9	5,3	6,8	26,7 %
Elektrisitet total	14,8	12,3	13,1	7,1 %
Scope 2 total	14,8	12,3	13,1	7,1 %
Innkjøpte varer og tenester total	0,4	0,3	0,8	184,2 %
Kapitalvarer total			15,4	
Drivstoff-og-energi-relaterte aktivitetar total			9,8	
Avfall total	0,1	0,1	0,5	585,7 %
Tenestereiser total	3,6	3,8	5,9	57,7 %
Scope 3 total	4,1	4,1	32,5	688,0 %
Total	20,9	21,7	52,4	141,3 %
Prosentvis endring		4,3 %	141,3 %	

Kategori	2021	2022	2023
Elektrisitet Sum (Scope 2) med Marknadsbaserte berekningar	111,5	125,4	153,8
Scope 2 Sum med Marknadsbaserte straumberekningar	111,5	125,4	153,8
Scope 1+2+3 Totalt med Marknadsbaserte straumberekningar	117,5	134,9	193,1
Prosentvis endring		14,8 %	43,1 %

Tabellen nedanfor viser det faktiske forbruket av straum på alle kontora til SpareBank 1 Lom og Skjåk i tillegg til firmaleigheita banken har i Tvedestrand:

- 468.827 kWh i 2023
- 471.568 kWh i 2022
- 473.391 kWh i 2021
- 443.245 kWh i 2020

Scope 3

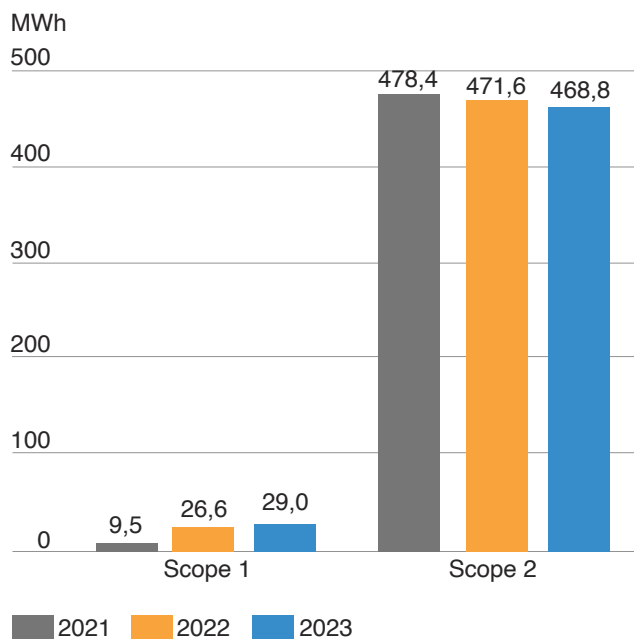
Innkjøpte varer og tenester : I 2023 har SpareBank 1 Lom og Skjåk inkludert utslepp knytt til innkjøp av kontorpapir, og ei rekkje mindre og nokre større elektroniske apparat.

Utsleppa frå innkjøpte varer og tenester var på 0,8 tCO₂e for 2023. Dette er ein auke på 184,2 % samanlikna med året før. Årsaka til den store auken er at SpareBank 1 Lom og Skjåk har inkludert fleire innkjøpte varer (elektroniske apparat) i klimarekneskapen for 2023, som ikkje var inkludert i 2022. Trass i at prosentendringa er relativt høg, er utsleppa knytt til innkjøp av varer og tenester framleis låg, samanlikna med dei totale utsleppa.

Kapitalvarer: Dette er en ny kategori som SpareBank 1 Lom og Skjåk rapporterer på for første gong i 2023. I denne kategorien er inkludert utslepp knytt til innkjøp av en ny elbil og nye dekk til ein annan av firmabilane, og kontormøbel. Dei totale utsleppa for innkjøpte kapitalvarer tilsvara 15,4 tCO₂e, der 14,4 tCO₂e er knytt til el bilen.

Drivstoff-og-energi-relaterte aktivitetar: Dette er også ein ny kategori for SpareBank 1 Lom og Skjåk i 2023. I motsetning til drivstoff rapportert i Scope 1 og elektrisitet rapportert i Scope 2, tek drivstoff-og-energi-relaterte aktivitetar høgde for utslepp knytt til utvinning, produksjon og transport av drivstoffet brukt i energiproduksjonen. Drivstoff-og-energi-relaterte aktivitetar tek også høgde for utslepp knytt til distribusjonstap når elektrisiteten blir frakta frå produksjonslokasjon, gjennom straumnett fram til sluttbrukar (rapporteringselskap). For SpareBank 1 Lom og Skjåk var dei totale utsleppa knytt til drivstoff-og-energi-relaterte aktivitetar 9,8 tCO₂e i 2023.

Årleg energiforbruk(MWh) Scope 1 & 2

Avfall: Rapportert avfall i kg fordelt på ulike avfallsfraksjonar, og behandlingsmetode (resirkulert, energiattvunne, deponert).

Avfall sto for eit utslepp på 0,5 tCO₂e i 2023, noko som tilsvarar ein auke på om lag 586 % samanlikna med året før. Sjølv om prosentauken er svært stor, er utsleppa frå avfall framleis minimale samanlikna med det totale utsleppet for 2023. Grunnen til den store auken er at det i 2023 har vorte rapportert inn mykje meir restavfall enn tidlegare år, noko som kjem av betre kvalitet på innhenta data. I tillegg har utslepps faktoren for restavfall til forbrenning auka med 9,8 % i 2023 i forhold til 2022, noko som også bidreg til høgare utslepp.

Forretningsreiser: Målt i talet på flyreiser per region, hotellovernattingar og km-godtgjering. SpareBank 1 Lom og Skjåk hadde 12 innanlands flyreiser, 2 kontinentale flyreiser og 226 hotellnetter

i Norden i 2023. Det er også rapportert inn km-godtgjering for 45482 køyrde km. Til saman utgjer dette eit utslepp på 5,9 tCO₂e. Samanlikna med året før er dette ein auke på 57,7 % tCO₂e. I 2023 har det vore ein auke innan alle område for tenestereiser. Som tidlegare nemnt har aktiviteten i banken vore særleg høg i 2023, noko som er ein del av årsaka til auken. I tillegg har medlemmane i styrande organ i banken vorte flinkare til å levere reiserekning på køyregodtgjering ved deltaking på møte.

Totalt sett for Scope 1, 2 og 3 ser vi ein auke på 30,7 tCO₂e, noko som utgjer 141,3 % samanlikna med 2022. Denne auken er hovudsakleg grunna auke i Scope 3 (frå 4,1 tCO₂e i 2022 til 32,5 tCO₂e i 2023 i Scope 3). SpareBank 1 Lom og Skjåk har i 2023 inkludert fleire Scope 3-kategoriar i klimarekneskapsrapporteringa, noko som fører til ein naturleg auke av utslepp. I tillegg har SpareBank 1 Lom og Skjåk klart å hente inn eit meir nøyaktig datagrunnlag for avfall, noko som også bidreg til ein liten auke i utsleppa. Det to nye Scope 3-kategoriane (kapitalvarer og drivstoff-og-energi-relaterte aktivitetar) står til saman for 25,2 tCO₂e av dei totale Scope 3 utsleppa. Dette utgjer ca. 78 % av alle Scope 3-utsleppa, og forklarar kvifor det har vore ein så stor auke i utslepp i 2023.

Metodikk og kjelder

GHG-protokollen er utvikla av «World Resources Institute» (WRI) og «World Business Council for Sustainable Development» (WBCSD). Analysen i denne rapporten er utført i samsvar med «A Corporate Accounting and Reporting Standard Revised edition», ein av fire rekneskapsstandardar under GHG-protokollen. Standarden omfattar følgjande klimagassar, som blir omrekna til CO₂-ekvivalenter: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, NF₃, HFK og PFK gassar.

Årlege nøkkeltal og klimaindikatorar

Navn	2021	2022	2023	% endring fra forrige år
Scope 1 + 2 utslepp (tCO ₂ e)	16,7	17,6	19,9	13,0 %
Totale utslepp(S1+S2+S3) (tCO ₂ e)	20,9	21,7	52,4	141,3 %
Totalt energiforbruk Scope 1+2 (MWh)	487,9	498,2	497,8	-0,1 %
Sum energiforbruk per lokasjon (MWh)	478,4	471,6	468,8	-0,6 %

Denne analysen er basert på operasjonell kontroll-aspektet, som definerer kva som skal inngå i klimarekneskapen av driftsmidla i ein organisasjon, og fordeling mellom dei ulike scopa. Metoden skil mellom operasjonell kontroll og finansiell kontroll. Viss operasjonell kontrollmetode er nytta, inkluderer det utsleppskjelder som organisasjonen fysisk kontrollerer, men ikkje nødvendigvis eig. Ein rapporterer dermed heller ikkje over utsleppskjelder ein eig, men ikkje har kontroll over (f.eks. det er leigetakar som rapporterer straumforbruket i Scope 2, ikkje utleigar).

Klimarekneskapen er inndelt i tre nivå (scopes), som inneheld av både direkte og indirekte utsleppskjelder.

Scope 1 Obligatorisk rapportering inkluderer alle utsleppskjelder knytt til driftsmiddel der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (eigne, leigde eller leasa køyretøy, oljekjellar etc.). Vidare blir også ev. direkte prosessutslepp (av dei seks klimagassane) inkludert.

Scope 2 Obligatorisk rapportering av indirekte utslepp knytt til innkjøpt energi (elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling). Dette gjeld t.d. for bygg som er leigd og ikkje nødvendigvis eigde. Utsleppsfaktorane som blir nytta i CEMAsys for elektrisitet, er basert på nasjonale brutto produksjonsmiksar frå International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). Når det gjeld utsleppsfaktorar på fjernvarme, blir enten faktisk produksjonsmiks basert på innhenta informasjon frå den einskilde produsent, eller gjennomsnittsmiksar basert på IEA statistikk (sjå kjeldetilvising), nytta.

I januar 2015 vart GHG-protokollens (2015) nye retningslinjer for utrekning av utslepp frå elektrisitetsforbruk publisert. Her vart det opna for todelt rapportering av elektrisitetsforbruk. I praksis betyr det at verksemdar som rapporterer sine klimagassutslepp, skal synleggjera både reelle klimagassutslepp som stammer frå produksjonen av elektrisitet, og dei marknadsbaserte utsleppa knytt til kjøp av opp-

havsgarantiar. Målet med denne endringa er på den eine sida å vise effekten av energieffektivisering og sparetiltak (fysisk), og på den andre sida å vise effekten av å inngå kjøp av fornybar elektrisitet gjennom opphavsgaranti (marknad). Da blir det sett ljøs på effekten av alle tiltak som ei verksemd kan gjennomføre knytt til forbruk av elektrisitet.

Fysisk perspektiv (lokasjonsbasert metode): Denne utsleppsfaktoren er basert på faktiske utslepp knytt til elektrisitetsproduksjon innanfor eit spesifikt område. Innanfor dette området er det ulike energiprodusentar som nyttar ein miks av energiberarar, der dei fossile energiberarane (kol, gass, olje) medfører direkte utslepp av klimagassar. Desse klimagassane blir reflektert gjennom utsleppsfaktoren og dermed fordelt til kvar einskild forbrukar.

Marknadsbasert perspektiv: Utrekning av utsleppsfaktor er basert på om verksemda vel å kjøpe opphavsgarantiar eller ikkje. Ved kjøp av opphavsgarantiar dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet berre kjem frå fornybare kjelder, som gjev en utsleppsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikkje er knytt til opphavsgarantiar, får ein utsleppsfaktor basert på produksjonen som er att etter at opphavsgarantiane for fornybar del er seld. Dette blir kalla residual miks, og er normalt signifikant høgare enn den lokasjonsbaserte faktoren.

Scope 3 Frivillig rapportering av indirekte utslepp knytt til innkjøpte varer eller tenester. Dette er utslepp som indirekte kan knytast til aktivitetar i organisasjon, men som går føre seg utanfor deira kontroll (av det indirekte). Typisk scope 3 rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk av ulike råstoff etc.

Generelt bør ein klimarekneskap inkludere nok relevant informasjon slik at den kan nyttast til avgjerder for leiinga i verksemda. For å få til dette, er det viktig å inkludere dei elementa som har økonomisk relevans og tyngde, og som det er mogleg å gjera noko med.

Framtida

SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken legg vekt på vekst i forvaltningskapitalen. Målet er ein sunn vekst, på høgde med, eller over den generelle bankmarknaden. Vi skal prestere gode nøkkeltal, og gjennom dette sikre bankens sjølvstende framover. Gjennom vår strategiplan for perioden 2023–2025, har vi lagt eit godt grunnlag for det viktige arbeidet med å vidareutvikle banken i tida framover.

God resultatutvikling er òg viktig for å møte dei strengare regulatoriske krava til bankane. Styresmaktene sine krav om styrking av soliditeten, større likviditetsbuffer og auka kapitaldekning inneber at banken må søkje å bli enda meir kostnadseffektiv og ha ein framleis sunn utlånsvekst. Det er viktig at veksten i utlån ikkje påfører banken tap, og at vi har god kvalitet i kundeporteføljen.

Banken skal også i 2024 vera lønnsam og bidra til verdiskaping for tilsette, kundar og lokal-samfunn. Dette trass i ein usikker verdssituasjon og økonomisk utvikling både i inneverande år og lenger fram i tid. Det skjer store endringar

både innan finansbransjen og i samfunnet elles, og vi må ta ei aktiv rolle og gjere dei nødvendige endringane for å kunne følgje med på denne utviklinga.

Vår visjon er «lokalbanken din – der du er», og denne visjonen skal vi etterleva.

Takk til forretningskontaktar, tillitsvalde og tilsette

Styret takkar forretningskontaktar, tillitsvalde og dei tilsette for godt samarbeid i 2023. SpareBank 1 Lom og Skjåk Fjellbanken har lagt bak seg nok eit godt år, og dette er eit resultat av eit godt lagarbeid og ein sær sars god innsats frå den enkelte tilsette i banken. Eit solid og dyktig Fjellbanklag med stort engasjement og god kompetanse danner eit godt grunnlag for ei god utvikling i tida framover.

Vi har hatt eit sær aktivt år i 2023 der vi har markert SpareBank 1 Lom og Skjåk sitt 150-års jubileum. Dette gjennom mange ulike arrangement gjennom heile jubileumsåret!

Lom, 31.12.2023/23.02.2024
Elektronisk signert

Hans Ivar Kolden
Styreleiar

Iselin Vistekleiven
Nestleiar i styret

Tordis Brandsar

Simen Kvamme Repp

Sigbjørn Oppheim

Hjòrdis Sletten

Unni Strand
Adm. banksjef

Resultat

Tall i hele tusen	Note	2023	2022
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansforetak		39.473	7.985
Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kunder		356.129	220.908
Øvrige renteinntekter		35.357	17.376
Sum renteinntekter og lignende inntekter		430.958	246.269
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på innskudd fra og gjeld til kunder		167.255	55.775
Rentekostnader beregnet etter effektivrentemetoden på utstedte verdipapirer		40.653	20.930
Øvrige rentekostnader		7.066	4.818
Sum rentekostnader og lignende kostnader		214.973	81.523
Netto renteinntekter		215.985	164.746
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	16	46.194	47.752
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	16	3.169	3.447
Utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	17,35	5.972	25.938
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	17	22.700	-9.233
Andre driftsinntekter		370	338
Sum andre driftsinntekter		72.067	61.348
Lønn og andre personalkostnader	18,2	64.502	62.218
Andre driftskostnader	19,36	71.113	51.950
Avskrivninger	28,29	4.446	5.485
Gevinst/tap		0	-589
Sum driftskostnader	4	140.062	119.063
Kredittap på utlån målt til amortisert kost eller virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader	10	19.158	14.092
Kredittap på garantier og ubenyttede rammekreditter som ikke måles til virkeleg verdi over resultat	10	94	1.079
Sum kredittap på utlån, garantier og rentebærende verdipapir	4	19.252	15.171
Resultat før skatt og andre inntekter og kostnader	4	128.738	91.859
Skatt på resultat før andre inntekter og kostnader	21	30.886	16.715
Resultat etter skatt før andre inntekter og kostnader		97.852	75.144
Tap OCI reversering trinn 1 PM virkelig verddivurdering	10	-170	552
Skatteeffekt	21	367	-138
Sum andre inntekter og kostnader		-1.102	414
Totalresultat for regnskapsperioden		96.750	75.558

Balanse

Tall i hele tusen	Note	31.12.2023	31.12.2022
Konter og kontantekvivalenter	15,22,24	12.361	11.245
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansiseringsforetak	11,12,15,22,24	1.039.616	621.027
Netto utlån til og fordringer på kunder	4,7,9,10,11,12,15,22,23,24	6.954.637	6.983.240
Rentebærende verdipapirer	11,12,15,22,23,25	588.887	401.704
Finansielle derivater	11,15,22,23,26	18.202	17.977
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	22,23,27	241.978	216.158
Eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomheter	35	162.449	176.746
Eierinteresser i konsernselskaper	35	20	20
Varige driftsmidler	28,29	40.063	43.606
Andre eiendeler	30	16.676	22.183
SUM EIENDELER		9.074.889	8.493.906
Innskudd og andre innlån fra kunder	4,7,14,15,22,24	6.820.836	6.301.801
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	14,15,22,24,31	793.396	851.716
Finansielle derivater	11,22,23,26	0	0
Annen gjeld	29,32	99.932	60.564
Avsetninger	10,33	32.034	23.481
SUM GJELD		7.746.198	7.237.563
Sparebankens fond	5	1.324.829	1.244.426
Gavefond	5	3.862	11.917
SUM EGENKAPITAL		1.328.691	1.256.343
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		9.074.889	8.493.906
Garantier	7,34	115.023	109.349
Ubenyttede kreditter	7	370.831	408.677
Lånetilsagn		135.850	162.510

Lom, 31.12.2023/23.02.2024

Elektronisk signert

Hans Ivar Kolden
Styreleiar

Iselin Vistekleiven
Nestleiar i styret

Tordis Brandsar

Simen Kvamme Repp

Sigbjørn Oppheim

Hjørdis Sletten

Unni Strand
Adm. Banksjef

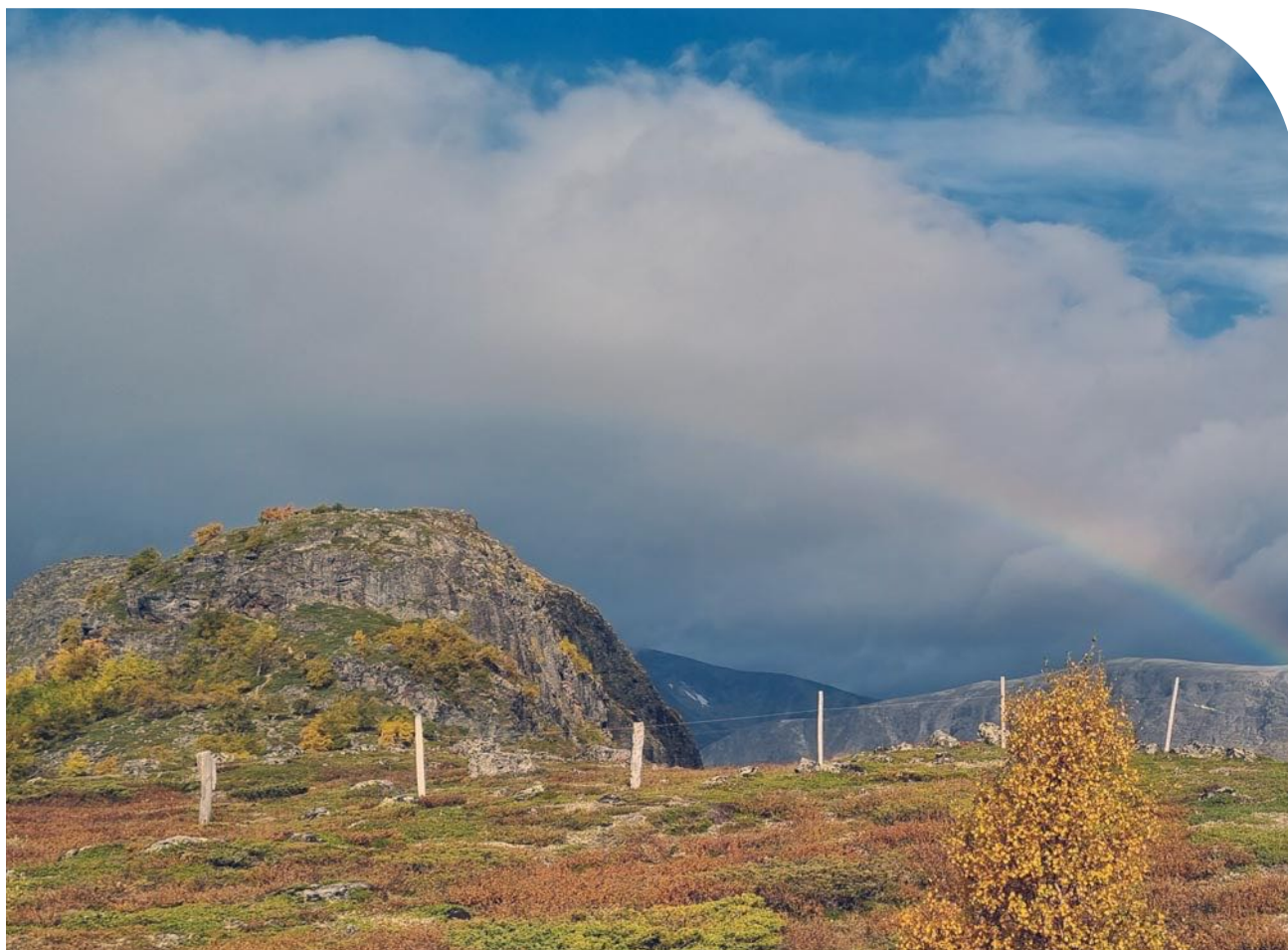
Kontantstrøm

Tall i hele tusen	2023	2022
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	7.335	-501.373
Renteinnbetalinger på utlån til kunder	372.165	225.861
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	519.035	253.040
Renteutbetalinger på innskudd fra kunder	-173.362	-59.900
Renteutbetalinger på gjeld til kredittinstitusjoner/renteinnbetalinger på innskudd kredittinstitusjoner	39.473	7.985
Kjøp og salg av sertifikat og obligasjoner	-178.327	75.772
Renteinnbetalinger på derivat, sertifikat og obligasjoner	19.321	12.423
Netto provisjonsinnbetalinger	43.025	44.305
Utbetalinger til drift	-87.733	-97.716
Betalt skatt	-22.062	-11.272
Utbetalte gaver	-11.215	-1.184
A Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	527.653	-52.059
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		
Utbetaling ved investering i varige driftsmidler	-1.618	-186
Innbetaling fra salg av varige driftsmidler	2.875	3.241
Utbetaling ved kjøp av langsiktig investering i verdipapirer	-56.749	-29.500
Innbetaling fra salg av langsiktige investeringer i verdipapirer	-35	254
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	47.911	36.510
B Netto kontantstrøm fra investeringsaktivitet	-7.615	10.319
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Utbetaling ved forfall av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-184.000	-175.000
Innbetaling ved utstedelse av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	125.000	250.000
Utbetaling av leieforpliktelse	-2.287	-2.307
Renteutbetalinger på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-39.045	-20.930
C Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	-100.332	57.232
A + B + C Netto endring likvider i perioden	419.706	15.492
Likviditetsbeholdning 1.1	632.272	616.780
Likviditetsbeholdning 31.12	1.051.977	632.272
Likviditetsbeholdning spesifisert:		
Konter og kontantekvivalenter	12.361	11.245
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	1.039.616	621.027
Likviditetsbeholdning	1.051.977	632.272

Egenkapital

Tall i hele tusen	Sparebankens fond	Gavefond	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2021	1.170.368	11.856	1.182.224
Periodens resultat	75.144		75.144
Overført til gavefond	1.500	1.500	
Utdelt fra gavefond		-1.439	-1.439
Andre inntekter og kostnader			
Endring i virkelig verdi utlån PM	414		414
Sum andre inntekter og kostnader	414		414
Totalresultat	75.558		75.558
Egenkapital 31.12.2022	1.244.426	11.917	1.256.343
Periodens resultat	97.852		97.852
Overført til gavefond	3.500	-3.500	0
Utdelt fra gavefond		11.555	11.555
Andel av IFRS17 og IFRS9 implementeringseffekt i felleskontrollert virksomhet*	-12.847		-12.847
Andre inntekter og kostnader			
Endring i virkelig verdi utlån PM	-1.102		-1.102
Sum andre inntekter og kostnader	-1102		-1.102
Totalresultat	96.750		96.750
Egenkapital 31.12.2023	1.324.829	3.862	1.328.690

* SpareBank 1 Gruppen sin implementering av IFRS17 og IFRS9 medførte en negativ implementeringseffekt via vårt eierskap i Samarbeidende SpareBanker AS som utgjør 12,4 mill. kroner som er ført direkte mot egenkapitalen. Overgangen innebærer en annen periodisering av inntekt der en større del av inntekten blir tatt ved levering av tjeneste til kunde.

Regnboge over Knutshøe. Garmo og Vårdalen.

Noter

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

SpareBank 1 Lom og Skjåk har forretningsadresse Sognefjellsvegen 4, 2686 Lom. Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregisteret er 937 888 015. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett. Banken har ett datterselskap; Verdigjenvinning Lom og Skjåk AS. Det er ikke utarbeidet bankregnskap inkludert datterselskapet ettersom de økonomiske størrelsene i Verdigjenvinning Lom og Skjåk ikke er av en slik størrelse at de vil påvirke bankens resultater eller balanse i vesentlig grad. Bankens virksomhet er vurdert som en samlet virksomhet, dvs. ett segment.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

Regnskapet ble godkjent av styret den 23.2.2024.

NOTE 2 VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Regnskapet for SpareBank 1 Lom og Skjåk er satt opp etter Forskrift om årsregnskap for banker, kredittforetak og finansieringsforetak (årsregnskapsforskriften). Banken har valgt å utarbeide regnskapet etter årsregnskapsforskriften § 1-4 2.ledd b) hvilket innebærer at regnskapet utarbeides i samsvar med IFRS med mindre annet følger av forskriften. Banken vil unnlate å gi følgende notekrav etter IFRS:

- 1) IFRS 13. Det gis i stedet opplysninger om virkelig verdi i samsvar med forskriftens § 7-3.
- 2) IFRS 15.113-128
- 3) IAS 19.135 litra c og IAS 19.145-147.

IFRS standarder og fortolkninger som er vedtatt, men ikke trådt i kraft i 2023

Nye og endrede regnskapsstandarder og fortolkninger utgitt av IASB vil kunne påvirke konsernets fremtidige rapportering.

Det er ingen nye IFRS eller IFRIC-fortolkninger som er vedtatt, men som ikke er trådt i kraft, og som forventes å ha en vesentlig påvirkning på bankens regnskap.

Implementerte regnskapsstandarder

Banken har implementert endringene i IAS 1.117 om vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper. Utover det er ikke implementert nye regnskapsstandarder i 2023 som har hatt vesentlig effekt for årsregnskapet.

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader (other comprehensive income - OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangs regnskapsføring av eiendelen. For finansielle eiendeler skilles mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes for styring av porteføljen som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet.

Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Banken benytter seg av SpareBank 1 Boligkreditt AS som finansieringsverktøy. Bankens overfører bare deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapet. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring kan derfor sies å holdes både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, en forretningsmodell som er konsistent med måling til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Vi viser for øvrig til note 8.

Ut fra en vurdering av betingelser for utlån til person- og bedriftsmarkedskunder, er det derfor konkludert med at lån til personmarkedet med pant i bolig, med unntak av fastrenteutlån, klassifiseres til måling til virkelig verdi over OCI. For lån til bedriftsmarkedet, og lån til personmarkedet uten pant i bolig, og som ikke er fastrenteutlån videreføres tidligere praksis med måling til amortisert kost. Kontanter og fordringer på sentralbanker samt utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner måles også til amortisert kost.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. Bankens investeringer i sertifikater og

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Som følge av at vurdering av fastrenteutlån til amortisert kost ville medført et regnskapsmessig misforhold grunnet regnskapsføring til virkelig verdi av derivater brukt til økonomisk sikring, har SpareBank 1 Lom og Skjåk valgt å måle fastrenteutlån til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Nedskrivningsmodell

Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (expected credit loss - ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller gjeldsinstrumenter til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet omfattet. Bankens har benyttet unntaket om lav kreditt risiko for balansepostene «Kontanter og fordringer på sentralbanker» og «Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner».

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kreditt risikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kreditt risikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kreditt risikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning, skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kreditttap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

Tapsanslaget lages kvartalsvis, og bygger på historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene blir beregnet basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Bankens har historikk for observert PD og implisitt LGD, som danner grunnlag for estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Modellen inneholder 3 ulike scenarier, «Base case», «Best case» og «Worst case», og det beregnes et forventet tap (expected credit loss – ECL) for hvert scenario. ECL for en kombinasjon av de tre scenariene er et vektet gjennomsnitt for de tre scenariene.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn:

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis på tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi eiendeler med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedato tilhører kunder som ikke er klassifisert som kredittforringet. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede PD har økt vesentlig.

Banken har videre definert at eiendeler knyttet til kunder som kommer på watchlist skal inngå i trinn 2 og at det som hovedregel har vært en vesentlig økning i kredittrisiko dersom PD er økt med over 150 % til et nivå over 0,60 %. Videre vil en betaling som er minst 30 dager forsinket indikere vesentlig økning i kredittrisiko, uavhengighet av nivået på PD.

Følgende kriterier må derved være oppfylt for at det skal ha skjedd en vesentlig økning i kredittrisiko:

- PD er økt med over 150 % til et nivå over 0,60 % siden innvilgelse,
- eller, minst 30 dagers forsinket betaling

I utgangspunktet flyttes ikke eiendeler fra «Trinn 2» til «Trinn 1». Dersom et engasjement skal flyttes fra «Trinn 2» til «Trinn 1» må det være objektive bevis for at kredittrisikoen ikke er økt, og eiendelen vurderes å være vesentlig.

Renteinntekter knyttet til utlån i trinn1 og trinn 2 blir beregnet etter den effektive-rentemetoden på den brutto balanseførte verdien.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler kredittforringet, det vil si at de har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse eiendelene avsettes det for forventet tap over levetiden. Banken har definert at det er objektive bevis for tap når et utlån er i mislighold.

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i bankens oversikt over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt innen 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer, og hvor misligholdt beløp overstiger kr 1000.

Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor banken er kjent med at annen objektiv hendelse vil medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

Kredittforringende eiendeler i trinn 3, omtalt som tapsutsatte engasjementer, består av sum misligholdte engasjementer over 3 måneder og øvrige tapsutsatte engasjementer.

Disse lånene er presentert netto i selskapets balanse og renteinntekter på utlån i trinn 3 blir beregnet basert på netto balanseført verdi.

Konstaterte tap

Konstatering av tap (fraregning av balanseført verdi) foretas når banken ikke har rimelige forventninger om å gjenvinne et engasjement i sin helhet eller en del av den. Kriterier når dette skal gjøres er blant annet:

- Avsluttet konkurs i selskaper med begrenset ansvar
- Stadfestet akkord/gjeldsforhandlinger
- Avvikling for øvrige selskaper med begrenset ansvar
- Avsluttet bo ved dødsfall
- Ved rettskraftig dom
- Sikkerheter er realisert

Engasjementet vil normalt legges på langtidsovervåkning i tilfelle debitor igjen skulle bli søkegod.

Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte individuelle nedskrivninger (trinn 3) føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i de individuelle nedskrivningene samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger resultatføres.

Et engasjement migrerer til ett lavere trinn når vilkårene for den opprinnelige migreringen ikke lenger er tilstede.

Scenarier

I fjerde kvartal 2023 tok banken i bruk en ny versjon av tapsmodellen. Modellen tar direkte hensyn til utvikling i de makroøkonomiske størrelsene rentenivå og arbeidsledighet. Disse benyttes videre til å estimere misligholdssansynlighet (PD) som er en sentral parameter i beregningen av ECL. I tillegg til observert rentenivå og arbeidsledighet må det gjøres estimer av de to makroøkonomiske størrelsene fremover i tid. Estimatenes er bygd på tre ulike makroscenarier som tildeles hver sin sannsynlighet/vekt i ECL-beregningen. De tre makroscenariene omfatter også estimer på verdifall av sikkerheter. Tapsutvalget bestemte å endre scenariovektningen til 70/20/10 fra 4. kvartal 2022, og har hatt denne scenariovektningen de 3 første kvartalene i 2023. Med bakgrunn i at vi tok i bruk ny, og mer makrosensitiv versjon av IFRS9-modellen, har vi nå gått tilbake til 80/10/10 vekting. Dette er i tråd med makroscenariene fra KFK, og den sannsynligheten som er lagt til grunn for at hvert av de tre scenariene skal inntreffe.

Scenario 1: «Base case». Det scenarioet man tror mest på, avviker ikke vesentlig fra dagens situasjon.

Scenario 2: «Worst case». Økonomiske utsikter er dårligere enn scenario 1 (gitt at man faktisk ikke er i og står overfor en fortsatt alvorlig lavkonjunktur).

Scenario 3: «Best case». Økonomiske utsikter som er bedre enn scenario 1.

Det vises til note 3 om kritiske estimer, samt note 10 om tap.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Datterselskap og konsolidering

SpareBank 1 Lom og Skjåk har ett datterselskap; Verdigjenvinning Lom og Skjåk AS. Det blir ikke utarbeidet konsernregnskap ettersom de økonomiske størrelsene i Verdigjenvinning Lom og Skjåk ikke er av en slik størrelse at de vil påvirke bankens resultater eller balanse i vesentlig grad.

I regnskapet er selskapet innregnet til laveste verdis prinsipp.

Tilknyttet selskap

SpareBank 1 Lom og Skjåk eier 50% av aksjene i Midtgard AS og 23% av aksjene i Eiendomsmegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS. Bankens eiendeler i disse selskapene blir regnskapsført etter egenkapitalmetoden.

Felleskontrollert virksomhet

SpareBank 1 Gruppen eies med 19,5 % hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er SpareBank 1 Østlandet (12,4 %) og LO (9,6 %).

SpareBank 1 Lom og Skjåk eier 7,89 % av Samarbeidende Sparebanker AS, 7,89 % av SpareBank 1 Samspar AS og 3,20 % av Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA. Styringsstrukturen disse selskapene er også avtaleregulert mellom eierne som tilfredsstiller felleskontrollert virksomhet. SpareBank 1 Lom og Skjåk klassifiserer sin deltakelse i disse selskapene som investering i felleskontrollert foretak og blir bokført etter egenkapitalmetoden

Derivater og investeringer i egenkapital-instrumenter med unntak av datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter/tilknyttede selskaper

Alle derivater blir målt til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles til virkelig verdi over resultatet med mindre man oppfyller kravene til måling til virkelig verdi over OCI og velger dette ved første gangs innregning. SpareBank 1 Lom og Skjåk regnskapsfører alle egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr førstegangsinregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Tomter avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Maskiner og IT-utstyr	3-7 år
Transportmidler	4-5 år
Inventar	3-10 år.

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Renteinntekter og –kostnader

Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetode presenteres separat i resultatoppstillingen. Dette innebærer at renteinntekter på finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over utvidet resultatet er presentert i regnskapslinjene «Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån og fordringer på kredittinstitusjoner og finansforetak» og «Renteinntekter beregnet etter effektivrentemetoden av utlån til og fordringer på kunder». Renteinntekter på finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet er presentert i regnskapslinjen «Øvrige renteinntekter». Urealisert verdiendring steg 1 tap vises under andre inntekter og kostnader. Renteinntekter beregnes på brutto beløp i trinn 1 og trinn 2 og på netto beløp (amortisert kost) i trinn 3.

Rentekostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektivrentemetode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. For rente-bærende fordringer som måles til virkelig verdi vil endring i markedsverdien klassifiseres som netto resultat fra andre finansielle investeringer.

Innskuddsgarantifondet og krisetiltaksfondet

Avgift til Bankenes Sikringsfond gjelder innbetaling til innskuddsgarantifondet og krisetiltaksfondet. Avgiften ilegges normalt på bakgrunn av gjennomsnittlig garanterte innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for tidligere kvartaler. En uttreden fra ordningen medfører etter en forskriftsendring gjeldende fra 2017 tilbakebetaling av for mye innbetalt avgift. Endringen innebærer at sikringsfondsavgiften periodiseres som øvrige rentekostnader gjennom året.

Provisjonsinntekter og –kostnader

Provisjonsinntekter og –kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovisjoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres fortløpende. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres. Banken mottar provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt tilsvarende differansen mellom lånets rente og den finansierings-kostnad Boligkreditt oppnår med tillegg av et administrativt påslag. I bankens regnskap fremkommer dette som provisjonsinntekter.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen på balansetidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Selskapets skattesats for regnskapsåret 2021 er 25%.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formueskatt blir presentert som driftskostnad i bankens regnskap i samsvar med IAS 12.

Innskudd fra kunder

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Lån innregnes første gang til opptakskost. Dette er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente.

Utstedte finansielle garantier

Finansielle garantier er kontrakter som medfører at banken må godtgjøre innehaveren for et tap som følge av at en spesifikk debitor unnlater å betale i samsvar med betingelsene, klassifiseres som utstedte finansielle garantier. Ved førstegangsinnregning av utstedte finansielle garantier balanseføres garantiene til mottatt vederlag for garantien. Ved etterfølgende måling vurderes utstedte finansielle garantier til det høyeste beløp av størrelsen på tapsavsetningen og beløpet som ble regnskapsført ved førstegangsinnregning med fradrag for eventuelle kumulative inntekter som er innregnet i resultatregnskapet. Ved utstedelse av finansielle garantier balanseføres vederlaget for garantien under «Avsetninger» i balansen. Inntekter fra utstedte finansielle garantier og kostnader knyttet til kjøpte finansielle garantier amortiseres over durasjonen til instrumentet og presenteres som «Provisjonsinntekter» eller «Provisjonskostnader». Endring i forventet kredittap inngår i linjen «Kredittap på garantier og ubenyttede rammekreditter som ikke måles til virkelig verdi over resultat» i resultatregnskapet.

Ubenyttede kreditter/Lånetilsagn

Forventede kredittap beregnes for ubenyttede kreditter/lånetilsagn og presenteres som «Avsetninger» i balansen. Endringer i avsetningen til forventet tap presenteres på linjen «Kredittap på garantier og ubenyttede rammekreditter som ikke måles til virkelig verdi over resultat» i resultatet. For instrumenter som har både en trukket del og en ubenyttet ramme blir forventede kredittap fordelt pro rata mellom avsetning til tap på utlån og avsetninger i balansen basert på den relative andelen av eksponeringen.

Usikre forpliktelser

Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Pensjoner

SpareBank 1 Lom og Skjåk har etablert innskuddsbasert pensjonsordning for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon.

Innskuddsbasert ordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at banken ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Banken har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Det er ingen avsetning for påløpte pensjonsforpliktelser i slike ordninger. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte. Premier til AFP blir også behandlet som en innskuddsbasert ordning.

Avtalefestet førtidspensjon

Fra 1.1.2011 er det innført nye regler for AFP i privat sektor. Ny AFP-ordning skal finansieres med premier fra alle arbeidsgiverne med en prosentandel av lønn. Dette i motsetning til gammel ordning hvor den enkelte bank betalte en egenandel på 60-100 % ved AFP-uttak for bankens ansatte.

Ny AFP-ordning er ansett å være en ytelsesbasert ordning. Administrator har pr i dag ikke beregnet forventet over- eller underdekning for ordningen som helhet, og av den grunn behandles ny AFP-ordning som en innskuddsordning. Årspremien er bokført som en kostnad i resultatregnskapet.

Segmentrapportering

SpareBank 1 Lom og Skjåk har Privatmarked (privatkunder og mindre bedriftsengasjementer) og Bedriftsmarked (BM, større engasjementer) som sitt primære rapporteringsformat. Banken presenterer en sektor- og næringsfordeling av utlån og innskudd som sitt sekundære rapporteringsformat. Bankens segmentrapportering er i samsvar med IFRS 8.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist.

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter direktemetoden.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold etter balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Ved utarbeidelse av bankregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. Banken utarbeider estimater og gjør antakelser knyttet til fremtiden.

De regnskapsestimater som følger av dette vil pr. definisjon sjelden være fullt i samsvar med de endelige utfall. Beregning av nedskrivninger på utlån er til en viss grad basert på skjønn. De viktigste forutsetningene for nedskrivninger på utlån er beskrevet i note 2 og 10.

Kredittap på utlån og garantier

Bedriftsmarkedsporteføljen gjennomgås kvartalsvis. Gjennomgangen omfatter endringer i kundenes kontantstrømmer, og ny informasjon om sikkerhetene stilt for utlån og garantier. Alle lån til privatpersoner som har vært misligholdt i mer enn 30 dager gjennomgås hvert kvartal. Bankens systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring. Banken foretar individuelle nedskrivninger dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert forventet kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuelle nedskrivninger. For lån med flytende renter tas det hensyn til senere renteendringer.

Øvrige nedskrivninger i trinn 1 – 3 baserer seg på tapsestimat beregnet med grunnlag på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD).

Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og observert LGD og danner grunnlag for gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Egenkapitalinteresser vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet. Egenkapitalinteresser vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verdivurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen.

For eiendeler som ikke handles i aktivt marked baseres på beste estimat, f.eks. diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike estimat vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. For egenkapitalinteresser som ikke lar seg verdivurdere anses kostpris som beste estimat på virkelig verdi såfremt ikke annet tilsier lavere verdi.

Virkelig verdi rentebærende verdipapirer

Rentebærende verdipapirer blir vurdert til virkelig verdi over resultatregnskapet, der vi får innhentet markedspriser fra meglerhus for beregning av virkelig verdi.

Virkelig verdi fastrenteutlån

Fastrentelån blir vurdert til virkelig verdi over resultatregnskapet. Det eksisterer ikke et velfungerende marked for kjøp og salg av fastrentelån. Verdien av fastrenteutlåne estimeres ved å diskontere kontantstrømmene med en diskonteringsfaktor som skal ta hensyn til tilsvarende fastrente i markedet.

Virkelig verdi derivater

Derivater blir verdsatt til virkelig verdi basert på observerbare data innhentet fra aktive markedsaktører.

NOTE 4 SEGMENTINFORMASJON

Inndeling i segmenteringen som beskrevet under, er knyttet til den måten banken blir styrt og fulgt opp internt. På balanseposter blir det segmentert kun på innskudd og utlån. Resten av balansen er klassifisert under Øvrig virksomhet.

Privatmarked (PM) inneholder alle privatkunder for hele banken. Bedriftsmarked (BM) inneholder alle, både små og store, bedriftsengasjement.

Segmentet PM er definert som de kundene som har statistiske kjennetegn for privatpersoner. BM-segmentet inneholder således alle kundene med statistiske kjennetegn for bedrifter, personlig næringsdrivende, aksjeselskap osv.

	31.12.2023			
RESULTAT	Privatmarked	Bedriftsmarked	Øvrig virksomhet	Totalt
Netto renteinntekter og provisjon BK	57.071	159.848	3.253	220.172
Netto andre provisjonsinntekter	7.543	4.070	27.225	38.838
Netto andre inntekter			29.042	29.042
Driftskostnader			140.062	140.062
Resultat før tap	64.613	163.918	-80.541	147.990
Kreditttap på utlån og garantier	-21	19.273		19.252
Resultat før skatt	64.634	144.645	-80.541	128.738

BALANSE	Privatmarked	Bedriftsmarked	Øvrig virksomhet	Totalt
Brutto utlån til kunder	3.486.537	3.593.570		7.080.107
Nedskrivning utlån	-4.168	-68.950		-73.118
Verdiendring utover tapsnedskrivning	-24.942	-27.410		-52.352
Netto utlån til kunder	3.542.700	3.411.937		6.954.637
Øvrige eiendeler			2.124.724	2.124.724
Sum eiendeler pr segment	3.542.700	3.411.937	2.124.724	9.079.361
Innskudd fra og gjeld til kunder	4.594.806	2.226.030		6.820.835
Avsetning garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn	31	2.902		2.933
Annen gjeld og egenkapital			2.255.593	2.255.593
Sum egenkapital og gjeld pr segment	4.594.837	2.228.931	2.255.593	9.079.361

	31.12.2022			
RESULTAT	Privatmarked	Bedriftsmarked	Øvrig virksomhet	Totalt
Netto renteinntekter og provisjon BK	73.838	94.349	4.794	172.982
Netto andre provisjonsinntekter	7.427	3.780	24.862	36.069
Netto andre inntekter			17.043	17.043
Driftskostnader			-119.063	-119.063
Resultat før tap	81.265	98.129	-72.364	107.030
Kreditttap på utlån og garantier	1.889	13.282		15.171
Resultat før skatt	79.376	84.847	-72.364	91.859

BALANSE	Privatmarked	Bedriftsmarked	Øvrig virksomhet	Totalt
Brutto utlån til kunder	3.780.629	3.324.065		7.104.694
Nedskrivning utlån	-6.890	-58.717		-65.607
Verdiendring utover tapsnedskrivning	-11.351	-44.497		-55.848
Netto utlån til kunder	3.762.388	3.220.851		6.983.240
Øvrige eiendeler			1.510.666	1.510.666
Sum eiendeler pr segment	3.762.388	3.220.851	1.510.666	8.493.906
Innskudd fra og gjeld til kunder	4.056.877	2.244.925		6.301.801
Avsetning garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn	31	2.808		2.839
Annen gjeld og egenkapital			2.189.266	2.189.266
Sum egenkapital og gjeld pr segment	4.056.908	2.247.733	2.189.266	8.493.906

NOTE 5 KAPITALDEKNING

Pr 31.12.23 er kravet til bevaringsbuffer 2,5 prosent, systemrisikobuffer 4,5 prosent og motsyklisk buffer 2,5 prosent. Kravene er ren kjernekapitaldekning på 14,0 prosent, kjernekapitaldekning på 15,5 prosent og kapitaldekning på 17,5 prosent for å dekke minste- og bufferkravene. Finanstilsynet har pålagt SpareBank 1 Lom og Skjåk å ha kapital utover minstekrav og bufferkrav (Pilar 2) tilsvarende 2,5% av beregningsgrunnlaget som risikoer som foretaket er utsatt for og som ikke, eller bare delvis, er dekket i minstekravet i Pilar 1. ¼ av kravet skal dekkes av kjernekapital og ¾ av kjernekapitalen skal dekkes av ren kjernekapital. Krav til ren kjernekapital er da 15,4 %, til kjernekapital 17,4% og kapitaldekningskravet 20% SpareBank1 Lom og Skjåk benytter standard-metoden for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Forholdsmessig konsolidering skal gjøres med eierandeler i foretak i samarbeidende grupper. SpareBank1 Lom og Skjåk foretar forholdsmessig konsolidering for eierandeler i SB1 Boligkreditt AS, SB1 Kreditt AS og SB1 Finans Midt Norge AS. Pilar 2-kravet gjelder på konsolidert nivå.

Grunnlag kapitaldekning	31.12.2023	31.12.2022
Sparebankens fond	1.324.829	1.244.426
Gavefond	3.862	11.917
Sum egenkapital	1.328.691	1.256.343
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		
Frdrag ansvarlig kapital i andre fin.inst.		
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskap i finansiell sektor	-222.816	-219.712
Andre frdrag i ren kjernekapital	-1.533	-1.294
Sum ren kjernekapital	1.104.342	1.035.337
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskap i finansiell sektor		
Sum kjernekapital	1.104.342	1.035.337
Tilleggskapital utover kjernekapital		
Ansvarlig lån		
Frdrag for direkte og indirekte investeringer i selskap i finansiell sektor		
Netto ansvarlig kapital	1.104.342	1.035.337
Risikovekta beregningsgrunnlag		
Kreditt-, motparts- og forringelserisiko	4.551.539	4.330.975
Operasjonell risiko	432.643	348.283
Svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-risiko)	18.264	20.826
Sum beregningsgrunnlag	5.002.445	4.700.084
Ren kjernekapitaldekning	22,08 %	22,03 %
Kjernekapitaldekning	22,08 %	22,03 %
Kapitaldekning	22,08 %	22,03 %
Uvektet kjernekapitaldekning (Leverage ratio)	12,19 %	12,18 %
Forholdsmessig konsolidering eierforetak i samarbeidende grupper	31.12.2023	31.12.2022
Ren kjernekapital	1.260.192	1.179.453
Kjernekapital	1.268.579	1.190.313
Ansvarlig kapital	1.281.555	1.203.059
Beregningsgrunnlag	5.953.142	5.517.836
Kapitaldekning		
Ren kjernekapitaldekning	21,17 %	21,38 %
Kjernekapitaldekning	21,31 %	21,57 %
Ansvarlig kapitalkapitaldekning	21,53 %	21,80 %
Uvektet kjernekapital	10,23 %	10,40 %

Beregningsgrunnlag for kreditt-, motparts, -og forringelsesrisiko	31.12.2023	31.12.2022
Myndigheter	19.294	15.198
Institusjoner	215.755	135.617
Foretak	1.072.153	924.580
Massemarkedsengasjementer	1.168.808	1.113.300
Engasjementer med pantessikkerhet i eiendom	1.357.608	1.480.947
Forfalte engasjementer	144.441	152.036
Høyrisikoengasjement	237.442	186.643
Obligasjoner med fortrinnsrett	19.392	16.415
Andeler i verdipapirfond	63.305	38.694
Egenkapitalposisjoner	183.882	191.042
Øvrige engasjementer	69.460	76.504
Beregningsgrunnlag for kredittisiko	4.551.539	4.330.975
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko*	432.643	348.283
Beregningsgrunnlag for svekket kredittverdighet hos motpart	18.264	20.826

* Beregningsgrunnlaget er gjennomsnittlig inntekt siste 3 år

NOTE 6 FINANSIELL RISIKOSTYRING

Overordnet ansvar og kontroll

Kjernevirksomheten i banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Banken arbeider med å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis. SpareBank 1 Lom og Skjåk har de siste årene investert betydelige ressurser på å videreutvikle og ta i bruk risikostyringssystemer og prosesser i tråd med beste praksis for sammenlignbare banker i Norge.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Lom og Skjåk skal støtte opp under bankens strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatte forretningsstrategi.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad.

Banken har etablert en struktur som på en systematisk måte identifiserer, vurderer, kommuniserer og håndterer risiko gjennom hele banken, og det foretas en løpende overvåking. Risikostyring tar utgangspunkt i fastsatt visjon, strategi og mål, samt de rammer for risikoeksponering som er fastsatt av styret. Beredskaps- og kontinuitetsplaner skal sikre at driften kan videreføres og tap begrenses ved vesentlige, uforutsette hendelser. SpareBank 1 Lom og Skjåk eksponeres for ulike risikoer. Bankens vesentligste risikoer omtales under.

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse

Prosessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i bankens strategiske målbilde, er fremoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres det forbedringstiltak. Rapportering og oppfølging: Bankens overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom kvartalsvise risiko- og compliance-rapporter til styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av risikostyring/compliance.

Organisering og organisasjonskultur

Banken jobber kontinuerlig med å bygge og videreutvikle en sunn og god risikokultur. Fokus på gode holdninger, adferd og arbeidspraksis, systematisk arbeid med å identifisere og vurdere risiko og etablere og evaluere tiltak samt rapportering av hendelser bidrar til en sunn og god risikokultur.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Kreditstrategien fastsettes årlig av styret. Bankens kredittstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer, som er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer bankens risikoprofil på kredittområdet. Kredittrisiko er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL). Banken bruker aktivt risikoklassifiseringssystem, og et porteføljestylingssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med rammer, retningslinjer og rutiner og fullmakter. Dette setter klare krav til kredittbehandlingsprosessen og risikovurderingene. De ovennevnte risikostyringssystemene dekker både kunder i bedrifts- og personmarkedsområdet. Risikomodellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger. Modellene valideres minst årlig og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold (PD): Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg benyttes 2 risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.
2. Forventet eksponering ved mislighold (EAD): Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede ikke trukne rammer. For trekkrettigheter og garantier benyttes en konverteringsfaktor for å anslå hvor mye av ubenyttede trekkrettigheter og avgitte garantier som blir trukket og gjort gjeldende ved et fremtidig misligholdstidspunkt.
3. Tap ved mislighold (LGD): Dette er en vurdering av hvor mye banken vil tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene banken har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av erfaringer over tid. Det benyttes syv klasser (1 – 7) for klassifisering etter tapsgrad ved mislighold.

De tre overnevnte komponentene danner også grunnlaget for bankens porteføljeklassifisering og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i fem risikogrupper – henholdsvis laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold (PD) og tap ved mislighold (LGD).

Modellene valideres jevnlig både med hensyn på evne til å rangere kundene samt å estimere PD-nivå.

Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimater for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. Resultatene fra validering av bankens kredittmodeller bekrefter at modellens treffsikkerhet er innenfor interne mål og internasjonale anbefalinger.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter. Risikoen for endringer i generelle kredittpriser blir også regnet som markedsrisiko.

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra bankens investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften som funding og rentehandel.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer og obligasjoner. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser. Bankens markedsrisikoeksponering er lav.

Valutarisiko

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Bankens balanseposter i utenlandsk valuta utgjøres av kassebeholdningen. Dette er omregnet til norske kroner basert på kursen ved årets utgang. Sett i forhold til bankens størrelse er denne beholdningen ubetydelig og følgelig blir bankens valutarisiko marginal.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at banken ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene, og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Styring av bankens finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler bankens risikoprofil. Som en del av likviditetsstrategien inngår beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder. Bankens økonomi/finansavdeling har ansvaret for likviditetsstyringen og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien, mens Risikostyring/Compliance overvåker og rapporterer utnyttelsen av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. For å redusere likviditetsrisikoen ytterligere, holdes en reserve i form av kommiterte trekkrettigheter.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko i SpareBank1 Lom og Skjåk defineres som risikoen for tap, som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. SpareBank 1 Lom og Skjåk har et mål om lav operasjonell risiko og lave operasjonelle tap. Styring av operasjonell risiko skal i størst mulig grad sikre effektiv og vellykket drift og at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad. Alle hendelser registreres i en hendelsesdatabase slik at forbedringstiltak kan vurderes og igangsettes der det er hensiktsmessig. Risikostyring/Compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Banken benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Compliancerisiko

Compliancerisiko er risikoen for at SpareBank 1 Lom og Skjåk pådrar seg økonomisk tap og/eller svekket omdømme som følge av uredelig opptreden, brudd på god forretningsskikk eller manglende etterlevelse av gjeldende regelverk. Bankens skal preges av gode prosesser og god kultur for å sikre etterlevelse av gjeldende regelverk. Nytt regelverk som påvirker driften skal fortløpende inkluderes i det interne rammeverket.

Klimarisiko

Klimarisiko kan defineres som risikoen for økonomiske tap og/eller finansiell ustabilitet som følge av klimaendringer og samfunnets respons på dem. Klimarisiko kan deles inn i tre typer:

1. Fysisk risiko: Kostnader knyttet til fysisk skade som følge av klimaendringer.
2. Overgangsrisiko: Økonomisk risiko knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn.
3. Ansvarsrisiko: Erstatningskrav knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som på en eller annen måte kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer.

Banken har gjort tiltak for å integrere klimarisiko i kredittprosessen for næringslivskunder. Risikoen skal vurderes på lik linje med andre typer risikoer. Banken benytter en egen ESG-modul for å klassifisere klima- og øvrig ESG-risiko i bankens næringslivsportefølje. Banken vil arbeide videre med å styrke kompetansen på klimarisiko, og integrere dette i sine prosesser framover.

NOTE 7 INNSKUDD OG UTLÅN

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jfr. note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement.

Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene reskåres månedlig i bankens porteføljesystem.

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgelses-tidspunktet.

Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd.

Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for risikoklassifisering av kunden. Kundene re-scores månedlig i bankens porteføljestyringssystem. Engasjementsoppfølging gjøres ut i fra engasjementets størrelse, risiko og migrering. Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement. Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er beregnet for de neste 12 måneder. Beregning av nedskrivninger på gruppenivå er knyttet til vekst i utlånsvolum, konjunktursituasjon og porteføljesammensetning næring.

Kredittkvaliteten måles og håndteres ved et kredittratingssystem utviklet for og med interne retningslinjer for SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 Lom og Skjåk fastsetter realisasjonsverdien på stilte sikkerheter slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur. Den konservative vurderingen innebærer at faktisk oppnådd realisasjonsverdi kan bli høyere enn estimert realisasjonsverdi.

Innskudd		Utlån	
31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
577.264	518.312	511.007	550.588
454.696	413.816	682.366	682.956
1.276.522	1.183.607	751.565	815.251
893.516	795.589	1.691.823	1.597.291
1.169.024	1.094.217	688.662	676.237
1.106.696	1.063.689	847.373	845.801
1.343.117	1.232.573	1.907.310	1.936.570
6.820.836	6.301.801	7.080.107	7.104.694
Sum innskudd / brutto utlån			

Innskudd		Utlån	
31.12.2023	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022
	-	14.277	15.081
255.829	218.995	137.883	130.933
171.850	182.674	1.328.257	1.274.899
842.052	787.270	281.841	166.838
106.915	92.230	52.447	54.151
332.671	313.881	1.338.159	1.261.562
133.035	139.805	123.712	125.757
44.777	39.702	13.736	18.014
300.462	308.311	268.354	226.151
38.885	162.058	34.905	50.681
2.226.476	2.244.925	3.593.570	3.324.065
4.594.360	4.056.877	3.486.537	3.780.629
6.820.836	6.301.802	7.080.107	7.104.694
Sum innskudd / brutto utlån			
	Nedskrivninger for tap på utlån	73.118	65.607
	Verdiendringer	52.352	55.848
	Sum brutto utlån	7.080.107	7.104.694
	Lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt	2.573.501	2.262.426
	Sum brutto utlån inkl. overført til kredittforetak	9.653.608	9.367.120

* Oslo og omegn er definert som kommunene Oslo, Nordre Follo, Bærum, Asker, Lørenskog, Lillestrøm og Ullensaker.

Brutto utlån fordelt på fordringstype	31.12.2023	31.12.2022
Kasse-/drifts- og brukskreditter	349.401	352.924
Byggelån	174.413	223.617
Nedbetalingslån	6.556.293	6.528.153
Brutto utlån	7.080.107	7.104.694

NOTE 8 OVERFØRING AV UTLÅN TIL KREDITTFORETAK

SpareBank 1 Lom og Skjåk har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med selskapet forestår SpareBank 1 Lom og Skjåk forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. SpareBank 1 Lom og Skjåk mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. SpareBank 1 Lom og Skjåk har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer bokført verdi og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. SpareBank 1 Lom og Skjåk innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. SpareBank 1 Lom og Skjåk sin maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av SpareBank 1 Lom og Skjåk, samtidig som SpareBank 1 Lom og Skjåk sin rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom SpareBank 1 Lom og Skjåk ikke er i stand til å betjene kundene kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan SpareBank 1 Lom og Skjåk ha opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser. Eierandel i kredittforetak fremgår av note 27.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Lom og Skjåk har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevet verdi, ingen rett til bruk av lånene. SpareBank 1 Lom og Skjåk forestår forvaltningen av de solgte utlånene og SpareBank 1 Lom og Skjåk mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene SpareBank 1 Lom og Skjåk har solgt og kostnadene i selskapet.

Totalt er det fraregnet boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt for 2,574 mrd kroner ved utgangen av regnskapsåret, mot 2,267 mrd pr 31.12.22.

Mottatt vederlag for lån overført fra banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer nominell verdi på overførte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi.

De lånene som er overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet. Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS til enhver tid har en ren kjernekapitaldekning (Core Tier 1) som tilsvarer de krav som myndigheter fastsetter (inkl krav til bufferkapital og Pilar 2 beregninger), og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning som overstiger myndighetenes krav, samt en management-buffer på 0,4 %.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe obligasjoner med fortrinnsrett for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøp av obligasjonene forutsetter at foretakets sikkerhetsmasse ikke har innført betalingsstans, slik at den faktisk er i stand til å utstede slike obligasjoner. Det foreligger derfor ingen kredittgaranti som kan påberopes i tilfelle at foretaket eller sikkerhetsmassen er insolvent. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS har en målsetning om å holde likviditet for de neste 6 måneders forfall. Den likviditeten foretaket faktisk har på beregningstidspunktet trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

NOTE 9 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVET UTLÅN

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall. Mislighold innenfor tidsrommet 0-3 dager er holdt utenfor. Hele utlånsengasjementet er inkludert når deler av engasjementet er forfalt.

Utlån til og fordringer på kunder	2023					2022				
	Under 30 dager	30 - 60 dager	61- 90 dager	Over 90 dager	Total	Under 30 dager	30 - 60 dager	61- 90 dager	Over 90 dager	Total
Personmarked	205	-	-	-	205	8.827	-	-	5.060	13.887
Bedriftsmarked	38.079	8.710	-	1.754	48.544	13.368	-	-	1.641	15.009
Sum	38.284	8.710	1.754	1.754	48.749	22.195	-	-	6.701	28.897

NOTE 10 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Tap på utlån og garantier	31.12.2022	Av dette fastrentelån	01.01.2023	Endring tapsavsetning	31.12.2023
Avsetning til tap etter amortisert kost	56.357		56.357	10.517	66.874
Virkelig verdi over utvidet resultat (OCI)	12.089	-1.784	10.305	-2.912	9.177
Sum avsetning til tap på utlån og garantier	68.446	-1.784	66.662	7.605	76.050
Presentert som:					
Avsetning til tap på utlån	65.607	-1.784	63.823	7.511	73.118
Annen gjeld - avsetninger, garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsagn	2.839		2.839	94	2.933
Balanse	68.446	-1.784	66.661	7.605	76.050

Tabellene under avstemmer inngående og utgående balanse per trinn. Avstemningsposter inkluderer:

–Bevegelser mellom trinn, IB for lån som er flyttet til trinnene.

–Nye utstedte lån, som reflekterer tapsavsetningen for nye innregnede lån, inkludert utlån som tidligere er fraregnet som følge av endrede vilkår.

–Utlån som er fraregnet reflekterer avsetning for utlån som er fraregnet i perioden uten at det er nedskrevet som følge av kredittap inkludert lån som er fraregnet som følge av endringer i vilkår.

–Ny måling av tap inkluderer effekt av endringer i input eller forutsetninger i modellen, delvis tilbakebetaling, opptrekk i eksisterende kreditt, og endringer i måling som følge av overføring mellom trinn.

	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse IB	9.170	19.705	39.571	68.445	6.091	10.993	40.387	57.470
Avsetning til tap overført til Trinn 1	2.337	-2.116	-222	0	3.002	-3.001	-1	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-3.928	3.983	-55	0	-676	676	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-144	-159	302	0	-3	-458	461	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1.976	853	3	2.831	5.200	1.677	473	7.349
Økning i måling av tap	2.865	27.138	11.346	41.349	1.474	11.633	2.943	16.050
Reduksjon i måling av tap	-5.688	-13.048	-15.233	-33.970	-4.058	-814	-4.586	-9.458
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1.261	-818	-130	-2.209	-1.847	-978	-93	-2.919
Endring som skyldes konstaterte tap	-5	-4	-388	-397	0	0	0	0
Balanse UB	5.323	35.533	35.194	76.050	9.170	19.705	39.571	68.445
herav lån til privatmarked	8	1.695	2.465	4.168	0	2.605	4.285	6.890
herav lån til bedriftsmarked	4.781	31.454	32.715	68.950	6.880	16.556	35.281	58.717
herav ubenyttet, garantier og tilsagn	534	2.385	14	2.932	2.290	545	4	2.839

Tapsavsetning på brutto utlån								
	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balance IB	6.880	19.160	39.566	65.607	4.866	10.458	40.387	55.711
Avsetning til tap overført til Trinn 1	2.272	-2.050	-222	0	2.602	-2.601	-1	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-2.420	2.474	-53	0	-485	485	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-144	-159	302	0	-3	-453	455	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1.938	-1.253	3	688	3.752	1.673	473	5.898
Økning i måling av tap	2.841	26.533	11.077	40.451	1.464	11.426	3.100	15.990
Reduksjon i måling av tap	-5.451	-10.742	-14.973	-31.167	-3.604	-836	-4.741	-9.181
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-1.121	-811	-130	-2.063	-1.699	-971	-93	-2.763
Endring som skyldes konstaterte tap	-4	-4	-388	-397	-14	-22	-13	-48
Balance UB	4.789	33.148	35.181	73.118	6.880	19.160	39.566	65.607
01.01. Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,12 %	3,29 %	22,75 %	1,00 %	0,08 %	1,97 %	22,81 %	0,84 %
31.12. Avsetning til tap i % av brutto utlån (Fastrenteutlån ikke medregnet etter 1.1.23)	0,09 %	2,97 %	24,53 %	1,12 %	0,11 %	3,02 %	22,77 %	0,92 %

Tapsavsetning på utlån til virkelig verdi (eks. fastrente)								
	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balance IB	593	6.121	5.374	12.089	0	4.604	4.673	9.277
Avsetning til tap overført til Trinn 1	1.919	-1.697	-222	0	1.172	-1.171	-1	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-147	195	-48	0	-141	141	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-140	-159	299	0	-3	-361	364	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	183	350	3	536	1.062	1.300	82	2.444
Økning i måling av tap	347	1.509	1.912	3.767	435	2.917	542	3.893
Reduksjon i måling av tap	-2.342	-2.613	-1.277	-6.231	-1.242	-627	-247	-2.116
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-383	-616	-82	-1.081	-689	-683	-28	-1.401
Endring som skyldes konstaterte tap	0	0	0	0	0	0	0	0
Balance UB	29	3.090	5.959	9.078	593	6.121	5.374	12.089
Tapsavsetning justert til virkelig verdi over OCI	1.150			1.150	2.620			2.620

Brutto utlån til virkelig verdi (eks. fastrente)								
	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balance IB	4.313.736	295.949	39.374	4.649.059	4.369.358	258.815	28.570	4.656.744
Avsetning til tap overført til Trinn 1	119.676	-116.554	-3.121	0	73.101	-72.895	-208	-2
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-146.973	150.475	-3.503	0	-138.632	138.632		0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-4.203	-5.340	9.543	0	-6.491	-9.132	15.623	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	762.996	41.692	533	805.221	983.513	39.934	433	1.023.880
Økning i måling av tap	815.454	40.305	0	855.758	798.012	23.274	38	821.324
Reduksjon i måling av tap	-921.248	-36.666	-478	-958.392	-886.902	-46.864	-1.979	-935.746
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-952.737	-44.359	-456	-997.552	-878.223	-35.815	-1.914	-915.952
Endring som skyldes konstaterte tap	0	0	0	0			-1.189	-1.189
Balance UB	3.986.700	325.502	41.892	4.354.094	4.313.736	295.949	39.374	4.649.059

Kreditrisiko utlån til virkelig verdi (eks. fastrente)								
	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	1.816.956	6.132	0	1.823.088	2.317.536	6.363	0	2.323.900
Lav	1.557.473	32.849	0	1.590.322	1.418.463	26.145	0	1.444.608
Middels	550.553	128.214	0	678.767	520.065	144.172	0	664.237
Høy	44.529	85.726	0	130.255	42.985	40.362	0	83.347
Svært høy	17.189	72.581	0	89.770	14.688	78.905	0	93.593
Misligholdet og nedskrevne	0	0	41.892	41.892	0	0	39.374	39.374
Balance UB	3.986.700	325.502	41.892	4.354.094	4.313.736	295.949	39.374	4.649.059

Tapsavsetning på utlån til amortisert kost

	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse IB	6.287	13.039	34.192	53.518	4.866	5.854	35.714	46.433
Avsetning til tap overført til Trinn 1	353	-353	0	0	1.430	-1.430	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-2.274	2.279	-5	0	-344	344	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-3	0	3	0	0	-92	92	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	1.755	-1.603	0	152	2.691	373	391	3.454
Økning i måling av tap	2.494	25.024	9.165	36.684	1.030	8.508	2.559	12.097
Reduksjon i måling av tap	-3.109	-8.129	-13.697	-24.935	-2.362	-209	-4.494	-7.064
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-738	-195	-48	-981	-1.010	-287	-65	-1.363
Endring som skyldes konstaterte tap	-4	-4	-388	-397	-14	-22	-4	-39
Balanse UB	4.761	30.058	29.222	64.040	6.287	13.039	34.192	53.518

Brutto utlån til amortisert kost

	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse IB	1.522.340	247.664	64.094	1.834.098	1.245.729	213.042	77.587	1.536.359
Avsetning til tap overført til Trinn 1	48.154	-48.154	0	0	76.606	-70.078	-6.528	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-348.114	349.231	-1.117	0	-86.448	86.448	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	-3.437	0	3.437	0	0	-1.515	1.515	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	80.323	381	0	80.704	571.078	19.498	3.295	593.871
Økning i måling av tap	305.918	407.091	96.277	809.286	123.275	34.197	2.158	159.630
Reduksjon i måling av tap	-282.718	-157.868	-58.848	-499.435	-75.254	-12.258	-9.884	-97.396
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-67.253	-6.262	-464	-73.979	-331.035	-21.016	-3.825	-355.876
Endring som skyldes konstaterte tap	-443	-155	-1.851	-2.450	-1.612	-654	-224	-2.491
Balanse UB	1.254.769	791.929	101.527	2.148.224	1.522.340	247.664	64.094	1.834.098

Kreditrisiko utlån til amortisert kost

	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	324.046	34.722	0	358.767	434.794	112	0	434.906
Lav	276.422	21.683	0	298.105	163.571	2.072	0	165.642
Middels	381.971	307.270	0	689.240	679.883	8.334	0	688.217
Høy	153.215	124.068	0	277.283	151.887	70.871	0	222.757
Svært høy	119.115	304.186	0	423.301	89.163	170.049	0	259.213
Misligholdt og nedskrevne	0	0	101.527	101.527	0	0	63.363	63.363
Balanse UB	1.254.769	791.928	101.527	2.148.224	1.519.297	251.437	63.363	1.834.098

Tapsavsetning på ubenyttet kreditt, lånetilsagn og garantier

	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse IB	2.290	545	4	2.839	1.225	535	0	1.760
Avsetning til tap overført til Trinn 1	66	-66	0	0	400	-400	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-1.507	1.509	-1	0	-190	190	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	0	0	0	0	0	-5	5	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	39	125	0	164	1.447	4	0	1.451
Økning i måling av tap	64	1.528	15	1.607	220	311	158	689
Reduksjon i måling avtap	-277	-1.249	-2	-1.528	-665	-82	-159	-906
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-139	-7	0	-146	-147	-8	0	-155
Endring som skyldes konstaterte tap	0	0	0	0	0	0	0	0
Balanse UB	534	2.385	14	2.933	2.290	545	4	2.839

Totalt ikke balanseførte poster (ubenyttet kreditt, lånetilsagn og garantier)

	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse IB	651.463	26.782	2.291	680.536	775.586	24.833	2.482	802.901
Avsetning til tap overført til Trinn 1	6.851	-6.851	0	0	17.281	-17.261	-20	0
Avsetning til tap overført til Trinn 2	-130.481	130.549	-68	0	-42.106	42.106	0	0
Avsetning til tap overført til Trinn 3	0	0	0	0	0	-30	30	0
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	92.133	1.709	0	93.842	125.391	698	0	126.090
Endring som skyldes konstaterte tap	61.357	32.617	458	94.432	52.130	6.673	411	59.213
Endringer i modell/risikoparametre	-126.595	-77.231	-843	-204.669	-207.069	-29.048	-610	-236.727
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-41.417	-963	0	-42.380	-69.751	-1.189	-1	-70.941
Endring som skyldes konstaterte tap	-57	0	0	-57	0	0	0	0
Balanse UB	513.255	106.611	1.838	621.704	651.463	26.782	2.291	680.536

Kreditrisiko ikke balanseførte poster (ubenyttet kreditt, lånetilsagn og garantier)

	31.12.2023				31.12.2022			
	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Svært lav	245.223	9.936	0	255.159	236.399	2.669	306	239.374
Lav	49.895	1.081	0	50.977	44.493	2.382	0	46.875
Middels	56.209	62.761	0	118.970	122.959	5.069	0	128.028
Høy	23.761	18.425	0	42.185	17.659	7.604	0	25.263
Svært høy	2.317	14.408	0	16.725	67.443	9.057	0	76.500
Misligholdt og nedskrevne	0	0	1.838	1.838	0	0	1.985	1.985
Tilsagn, ikke fordelt pr risikogruppe	135.205	645	0	135.850	162.510	0	0	162.510
Balanse UB	512.610	107.256	1.838	621.704	651.463	26.782	2.291	680.536

Misligholdte engasjementer over 90 dager:	2023	2022
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager:	6.468	2.493
Trinn 3 nedskrivning	1.830	1.962
Netto misligholdte engasjementer over 90 dager	4.638	531
Avsetningsgrad	28,29 %	78,71 %
Brutto misligholdte engasjement i % av brutto utlån	0,10 %	0,04 %
Sum misligholdte engasjementer uten tapsavsetning:	1.755	-
Øvrige tapsutsatte engasjement		
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement	138.957	155.869
Trinn 3 nedskrivning	33.350	37.604
Netto tapsutsatte engasjementer	105.607	118.265
Avsetningsgrad	24,00 %	24,13 %
Brutto tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	2,14 %	2,19 %
Øvrige tapsutsatte engasjementer uten tapsavsetning:	-	1.845

Tapsutsatte engasjementer uten tapsavsetning består av individuelt vurderte engasjementer der verdien av sikkerhetsstillelsen er større enn eller på nivå med bankens eksponering pr. 31.12.

Periodens tap på utlån og garantier	2023	2022
Endring i IFRS nedskrivning	6.142	10.975
Konstaterte, tidl ikke skrevet ned	3.510	1.508
Konstaterte, tidl. nedskrevet	10.235	3.730
Inngang tidl. konstaterte tap	-634	-858
Korrigeringer		-183
Sum kostnadsførte tap	19.252	15.171

Utestående kontraktsmessige beløp av finansielle eiendeler som er konstatert tapt og som fortsatt følges opp utgjør kr 7.742.055,- pr 31.desember 2023 mot 8.678.735,- pr 31.desember 2022.

Stresstestmodell for klimarisiko

SpareBank 1-bankene har i 2023 utviklet første versjon av felles stresstestmodell for klimarisiko. Modellen analyserer hvordan klimahendelser påvirker risikoutvikling og mulig tap i kredittporteføljen. Prosjektet har vært et samarbeid mellom bankene, der vårt felles utviklingsmiljø for kredittmodeller gjennomfører implementeringen.

Stresstestmodellen for klimarisiko er utviklet i samme tekniske løsning som våre modeller for IFRS9-tapsestimat og stresstestmodell for kreditttap i ICAAP. Forutsetninger om makroutviklingen for sentrale klimaindikatorer er innarbeidet gjennom anerkjente klimascenarioer fra Network for Greening the Financial System (NGFS), opptil 30 år frem i tid. Alliansens ESG-scoringmodell av BM-kunder er integrert i stresstestmodellen. Herfra hentes nøkkelinformasjon som iboende bransjerisiko og ESG-score for å blant annet differensiere sårbarhet mot overgangsrisiko og fysisk klimarisiko.

Modellutviklingen vil fortsette i 2024. Utviklingsarbeidet vil bygge på erfaringer fra brukerne og eksterne forventninger. Blant annet forventer vi at EBA snart publiserer ny retningslinje for stresstesting av ESG-/klimarisiko. Det gjenstår fremdeles utviklingsarbeid og avklaringer i forhold til hvordan forventning til klimarelaterte kreditttap skal tas inn i tapsavsetninger/IFRS 9-modellen. Foreløpig benyttes resultatene hovedsakelig til stresstesting.

Forbearance

Banken har identifisert og merket kunder betalingslettelser. Pr 31. desember 2023 er 24 kunder merket med betalingslettelser, mot 9 kunder pr 31. desember 2022:

	31.12.2023				31.12.2022				
Volum pr. 31.12	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum volum	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum volum	
PM		0	17.262	0	17.262	1.480	7.715	7.065	16.261
BM		0	36.320	62.691	99.011	0	0	123.531	123.531
Lån med betalingslettelser	0	53.582	62.691	116.273	1.480	7.715	130.596	139.792	

Sensitivitetsanalyse Tapsmodell

I fjerde kvartal 2023 tok banken i bruk en ny versjon av tapsmodellen. Modellen tar direkte hensyn til utvikling i de makroøkonomiske størrelsene rentenivå og arbeidsledighet. Disse benyttes videre til å estimere misligholdssansynlighet (PD) som er en sentral parameter i beregningen av ECL. I tillegg til observert rentenivå og arbeidsledighet må det gjøres estimater av de to makroøkonomiske størrelsene fremover i tid. Estimatenes er bygd på tre ulike makroscenarier som tildeles hver sin sannsynlighet/vekt i ECL-beregningen. De tre makroscenariene omfatter også estimater på verdifall av sikkerheter. Tapsutvalget bestemte å endre scenariovektningen til 70/20/10 fra 4. kvartal 2022, og har hatt denne scenariovektningen de 3 første kvartalene i 2023. Med bakgrunn i at vi tok i bruk ny, og mer makrosensitiv versjon av IFRS9-modellen, har vi nå gått tilbake til 80/10/10 vekting. Dette er i tråd med makroscenariene fra SpareBank 1 Kompetansesenter for kreditt, og den sannsynligheten som er lagt til grunn for at hvert av de tre scenariene skal inntreffe.

Tapsavsetning ved anvendt vekting	Vekt	Selskaper og andre enheter med organisasjonsnummer	Privatpersoner og enkeltpersonforetak	Total
Senario 1 (Base case)	80 %	61.346.233	9.930.135	57.021.094
Senario 2 (Worst case)	10 %	129.496.630	26.023.562	15.552.019
Senario 3 (Best Case)	10 %	47.250.661	8.104.751	5.535.541
Sum	100 %	66.751.716	11.356.939	78.108.655

Tapsavsetning ved økt worst case	Vekt	Selskaper og andre enheter med organisasjonsnummer	Privatpersoner og enkeltpersonforetak	Total
Senario 1 (Base case)	70 %	61.346.233	9.930.135	49.893.458
Senario 2 (Worst case)	20 %	129.496.630	26.023.562	31.104.038
Senario 3 (Best Case)	10 %	47.250.661	8.104.751	5.535.541
Sum	100 %	73.566.755	12.966.282	86.533.037

Tapsavsetning ved økt best case	Vekt	Selskaper og andre enheter med organisasjonsnummer	Privatpersoner og enkeltpersonforetak	Total
Senario 1 (Base case)	60 %	61.346.233	9.930.135	42.765.821
Senario 2 (Worst case)	20 %	129.496.630	26.023.562	31.104.038
Senario 3 (Best Case)	20 %	47.250.661	8.104.751	11.071.082
Sum	100 %	72.157.198	12.783.744	84.940.942

Sikkerhetstillelser knyttet til kredittforringede engasjementer

	2023				2022			
	Brutto beløp	Taps-avsetninger	Netto verdi	Realisasjons-verdi av sikkerhet	Brutto beløp	Taps-avsetninger	Netto verdi	Realisasjons-verdi av sikkerhet
Primærnæringer	33.838	6.933	26.905	19.743	34.533	5.519	29.014	25.333
Varehandel, hotell og restaurant	11.726	5.914	5.812	8.575	10.910	2.228	8.682	8.136
Eiendom	78.496	19.668	58.828	60.703	110.913	29.434	81.479	79.462
Finansiell og offentlig sektor	-	-	-	-	834	0	834	53
Personmarked	19.360	2.465	16.895	13.754	16.581	2.386	14.194	10.555
Totalt	143.419	34.980	108.439	102.775	173.770	39.566	134.204	123.539

Eksponeringsfordelt LTV for lån til privatpersoner med pant i bolig

LTV (%)	2023		2022	
	Volum	Andel av volum (%)	Volum	Andel av volum (%)
0-60	3.283.041	89,4 %	3.567.090	90,0 %
60-70	194.741	5,3 %	198.172	5,0 %
70-80	110.114	3,0 %	107.013	2,7 %
80-90	40.375	1,1 %	38.049	1,0 %
90-100	16.150	0,4 %	16.250	0,4 %
>100	26.060	0,7 %	26.951	0,7 %
Sum	3.670.483	100 %	3.953.525	100 %

NOTE 11 MAKS KREDITTRISIKOEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for banken og vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån. Ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter, innebærer også kredittrisiko.

Oppgjørskrisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av at ikke alle transaksjonene skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko. Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Kredittrisikoeksponering	31.12.2023	31.12.2022
Eiendeler på balansen		
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1.039.616	621.027
Brutto utlån til og fordringer på kunder	7.080.107	7.104.694
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	588.887	401.704
Finansielle derivater	18.202	17.977
Sum eiendeler på balansen	8.726.812	8.145.401
Forpliktelser på balansen		
Finansielle derivater	0	0
Sum forpliktelser på balansen	0	0
Forpliktelser ikke balanseført		
Betingede forpliktelser	115.023	109.349
Ubenyttede kreditter	370.831	408.677
Lånetilsagn	135.850	162.510
Sum finansielle garantistillelser	621.704	680.536
Sum kredittrisikoeksponering	9.348.516	8.825.937

NOTE 12 KREDITTKVALITET PR. KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

Kredittksporing mot norske finansinstitusjoner er vurdert med lav risiko. Kredittksporing mot obligasjoner i boligkredittinstitusjoner (OMF) og fond som investerer i tilsvarende er vurdert til svært lav risiko. Øvrige obligasjoner er vurdert til lav risiko.

Kredittkvaliteten på utlån og fordringer på kunder er basert på en modell utarbeidet av SpareBank 1-alliansen.

Tabellene nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem. Risikogruppe fastsettes basert på kundens misligholdssannsynlighet (ni risikoklasser) og sikkerhetsklasse på underliggende pant (syv klasser). Disse vektet i en matrise og gir en samlet risikogruppe i 6 trinn, fra lavest risiko til misligholdt. Risikogruppe gir slik informasjon om engasjementets samlede risiko.

	Utlån til kredittinstitusjoner		Brutto utlån PM		Brutto utlån BM		Obligasjoner og rentefond	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Svært lav			1.617.296	2.045.840	695.748	713.140	333.895	243.465
Lav	1.039.616	621.027	1.177.843	1.072.862	645.591	581.637	254.992	158.239
Middels			600.950	548.900	1.247.428	1.250.572		
Høy			55.708	53.272	373.544	271.729		
Svært høy			16.350	44.861	514.128	363.518		
Mislighold og nedskrevet			18.390	14.895	117.128	143.467		
Sum	1.039.616	621.027	3.486.537	3.780.629	3.593.570	3.324.065	588.887	401.704

NOTE 13 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulike gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- basisrisiko
- administrativ renterisiko
- rentekurverisiko
- spreadrisiko

Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plasseringer og innlån gjennom rentebinding, samt ved bruk av rentederivater. Effekt av rentederivat blir vist som utenombalansepost.

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen nedenfor ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med 2 prosentpoeng. Banken måler renterisiko som resultateffekten ved parallelt skift i rentekurven.

Basisrisiko (mill. kr)	2023	2022
Likvide eiendeler	-0,1	0,0
Utlån til og fordringer på kunder	-12,1	-11,0
Fastrenteutlån	-52,1	-55,4
Obligasjoner og sertifikater	-1,3	-1,5
Øvrige eiendeler	-2,0	-1,9
Sum eiendeler	-67,6	-69,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	17,1	14,6
Fastrenteinnskudd	2,5	1,5
Obligasjonslån	1,5	1,6
Øvrig gjeld	0,1	0,1
Sum gjeld og egenkapital	21,2	17,8
Utenombalanseposter - rentederivater	45,2	50,0
Total renterisiko etter utenombalanseposter	-1,2	-1,9
Rentekurverisiko (mill. kr)	2023	2022
0 - 3 mndr	2,1	1,0
3 - 12 mndr	3,3	1,4
12 - 36 mndr	-4,2	-0,2
36 - 60 mndr	-1,1	-1,8
over 60 mndr	-1,3	-2,3
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	-1,2	-1,9

NOTE 14 LIKVIDITETSRISIKO / GJENVÆRENDE KONTRAKTSMESSIG LØPETID PÅ FORPLIKTELSER

Pr 31.12.2023	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	4-5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrøm knyttet til forpliktelser							
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	5.224.225	1.447.002	149.608				6.820.836
Renter på innskudd til kunder		1.322	2.526				3.848
Husleie		967	2.530	9.936	6.624	9.132	29.189
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			216.000	520.000	50.000		786.000
Renter på gjeld ved utstedelse av verdipapirer		11.066	31.660	36.695	2.965		82.386
Renter på derivater							
Sum kontantstrøm forpliktelser	5.224.225	1.460.358	402.324	566.631	59.589	9.132	7.722.259

Pr 31.12.2022	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-3 år	4-5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrøm knyttet til forpliktelser							
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	5.154.126	1.054.268	93.407				6.301.801
Renter på innskudd til kunder		44	441				485
Husleie		938	2.449	9.612	6.408	12.034	31.441
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			130.000	535.000	180.000		845.000
Renter på gjeld ved utstedelse av verdipapirer		8.520	25.170	41.438	2.990		78.118
Renter på derivater							
Sum kontantstrøm forpliktelser	5.154.126	1.063.770	251.467	586.050	189.398	12.034	7.256.845

NOTE 15 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) og opptjente renter er inkludert i intervallet «uten løpetid».

Post i balansen	Uten løpetid	Inntil 1 md	1 md til 3 md	3 md til 1 år	1 år til 5 år	Over 5 år	Sum
Kontanter og kontantekvivalenter	12.361						12.361
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner og finansieringsforetak	1.039.616						1.039.616
Netto utlån til og fordringer på kunder	490.283	51	15.319	66.417	422.829	5.959.738	6.954.637
Rentebærende verdipapirer		294.044	5.012		194.123	95.708	588.887
Finansielle derivater				2.000	1.655	14.547	18.202
Øvrige eiendeler	444.911	4.545			11.730		461.186
Sum eiendeler	1.987.171	298.640	20.331	68.417	630.337	6.069.993	9.074.889
Innskudd og andre innlån fra kunder		5.213.297	1.607.539				6.820.836
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				218.040	575.356		793.396
Annen gjeld	2.933	-7	5.193	94.746			102.865
Avsetninger				29101			29.101
Egenkapital						1.328.691	1.328.691
Sum gjeld og egenkapital	2.933	5.213.290	1.612.732	341.887	575.356	1.328.691	9.074.889
Netto likviditetseksponering	1.984.238	-4.914.650	-1.592.401	-273.470	54.981	4.741.302	0

NOTE 16 NETTO PROVISJONSINNTEKTER

	2023	2022
Provisjon finansiering	2.100	2.075
Provisjon kredittforetak	4.187	8.236
Inntekter betalingsformidling	17.786	16.321
Provisjon forsikring	13.749	12.874
Provisjon SpareBank 1 Kreditt	2.189	2.723
Provisjon Sparing	3.458	3.057
Garantiprovisjon	2.032	1.812
Øvrige provisjoner	694	655
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	46.194	47.752
Kostnader betalingsformidling	2.722	3.070
Øvrige provisjonskostnader	447	377
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	3.169	3.447
Netto provisjonsinntekter	43.025	44.305

NOTE 17 NETTO VERDIENDRING OG GEVINST/TAP PÅ VALUTA OG FINANSIELLE INSTRUMENTER

	2023	2022
Inntekter av aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter	8.076	12.518
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	-2.104	13.420
Sum utbytte og andre inntekter av egenkapitalinstrumenter	5.972	25.938
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre EK-instrumenter	9.525	2.182
Netto verdiendring og gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	10.966	1025
Verdiendring fastrenteutlån	2.444	-33.437
Netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle derivater	-236	20.997
Sum netto verdiendring og gevinst/tap på valuta og finansielle instrumenter	22.700	-9.233

NOTE 18 PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

	2023	2022
Lønn	45.673	43.812
Arbeidsgiveravgift	6.805	6.070
Finansskatt	1.873	2.305
Pensjoner (note 21)	5.188	4.404
Arbeidsgiveravgift av pensjon	657	606
Finansskatt av pensjon	259	239
Andre ytelser	4.047	4.782
Sum personalkostnader	64.502	62.218
Ansatte	2023	2022
Gjennomsnittlig årsverk	65	63
Antall ansatte pr. 31.12:	67	64

OPPLYSNINGER OM GODTGJØRELSE

I tråd med CRR art.450 er banken pliktig til å opplyse om forhold mellom fast og variabel godtgjørelse. Banken har pr 31.12.2023 ingen midlertidig ansatte. I løpet av 2023 har banken hatt to midlertidig ansatte som har vært tilsatt som ferievikarer fra juni til og med august 2023. Fast ansatte medarbeidere har kontraktfestet fastlønn.

Overtidsgodtgjørelse, forsikringer og bilgodtgjørelse etter fastsatte satser er å regne som kontraktfestet lønn. Banken har ikke etablert ordning som gir mulighet for tildeling av rettigheter til aksjer eller opsjoner eller andre fordeler som ikke er kontanter. Selskapet har ingen ansatte med samlet godtgjørelse lik 500.000,- euro eller mer.

Kollektiv resultatdeling

SpareBank 1 Lom og Skjåk har ikke provisjons eller bonusordning, men praktiserer kollektiv resultatdeling basert på grad av oppnåelse av måltall fastsatt av bankens styre.

Prinsippet for den kollektive resultatdelingen er som følger:

- Omfatter alle bankens ansatte.
- Basert på generelle kriterier og ikke skjønn i forhold til enkelt ansatte.
- Skal ikke gi incentiveeffekt når det gjelder overtagelse av risiko.
- Skal utgjøre maksimalt 1,0 ganger månedslønn pr. ansatt pr. år.
- Skal ikke begrense bankens evne til å styrke den ansvarlige kapitalen.

Vedtak om utdeling av kollektiv resultatdeling fattes av bankens styre for hvert regnskapsår. I styremøtet 26.01.2023, styrevedtak 25/23, ble det vedtatt at det skal utbetales overskuddsdeling for 2023 som en videreføring av ordningen for 2021 og 2022. Kriterier for utdeling av kollektiv resultatdeling gjeldende for regnskapsåret 2023 ble behandlet av styret 12.10.2023, styrevedtak 174/23. Behandlingen medførte ingen endring i praksis sammenlignet med 2021 og 2022. Ordningen som ble etablert i 2017 videreføres for 2023. Maxbeløp vil da utgjøre kr. 35.000

På grunn av god budsjettoppnåelse i 2023 vedtok styret å utbetale overskuddsdeling til alle ansatte med kr 19.600,- pr årsverk. Rentesubsidiering utlån til ansatte utgjør kr. 371.911,- for 2023. For 2022 utgjorde det kr. 140,656,-. Ingen tillitsvalgte har i kraft av sine verv rentesubsidiering på utlån.

Andelen variabel godtgjørelse i form av overskuddsdeling utgjør tilnærmet 6% av fast lønn til den lavest lønnede som har vært ansatt i hele 2023. Foretaket har ikke utbetalt variabel godtgjørelse i 2023 utover overskuddsdeling.

Personer med vesentlig innvirkning på foretakets risikoprofil

Bankens Retningslinje for godtgjørelser fra 2018 har i tråd med Finansforetaksforskrifta § 15-2 1. ledd definert følgende kategorier av ansatte som godtgjørelsesordningen skal inneholde særskilte regler for:

- a. Følgende funksjoner defineres som ledende ansatte:
 - Administrerende banksjef
 - Medlemmer av bankens ledergruppe
- b. Følgende funksjon defineres som å ha vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering:
 - Økonomiansvarlig
- c. Følgende funksjon defineres med kontrolloppgaver:
 - Risk controller
- d. Følgende funksjoner defineres å være tillitsvalgte:
 - Ansattrepresentanter i bankens styre

I tråd med Finansforetaksforskriften § 15-2 er banken pålagt å identifisere ansatte som er medlemmer av styret og daglig ledelse, ansatte med lederansvar for foretakets kontrollfunksjoner eller forretningsenheter i tillegg til øvrige ansatte med samlet godtgjørelse lik eller høyere enn 500.000,- euro. Foretaket har ingen ansatte med samlet godtgjørelse lik eller høyere enn 500.000,- euro.

Samlede kvantitative opplysninger om godtgjørelse for identifiserte risikotakere

I hele 1000	Lønn	Annen godtgjørelse	Pensjonskostnad	Styrehonorar	Sum
Sum	8.549	483	863	150	10.045

Samlede kvantitative opplysninger om godtgjørelse, pr forretningsområde

I hele 1000	Lønn	Annen godtgjørelse	Pensjonskostnad	Sum godtgjørelser
Adm. banksjef	1.568	54	223	1.846
Kunder og marked	33.043	2.510	3.649	39.202
HR, Forretningsutvikling, økonomi og finans, samt Risk og compliance	11.916	789	1.316	14.011
Sum	46.528	3.343	5.188	55.059

*Pensjonskostnad for segmentene er estimert utfra fordeling av lønn.

** Opplysningene er hentet fra lønnsjournal hvor bl annet refusjon sykkelønn og avsetninger ikke er hensyntatt. Sum avviker derfor fra sum lønn i regnskap.

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret:

Godtgjørelse til administrerende banksjef

Administrerende banksjefs lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes årlig av styret i tråd med Retningslinjer for godtgjørelser i SpareBank1 Lom og Skjåk. Fastsettelsen gjøres utfra en totalvurdering basert på oppnådde resultater, individuelle prestasjoner samt lønnsutviklingen i sammenlignbare stillinger.

- Administrerende banksjef har ikke variabel godtgjørelse basert på resultat eller prestasjoner.
- Administrerende banksjef har samme pensjonsordning som øvrige ansatte.
- Administrerende banksjef har ingen avtale om etterlønn ved fratreddelse før oppnådd pensjonsalder.
- Administrerende banksjef har godtgjørelser utover lønn etter samme satser som for øvrige ansatte.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Administrerende banksjef fastsetter lønn og andre godtgjørelser til øvrige ledende ansatte. Med øvrige ledende ansatte menes, i denne sammenheng, ledere på nivå 2. Bankens retningslinjer for godtgjørelse legges til grunn.

Godtgjørelsen fastsettes ut fra en totalvurdering basert på oppnådde resultater, individuelle prestasjoner samt vilkår i markedet for de ulike områdene.

- Ledende ansatte har ikke variabel godtgjørelse basert på resultat eller prestasjoner.
- Ledende ansatte har samme pensjonsordning som øvrige ansatte.
- Ledende ansatte har ingen avtale om etterlønn ved fratreddelse før oppnådd pensjonsalder.
- Ledende ansatte har godtgjørelser utover lønn etter samme satser som for øvrige ansatte.

Ytelser til ledende ansatte

Tittel	Navn	Ordinær lønn	Andre godtgjørelser	Pensjonskostnad	Lån	Garantier og kausjon
Adm. banksjef	Unni Strand	1.568	54	223	736	
Leder forretningsutvikling, økonomi og finans	Anne Kjæstad Veggum	950	57	105	2.500	
Leder kunderetta virksomhet	Arne Bjørgen	950	75	105	4.567	
Fagansvarlig risk og compliance	Sindre Vangen	743	53	66	500	
Leder HR	Ingrid Vassmo Sulheim*	448	6	35	229	
Sum		4.659	245	534	8.532	0

*Konstituert fra og med 1. juli 2023. Opplysningene gjelder for 2. halvår.

Vilkår for lån til ledende ansatte avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for alle ansatte. Representanter i selskapsorganer har lån til ordinære vilkår.

Ytelser til styret

Tittel	Navn	Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier og kausjon
Styreleder	Hans Ivar Kolden	165	2	2.458	
Styrets nestleder	Iselin Vistekleiven	85		1.663	
Styrets medlemmer:					
T.o.m mars	Anna Avdem	38	4		
F.o.m mars	Tordis Brandsar	38			
	Simen Kvamme Repp	75		3.149	
Ansattes representant:					
	Sigbjørn Oppheim	75		1.131	
	Hjørdis Sletten	56		1.600	
Varamedlemmer:		19		8.359	
Sum		550	5	18.359	0

Lånevilkår til styreleder er på de forskjellige lånene 5,40 % med restløpetid på 12 år og 1 mnd, og fastrentelån til 1,49 % med en restløpetid på 14 år og 11 mnd. Vilkår for lån til styreleder og øvrige styremedlemmer avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for kunder.

Ansattes representant i styret mottar også ordinær lønn, opptjener pensjonsrettigheter og mottar øvrig godtgjørelse som ikke er inkludert i tabellen over.

Styret har ikke avtaler om annet vederlag enn styre-/møtehonorer samt kjøregodtgjørelse.

Ytelser til generalforsamlingen

	Navn	Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Garantier og kausjoner
Leder	Anna Krogstad	22	0	1.780	0
Øvrige medlemmer	Samlede ytelser	26	0	20.285	0
Sum		49	0	22.065	0

NOTE 19 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2023	2022
Driftskostnader faste eiendommer	898	1.170
Eiendomskostnader leide bygg	3.569	3.286
Leiekostnader	36	51
Reise og representasjon	1.347	1.294
Kontorrekvisita, porto, telefon	3.036	2.008
IKT	10.058	7.875
Markedsføring	6.911	5.733
Kjøp og vedlikehold maskiner og utstyr	1.141	1.368
Fremmedtjenester	8.002	5.099
Øvrige driftskostnader	15.274	5.972
Felleskostnader SpareBank 1	20.842	18.220
Andre driftskostnader	71.113	52.077

Banken har en leieavtale med AS Midtgard om leie av bankens lokale i Lom. Ny leieavtale gjelder fra 01. januar 2019 og løper i 15 år. Banken har som leietager rett til å forlenge leietiden og da har begge parter rett til å reforhandle vilkårene. Bankbygningen i Lom er i sin helhet brukt til egen virksomhet, og det er ingen avtale om overtakelse av anleggsmiddelet. Den årlige leien utgjorde 1,125 mill. kr i 2023. Arealet er 881 kvm.

Lokalene i Vågå er på 281,9 kvm. Leieavtalen løper i 15 år fra 20.01.2014, og kan forlenges med 2x5 år. Det er 3 måneders oppsigelse. Leien for 2023 til utleier Vågå kommune utgjorde 1,184 mill. kr. På Dombås leier banken lokale av Dombås Eiendomsutvikling AS. Det ble inngått ny leieavtale den 25.11.2021 som skulle gjelde fra den dato ombygging ble ferdig og samlokalisering med SpareBank 1 Regnskapshuset SMN tok til. Nye lokaler ble tatt i bruk 01.07.2022. Avtalen gjelder fram til 31.03.2032 og fornyes automatisk for perioder på 5 år av gangen dersom ingen av partene senest 12 måneder før utløpet av den aktuelle leieperioden, regnet fra dato til dato, skriftlig har varslet den andre parten om at leieforholdet ikke ønskes fornyet. Banken leier 589,8 kvm inkl. fellesareal på 98,3 kvm. Leien for 2023 utgjorde 1,181 mill. kr.

Banken inngikk banken leieavtale med Braathen Eiendom Flyt AS 13.09.2022 om leie av lokale i Dronning Eufemias gate 8 i Bjørvika og lokalene ble tatt i bruk 01.11.2022. Avtalen utløp den 31.12.22, og blir automatisk fornyet med mindre den blir sagt opp av en av partene med 3 måneders skriftlig varsel. Arealet utgjør om lag 20 kvm. Til Braaten Eiendom Flyt AS utgjorde leien for 2023 0,273 mill kr. inkl depositum på kr. 0,137 mill kr. Leieavtalen banken tidligere hadde med

Bjørvika AS, kunne sies opp med 3 måneders varsel, noe som betyr at den løp tom. januar 2023. Dette arealet var på om lag 25 kvm og leien for 2023 utgjorde 0,014 mill. kr.

Bankbygget i Skjåk er i sin helhet eiet av banken og er benyttet til egen virksomhet.

Honorarer til bankens eksterne revisor	2023	2022
Lovpålagt revisjon	632	639
Skatterådgivning	50	66
Andre attestasjonstjenester	81	57
Andre tjenester		75
Merverdiavgift	191	209
Sum godtgjørelser til revisor (inkl. mva)	954	1.046

NOTE 20 PENSJONER

Banken har med virkning fra 31.12.2016 avviklet sin tidligere ytelsesbaserte pensjonsordning (YTP), og alle ansatte er fra angitte tidspunkt omfattet av den samme innskuddsbaserte ordning gjennom Sparebank 1 Livsforsikring AS. YTP-ordningen ble lukket 31.12.2006 slik at alle ansatte som ble ansatt etter 01.07.2007 har vært tilknyttet innskuddsbasert ordning gjennom Sparebank 1 Livsforsikring AS hele tiden. For den innskuddsbaserte ordningen vil årets pensjonskostnad tilsvare årets påløpte premie.

	2023	2022
Medlemmer i innskuddsbasert pensjonsordning	70	65
Kostnadsført pensjonskostnad innskuddsbasert ordning	4.319	4.012
Kostnad knyttet til ny AFP ordning	869	770
Sum pensjonskostnad	5.188	4.782
Arbeidsgiveravgift pensjonskostnad innskudd	547	508
Arbeidsgiveravgift ny AFP ordning	110	98
Sum arbeidsgiveravgift av pensjon	657	606
Finansskatt pensjonskostnad innskudd	216	201
Finansskatt ny AFP ordning	43	38
Sum finansskatt av pensjon	259	239
Sum pensjonskostnad inkl aga og finansskatt	6.104	5.627

*Innskuddsfondet oppstod i forbindelse med lukking av YTP-ordning 31.12.2016. Saldo på fondet pr 31.12.23 er kr. 211.837,45 og er ikke balanseført.

NOTE 21 SKATT

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette innebærer at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å reversere langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som forventes å reversere før.

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel på balansedagen.

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel og endring i utsatt skatt/utsatt skattefordel

Midlertidige forskjeller som inngår i grunnlaget for utsatt skatt/skattefordel	2023	2022
Driftsmidler	-3.336	-2.638
Renteswap	0	17.619
Fastrentelån	17.383	-49.889
Obligasjoner	-47.445	-1.470
Netto midlertidige forskjeller	-810	-36.379
Grunnlag for utsatt skatt/skattefordel i balansen	-34.209	-36.379
Utsatt skattefordel/utsatt skatt	-8.922	-9.287
Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt		
Resultat før skattekostnad, inkludert utvidet resultat	127.269	92.411
Permanente forskjeller	-9.401	-24.562
Grunnlag for årets skattekostnad	117.868	67.849
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt/skattefordel	-1.463	14.721
Grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet	116.405	82.570
Skattepliktig inntekt (grunnlag for betalbar skatt i balansen)	116.405	82.570
Fordeling av skattekostnaden		
Betalbar skatt (25% av grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet)	29.101	20.642
For mye, for lite avsatt i fjor	1.052	-109
Sum betalbar skatt	30.153	20.533
Endring i utsatt skatt/skattefordel	366	-3.680
Skattekostnad (25% av grunnlag for årets skattekostnad)	30.520	16.854
Skattekostnad i ordinært resultat	30.887	16.716
Skattekostnad i utvidet resultat	-367	138
Avstemming av årets skattekostnad		
Regnskapsmessig resultat før skattekostnad	127.269	92.411
Beregnet skatt 25%	31.817	23.103
Skattekostnad i resultatregnskapet	30.519	16.853
Differanse	-1.298	-6.250
Differansen består av følgende:		
25% av permanente forskjeller	-2.350	-6.140
Andre forskjeller	1.052	-109
Sum forklart differanse	-1.298	-6.250
Betalbar skatt i balansen		
Betalbar skatt i skattekostnaden	29.101	20.642
Betalbar skatt i balansen	29.101	20.642

Formueskatt blir etter IFRS-regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. Formueskatten for 2023 er kostnadsført med 4.023.348 kroner og klassifisert som andre driftskostnader. I lignet formuesskatt for 2022 utgjorde 2.823.348 kroner hvorav 1.800.000 kroner ble kostnadsført som andre driftskostnader i 2022.

NOTE 22 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat	Finansielle instrumenter til amortisert kost	Total
Kontanter og kontantekvivalenter			12.361	12.361
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner			1.039.616	1.039.616
Netto utlån til kunder	498.225	4.355.082	2.101.330	6.954.637
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende	588.887			588.887
Finansielle derivater	18.202			18.202
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	241.978			241.978
Sum finansielle instrumenter eiendeler	1.347.292	4.355.082	3.153.308	8.855.682
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Innskudd fra og gjeld til kunder			6.820.836	6.820.836
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			793.396	793.396
Leverandørgjeld			12.907	12.907
Sum finansielle instrumenter gjeld	0	0	7.627.139	7.627.139

NOTE 23 VURDERING AV VIRKELIG VERDI PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER

Følgende tabell presenterer bankens eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi.

Nivå 1: Verdssettelse etter priser i aktivt marked

Nivå 2: Verdssettelse etter observerbare markedsdata

Nivå 3: Verdssettelse etter annet enn observerbare markedsdata

Eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi	2023				2022			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Total
Eiendeler (hele tusen kroner)								
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
Derivater		18.202		18.202		17.977		17.977
Obligasjoner og sertifikater		294.843		294.843		248.475		248.475
Rentefond		294.044		294.044		153.228		153.228
Egenkapitalinstrumenter og verdipapirfond	20.932		221.046	241.978	18.359		197.799	216.158
Fastrentelån			498.225	498.225			471.155	471.155
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over OCI								
Utlån klassifisert til virkelig verdi over utvidet resultat		4.355.462		4.355.462		4.732.270		4.732.270
Sum eiendeler	20.932	4.962.551	719.271	5.702.754	18.359	5.151.951	668.954	5.839.264
Forpliktelser (hele tusen kroner)								
Finansielle forpliktelser til virkelig verdi over resultatet								
Derivater								
Sum forpliktelser								

Endringer i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31.12.2022:	Fastrentelån	Egenkapitalinstrumenter	Sum
Inngående balanse	471.155	197.799	668.954
Investeringer i perioden		16.260	16.260
Omklassifisering			
Salg i perioden (til bokført verdi)			
Netto volumendring i perioden	24.626		24.626
Gevinst eller tap ført i resultatet	2.444	6.987	9.431
Gevinst eller tap ført direkte mot utvidet resultat			
Overført til nivå 3			
Utgående balanse	498.225	221.046	719.271

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på bankens egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data er instrumentet inkludert i nivå 2. Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3. Tabellen ovenfor presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3.

Egenkapitalinteresser vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet. Egenkapitalinteresser vil normalt omsettes aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verdivurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen.

For egenkapitalinteresser som ikke handles i aktivt marked baseres på beste estimat, f.eks. diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser, sist brukt emisjonskurs eller andre beregningsmetoder. Slike estimat vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. For egenkapitalinteresser som ikke lar seg verdivurdere anses kostpris som beste estimat på virkelig verdi såfremt ikke annet tilsier lavere verdi.

Rentebærende verdipapirer blir vurdert til virkelig verdi over resultatregnskapet, der vi får innhentet markedspriser fra meglerhus for beregning av virkelig verdi.

Fastrentelån blir vurdert til virkelig verdi over resultatregnskapet. Det eksisterer ikke et velfungerende marked for kjøp og salg av fastrentelån. Verdien av fastrenteutlåne estimeres ved å diskontere kontantstrømmene med en diskonteringsfaktor som skal ta hensyn til tilsvarende fastrente i markedet.

Derivater består av renteswapper. Derivater blir verdsatt til virkelig verdi basert på observerbare data innhentet fra aktive markedsaktører.

NOTE 24 VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL AMORTISERT KOST

Eiendeler	Nivå*	2023		2022	
		Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
Konter og kontantekvivalenter	1	12.361	12.361	11.245	11.245
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3	1.039.616	1.039.616	621.027	621.027
Netto utlån til kunder	3	2.101.330	2.106.091	1.779.815	1.786.101
Sum finansielle instrumenter eiendeler		3.153.308	3.158.068	2.412.086	2.418.373
Innskudd fra og gjeld til kunder	3	6.821.324	6.821.324	6.301.801	6.301.801
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1	793.396	786.889	851.716	846.817
Sum finansielle instrumenter gjeld		7.614.720	7.608.213	7.153.517	7.148.618

*se note 23 for beskrivelse av nivå

Prinsipper som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Utlån

Fastrente utlån er etter IFRS bokført til neddiskontert nåverdi av kontantstrøm, og bokført verdi er derav lik virkelig verdi. Utlån med flytende rente er bokført til amortisert kost. Utlån er videre korrigert for nedskrivninger i trinn 2 og trinn 3 samt tillagt påløpte renter. Dette anses som beste tilnærming til virkelig verdi.

Innskudd

For innskudd med kort rentebinding er bokført verdi tilnærmet lik virkelig verdi.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Obligasjonslån med flytende renter er bokført i balansen til amortisert kost. I balansen er påløpte rentekostnader på gjeld bokført til amortisert kost klassifisert sammen med obligasjonsgjelden. Obligasjonslån ved flytende rente er i oppstillingen ovenfor vurdert til virkelig verdi fastsatt av uavhengig part.

NOTE 25 SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG RENTEFOND FORDELT PÅ UTSTEDERSEKTOR

	31.12.2023	31.12.2022
Sertifikater		
Obligasjoner	294.843	248.475
Rentefond	294.044	153.214
Sum obligasjoner og sertifikater	588.888	401.689

Obligasjoner	Pålydende	Anskaffelseskost	Markedsverdi	Bokført verdi
Obligasjoner utstedt av staten	19.000	20.280	19.503	19.503
Obligasjoner utstedt av fylkeskommuner og kommuner	86.000	85.997	86.103	86.103
Obligasjoner utstedt av finansielle foretak *	165.000	165.248	165.179	165.179
Obligasjoner utstedt av andre	21.900	21.900	21.829	21.829
Påløpte renter			2.228	2.228
Sum obligasjoner	291.900	293.425	294.842	294.842
Rentefond	280.000	280.000	294.044	294.044
Sum rentebærende verdipapirer	473.756	476.577	476.925	588.887

NOTE 26 FINANSIELLE DERIVATER

Oppstillingen nedenfor viser virkelig verdi av bankens finansielle derivater bokført som eiendeler og gjeld samt nominelle verdier av kontraktene. Positiv markedsverdi av kontrakter blir bokført som eiendel, mens negativ markedsverdi blir bokført som gjeld. Kontraktsvolumet, oppført brutto, viser størrelsen av derivatenes underliggende eiendeler, og er grunnlaget for måling av endringer i virkelig verdi av bankens derivater. Det oppgitte volumet viser utestående volum av transaksjoner ved årets slutt og gir ingen indikasjon på markedsrisiko eller kredittrisiko. Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Gevinster blir ført som eiendeler og tap ført som gjeld for alle rentederivater.

Banken har ingen kontrakter som kvalifiserer for kontantstrømsikring.

Til virkelig verdi over resultatet	31.12.2023			31.12.2022		
(Hele tusen kroner)	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
Renteinstrumenter		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Renteswapper fastrente utlån	405.000	18.202	0	405.000	17.977	0
Sum renteinstrumenter	405.000	18.202	0	405.000	17.977	0

Netto oppgjør finansielle instrumenter

Pr. 31.12.2023	Brutto balanseførte finansielle eiendeler	Brutto gjeld som er presentert netto	Netto finansielle eiendeler i balansen	Relaterte beløp som ikke er presentert netto		
				Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Netto beløp
Eiendeler						
Derivater	18.202		18.202		17.910	292
Sum eiendeler	18.202		18.202		17.910	292
Forpliktelser						
Derivater						
Sum forpliktelser						

Pr. 31.12.2022	Brutto balanseførte finansielle eiendeler	Brutto gjeld som er presentert netto	Netto finansielle eiendeler i balansen	Relaterte beløp som ikke er presentert netto		
				Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Netto beløp
Eiendeler						
Derivater	17.977		17.977		17.370	607
Sum eiendeler	17.977		17.977		17.370	607
Forpliktelser						
Derivater						
Sum forpliktelser						

NOTE 27 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER

Aksjer er målt til virkelig verdi over resultat iht. IFRS 9.

	31.12.2023	31.12.2022
Aksjer, egenkapitalbevis og andeler		
Til virkelig verdi over resultat		
Aksjefond	9.643	8.048
Børsnoterte	11.288	10.311
Unoterte	221.046	197.799
Sum aksjer, egenkapitalbevis og andeler	241.978	216.158

Selskapets navn	Org.nr	Vår beholdning antall	Eierandel i %	Anskaffelses kost	Markeds verdi	Bokført verdi
Børsnoterte selskaper						
SpareBank 1 SMN	91507300	31.000	*	3.013	4.396	4.396
SpareBank 1 Østlandet	91507050	31.000	*	3.000	4.111	4.111
SpareBank 1 SRBank	91502002	21.580	*	1.976	2.782	2.782
Aksjefond						
Odin Aksje B		29.512		4.000	6.769	6.769
Odin Eiendom		4.643		1.000	1.081	1.081
Odin Small Cap B		10.908		1.000	1.794	1.794
Unoterte selskaper						
Sparebank1 Boligkreditt AS	988738387	725.322	*	108.829	108.798	108.798
Eiendomskreditt AS	979391285	10.938	*	1.119	1.151	1.151
SpareBank 1 Kreditt AS	975966453	37.795	*	12.814	14.022	14.022
SpareBank 1 SMN Finans AS	938521549	2.820	2,35 %	29.907	35.645	35.645
SpareBank 1 Betaling AS	919116749	187.881	*	5.804	13.482	13.482
SpareBank 1 Markets AS	992999101	22.551	*	4.502	9.020	9.020
SpareBank 1 Regnskapshuset SMN AS	936285066	5	2,10 %	15.126	15.126	15.126
SpareBank 1 Forvaltning AS	925239690	45.680	1,04 %	15.441	17.313	17.313
SpareBank 1 Bank og Regnskap AS	917143501	220	1,10 %	1.777	2.420	2.420
Varde investeringslaug AS**	929371909	400.000	16,00 %	2.631	2.631	2.631
Aksjer ikke spesifisert				664	1.439	1.439
Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinstrumenter				212.602	241.978	241.978

*bankens eierandeler i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %).

**banken har forpliktet seg til å tegne aksjer i selskapet for inntil 10 millioner kroner suksessivt etter hvert som selskapets styre vedtar dette.

Beholdningsendringer	2023	2022
Inngående balanse	216.158	202.240
Tilgang	16.260	16.087
Avgang	0	0
Kapitalnedskrivning	0	-4.097
Verdiendring ført over resultat	5.760	1.928
Utgående balanse	238.178	216.158

NOTE 28 VARIGE DRIFTSMIDLER

	2023	2022
Eierbenyttet eiendom	19.572	20.051
Andre varige driftsmidler	6.955	7.734
Bruksretteiendel	13.535	15.821
Sum varige driftsmidler	40.063	43.606

	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og andre faste eiendommer	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2023	25.665	39.894	65.559
Tilgang i 2023	784	834	1.618
Avgang i 2023	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2023	26.449	40.728	67.177
Samlede ordinære avskrivninger	19.494	21.155	40.649
Bokført verdi 31.12.2023	6.955	19.573	26.528

Ordinære avskrivninger 2023	1.562	1.313	2.875
IFRS16 avskrivninger leieavtaler bygg			1.571
Totale avskrivninger 2023			4.446

Eiendommer	Kommune	Eiendomstype	Totalt areal m2	Herav eksternt utleid m2	Balanseført verdi
Sparebank 1 Lom og Skjåk	Lom	Forretnings- og kontorbygg	398		7.255
Sparebank 1 Lom og Skjåk	Skjåk	Forretnings- og kontorbygg	698		9.409
Vågå	Vågå	Forretnings- og kontorbygg	282		1.254
Dombås	Dovre	Forretnings- og kontorbygg	492	117	0
Gjevingpynten	Tvedestrand	Feriested	112		1.655
Sum			1.982	117	19.572

Eiendommer i Vågå og på Dombås er leide lokaler. Balanseførte verdier er påkostninger leide lokaler.

NOTE 29 LEIEAVTALER

Basert på leieavtalene som var inngått per 31. desember 2020 gav implementering av IFRS 16 en «rett til bruk» eiende og leieforpliktelse som ble balanseført fra 1. januar 2021 på 18,2 millioner kroner.

Leieavtalene som omfattes over er leie av lokaler i Lom, Vågå, Dombås og Oslo. Utover dette har banken kun mindre leieavtaler som kommer inn under unntaket for lav verdi.

Som marginal lånerente er benyttet antatt lånerente for næringseiendom (kontorlokaler) i Vågå, Dombås, Oslo og Lom i et intervall fra 7,15 % til 8,15 %.

Balanse	31.12.2023	31.12.2022
Bruksrett	13.535	15.821
Forpliktelse	14.568	16.612
Resultat	31.12.2023	31.12.2022
Avskrivninger leieavtaler	1.571	1.983
Rentekostnader	958	693
Kostnader IFRS 16	2.529	2.676
Endring driftskostnader	-2.287	-2.307
Endring i resultat før skatt	242	369

NOTE 30 ANDRE EIENDELER

	2023	2022
Utsatt skattefordel	8.922	9.287
Provisjon Boligkreditt	305	18
Forskuddsbetalt leie	1.330	1.477
Andre eiendeler	6.119	11.401
Sum	16.676	22.183

NOTE 31 GJELD VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

	31.12.2022	Emittert	Forfalt/innløst	Andre endringer	31.12.2023
Obligasjonsgjeld, nom.	845.000	125.000	-184.000		786.000
Verdijusteringer	1.817			-928	889
Påløpte renter	4.899			1.609	6.508
Sum obligasjonsgjeld	851.716	125.000	-184.000	681	793.396
Rentekostnad på utstedte verdipapirer					20.930

Obligasjonsgjeld fordelt på forfallstidspunkt	31.12.2023	31.12.2022
2023		130.000
2024	216.000	270.000
2025	265.000	265.000
2026	255.000	180.000
2027	50.000	
Sum obligasjonsgjeld, pålydende verdi	786.000	845.000
Gjennomsnittlig rente for året	5,89 %	2,59 %

Finansielle forpliktelser som følge av finansieringsaktiviteter	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Leieforpliktelse
Balanse 31.12.2022	851.716	16.612
Emitterte	125.000	
Forfalt/innløst/nedbetalt	-184.000	-2.287
Utbetaling av renter	-39.045	
Sum endring i kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-98.045	-2.287
Rentekostnader	40.653	958
Verdijusteringer/andre endringer	-928	-715
Sum ikke-kontante endringer	39.725	243
Balanse 31.12.2023	793.396	14.568

NOTE 32 ANNEN GJELD

	2023	2022
Arbeidsgiveravgift/finansskatt	3.003	2.989
Skyldig lønn	6.196	6.514
Skattetrekk	2.187	2.069
Leverandørgjeld	12.907	5.429
Merverdiavgift	3	-13
Leieforpliktelser	17.376	19.688
Annen gjeld	58.260	23.888
Sum	99.932	60.564

Økning annen gjeld kommer av innbetalinger fra eiendomsmegler den 29.12.23 som skal gå til nedbetaling/innfrielse av lån kunder har i banken.

NOTE 33 AVSETNINGER

	2023	2022
Forpliktelser ved skatt	29.101	20.642
Avsetninger på garantier og ubenyttede rammekreditter	2.933	2.839
Sum avsetninger	32.034	23.481

NOTE 34 GARANTIANSVAR

Garantier	2023	2022
Betalingsgarantier	18.882	16.757
Kontraktsgarantier	53.635	52.319
Lånegarantier	32.118	31.127
Andre garantier	10.388	9.146
Sum garantier	115.023	109.349

NOTE 35 INVESTERINGER I EIERINTERESSER

	Anskaffelsestidspunkt	Forretningskontor	Eierandel i %	Kostpris	Bokført verdi
Aksjer i felleskontrollerte virksomheter					
Samarbeidende Sparebanker AS	22.06.1998	Oslo	7,89 %	121.081	150.231
SpareBank 1 Samspår AS		Oslo	3,20 %	4.431	5.083
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA		Oslo			
Aksjer i tilknyttede selskaper					
AS Midtgård	18.01.1971	Lom	7,25 %	1.974	3.357
Eiendomsmegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS	23.09.2005	Lillehammer	50 %	1.410	2.318
			23 %	1.548	1.460
Aksjer i datterselskaper					
Verdigienvinning Lom og Skjåk AS	02.10.2013	Lom	100 %	220	20
Sum					162.469

Balanseført verdi i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	2023	2022
Pr.01.01.	176.766	169.827
Tilgang	40.489	13.414
Avgang		
Implementeringseffekt IFRS17 ført mot egenkapital*	-12.847	
Omklassifisering		4.097
Resultatandel	-2.104	13.420
Utbetalt utbytte	39.835	23.991
Balanseført verdi 31.12.	162.469	176.766

Inntekter fra investeringer i TS og FKV		
Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker AS	- 2.366	12.358
Resultatandel fra AS Midtgard	-596	285
Resultatandel fra Eiendomsmegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS	165	369
Resultatandel SpareBank 1 Samspar AS	495	- 65
Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker DA	197	472
Sum	-2.104	13.420

* SpareBank 1 Gruppen sin implementering av IFRS17 og IFRS9 medførte en negativ implementeringseffekt via vårt eierskap i Samarbeidende SpareBanker AS som utgjør 12,4 mill. kroner som er ført direkte mot egenkapitalen. Overgangen innebærer en annen periodisering av inntekt der en større del av inntekten blir tatt ved levering av tjeneste til kunde.

Hovedtall for datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter	Eiendeler	Gjeld	Egenkapital	Årsresultat
Samarbeidende Sparebanker AS	1.781.329	331	1.780.997	-28.902
SpareBank 1 Samspar AS	82.182	54.106	28.076	2.019
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	150.213	1.209	149.004	6.222

NOTE 36 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper som fremgår av note 35, samt nøkkelpersoner i ledelsen. For nøkkelpersoner i ledelsen henvises til note 18.

Lån	Datterselskaper		TS, FKV og andre nærstående parter	
	2023	2022	2023	2022
Lån pr 1.1.	0	0	2.642	3.023
Tilbakebetaling	0	0	631	381
Utestående lån pr 31.12.	0	0	2.011	2.642
Innskudd				
Innskudd pr 1.1	31	44	2.435	2.736
Netto endring	-5	-13	-23	-301
Innskudd pr 31.12.	26	31	2.412	2.435
Renteinntekter			195	193
Leie av lokaler			1.125	1.092
Driftskostnader			20.842	18.220
Rentekostnader			44	15

NOTE 37 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Styret eller bankens ledelse er ikke kjent med hendelser etter 31. desember 2023 som er egnet til å påvirke det fremlagte årsregnskapet.

Erklæring frå styret

Erklæring fra styrets medlemmer og adm. banksjef

Avgitt i samsvar med lov om verdipapirhandel § 5-5 2. ledd pkt. 3.

Styret og adm. banksjef har i dag behandlet og godkjent årsberetningen og årsregnskapet for SpareBank 1 Lom og Skjåk for kalenderåret 2023 og pr. 31. desember 2023.

Etter styrets og adm. banksjefs beste overbevisning er årsregnskapet for 2023 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av bankens eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat pr. 31. desember 2023.

Etter styrets og adm. banksjefs beste overbevisning gir årsberetningen en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Lom, 23.02.2024
Elektronisk signert

Hans Ivar Kolden
Styreleiar

Iselin Vistekleiven
Nestleiar i styret

Simen Kvamme Repp

Tordis Brandsar

Sigbjørn Oppheim

Hjørdis Sletten

Unni Strand
Adm. Banksjef

Tamreindrift.

Revisors beretning

Til generalforsamlingen i Sparebank 1 Lom og Skjåk

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebank 1 Lom og Skjåk som består av balanse per 31. desember 2023, resultat, egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi har vært revisor for Sparebank 1 Lom og Skjåk sammenhengende i 4 år fra valget på generalforsamlingen den 11. mars 2020 for regnskapsåret 2020 med gjenvalg på generalforsamlingen den 16. mars 2023.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2023. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i banken har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har gitt nye fokusområder. *Verdien av utlån til kunder* har samme karakteristika og risikoer i år som i fjor, og har følgelig vært et viktig fokusområde i vår revisjon også i 2023.

Sentrale forhold ved revisjonen

Verdien av utlån til kunder

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønnsmessige parametere. Bankens utlån er i hovedsak til personkunder og

Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen

Ved vår revisjon av forventede tapsavsetninger, vurderte og gjennomgikk vi utformingen og effektiviteten av kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder. Videre testet vi detaljer både i avsetningene

SMB segmentet, og modellene som er utviklet skal estimere tapsavsetninger til hver av disse segmentene.

Vi fokuserte på verdsettelsen av utlån på grunn av betydningen nedskrivningsvurderingene har for verdien, og det faktum at bruk av skjønn har en potensiell virkning på resultatet for perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modellen.

I henhold til IFRS 9 skal nedskrivningene på utlån bygge på fremoverskuende vurderinger, slik at nedskrivninger reflekterer forventede tap.

Bruk av modeller for å beregne forventet kreditttap innebærer bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- klassifisering av porteføljene etter risiko og type engasjement,
- identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko,
- hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn,
- ulike parametere, som sannsynlighet for mislighold, tap ved mislighold og tapsscenarioer.

I tillegg foretas individuelle avsetninger for utlån hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- ledelsens prosess for identifikasjon av utlån med objektive indikasjoner på verdifall,
- de forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån som har objektive indikasjoner på verdifall.

Note 2, note 3, note 6, og note 10 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av selskapets tapsmodell og for hvordan selskapet estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9.

beregnet ved bruk av modellen og i avsetningene som er beregnet individuelt.

For utlån hvor det ikke forelå objektive indikasjoner på verdifall, ble nedskrivningsbeløp beregnet for grupper av utlån basert på et modellverk. Vi testet modellverket og tok stilling til relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger som var benyttet i beregningen.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og testet:

- kalkulasjoner og metode som ble benyttet,
- om modellen som ble benyttet var i henhold til rammeverket og om modellen virket som den skulle,
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som ble benyttet i modellen.

Vår testing av kalkulasjoner og metoden som ble benyttet er basert på rapporter fra revisorer hos leverandør av modellen som er benyttet. Vi vurderte revisorenes objektivitet og kompetanse og foretok ytterligere testing som vi fant nødvendig. Vår gjennomgang ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9.

Vårt arbeid omfattet tester rettet mot selskapets finansielle rapporteringssystemer relevant for finansiell rapportering. Selskapet benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale kjerne IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av- og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Revisors testing omfattet blant annet om sentrale beregninger foretatt av kjernesystemene ble utført i tråd med forventningene, herunder renteberegninger og amortiseringer. Testingen omfattet dessuten integriteten av data, endringer av og tilgang til systemene. For å ta stilling til om vi kunne legge informasjonen i revisors rapporter til grunn for våre vurderinger, forsikret vi oss om revisorens kompetanse og objektivitet og gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og tiltak. Vi gjennomførte også selv testing av tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til våre egne konkrete revisjonshandlinger.

Våre vurderinger og tester underbygger at vi kunne legge til grunn at dataene som håndteres i

og beregningene som foretas av selskapets eksterne kjernesystem var pålitelige. Dette var et nødvendig grunnlag for vår revisjon.

Vi testet spesielt om modellen klassifiserte utlån i riktig trinn, herunder om lån hadde hatt en vesentlig økning i kredittrisiko. Vi vurderte videre rimeligheten av tapsavsetningene i trinn 1 og 2 ved å sammenligne nivået med andre banker.

Vi testet et utvalg av individuelle utlånsengasjement basert på ulike kriterier og vurderte om det forelå objektive bevis for verdifall. Selskapets prosesser omfattet at realisasjonsverdien ble beregnet ved bruk av eksterne og interne vurderinger. For å ta stilling til realisasjonsverdien gjennomgikk vi de eksterne verdivurderingene som forelå ved vurdering av utlånene. For vurderinger som var gjort internt, intervjuet vi kredittmedarbeidere og ledelsen og utfordret relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger og metoden som var benyttet i beregningen av nedskrivningsbeløpet. I disse intervjuene utfordret vi også kredittmedarbeidere og ledelsen på om klimarisiko har vesentlig betydning for sikkerhetsverdiene. Videre testet vi om utlån med individuelle tapsavsetninger var riktig klassifisert i modellen og vurderte rimeligheten av de totale tapsavsetningene. Resultatet av vår testing viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av avsetningsbeløpene.

Vi diskuterte også betydningen av den makroøkonomiske situasjonen for størrelsen på tapsavsetninger og verdien av pant med ledelsen.

Vi leste også de relevante notene og fant at informasjonen der var tilstrekkelig og dekkende.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelsen om samfunnsansvar.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene

og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Oslo, 23. februar 2024

PricewaterhouseCoopers AS

Erik Andersen
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Generalforsamling og tillitsvalde pr. 31.12.2023

Generalforsamling:

Anna Krogstad, Skjåk, leiar
Nils Olav Fosstuen, Lom, nestleiar
Hans-Jacob Dahl, Dovre
Thorleif Fjeld, Lom
Live Visdal, Vågå
Tove Johanne Stamstad, Lom
Lars Kåre Mork, Skjåk
Kristin Skotte, Lesja
Roger Haugen, Skjåk
Mona Thomassen, vald av og blant dei tilsette
Iren Nystuen, vald av og blant dei tilsette
Rune Torkveen, vald av og blant dei tilsette

Varamedlemmer, generalforsamling:

Knut Granum, Skjåk
Bjørn Andreas Ovesen, Lom
Morten Kielland, Skjåk
Yvonne Nyhus, vald av og blant dei tilsette

Styret:

Hans Ivar Kolden, leiar
Iselin Vistekleiven, nestleiar
Simen Kvamme Repp
Tordis Brandsar
Sigbjørn Oppheim, vald av og blant dei tilsette
Hjørdis Sletten, vald av og blant dei tilsette

Varamedlemmer, styret:

Heidrun Reboli Marstein
Marius Andreassen
Terje Olstad, vald av og blant dei tilsette
Wenche Ritha Vilhelmsen, vald av og blant dei tilsette

Valkomite:

Lars Kåre Mork, Skjåk, leiar
Geir Arne Hageland, Dovre
Anne E. Wangen, Lom

Varamedlemmer, valkomite:

Arne Kvamme, Lom
Anne Gitte Mathisen, Lesja
Jo Trygve Lyngved, Lom

Historisk rekneskap 1874 - 2023

År	Forvaltning	Fond	Utlån	Innskot	År	Forvaltning	Fond	Utlån	Innskot
1874			2 557	2 234	1951	8 964 000	535 000	5 799 000	8 424 000
1875			6 054	5 806	1952	9 736 000	555 000	6 368 000	9 175 000
1876			9 052	8 151	1953	10 787 000	575 000	7 275 000	10 202 000
1877			50 868	42 868	1954	12 079 000	600 000	7 695 000	11 469 000
1878	49 087	511	47 561	37 627	1955	12 061 000	620 000	7 891 000	11 431 000
1879	46 048	268	45 063	38 282	1956	12 860 000	650 000	8 008 000	12 202 000
1880	40 050		39 734	34 312	1957	14 089 000	685 000	8 507 000	13 392 000
1881	36 604		36 158	31 987	1958	15 328 000	725 000	9 057 000	14 466 000
1882	37 561	3 230	36 842	33 897	1959	16 674 000	760 000	9 282 000	15 629 000
1883	49 913		48 763	47 515	1960	17 512 000	810 000	9 702 000	16 469 000
1884	60 489	3 569	59 672	60 007	1961	18 479 000	860 000	10 529 000	17 480 000
1885	69 050	1 403	68 163	60 442	1962	20 017 000	900 000	11 202 000	18 878 000
1886	65 018	764	64 375	64 049	1963	21 335 000	965 000	11 899 000	20 246 000
1887	71 815	2 736	69 555	60 894	1964	22 376 000	1 020 000	12 875 000	21 234 000
1888	74 974	2 861	69 165	65 638	1965	24 857 000	1 100 000	13 863 000	23 607 000
1889	76 676	1 989	74 590	74 687	1966	27 554 000	1 200 000	15 433 000	26 333 000
1890	89 353	1 829	88 467	81 523	1967	30 128 000	1 325 000	17 621 000	28 732 000
1891	97 355	1 503	94 016	95 851	1968	32 727 000	1 431 000	19 672 000	31 199 000
1892	103 905	3 191	101 005	96 714	1969	35 202 000	1 576 000	22 877 000	33 240 000
1893	93 571	3 905	91 132	89 666	1970	42 860 000	1 756 000	25 234 000	40 278 000
1894	108 499	4 538	102 259	96 760	1971	48 711 000	2 031 000	28 638 000	46 265 000
1895	120 242	4 765	117 408	110 076	1972	54 823 000	2 206 000	33 690 000	51 753 000
1896	144 682	5 257	140 670	130 425	1973	63 366 000	2 270 000	37 029 000	60 091 000
1897	168 206	7 264	138 276	160 941	1974	70 019 000	2 465 000	42 637 000	65 477 000
1898	188 525	7 941	167 341	162 584	1975	82 548 000	2 375 000	51 067 000	77 896 000
1899	190 868	8 246	173 356	170 622	1976	98 126 000	3 200 000	57 031 000	92 557 000
1900	217 645	13 472	192 808	184 473	1977	118 907 000	4 300 000	72 506 000	109 203 000
1901	242 060	13 785	210 255	201 174	1978	138 897 000	6 750 000	77 893 000	129 387 000
1902	268 619	15 459	242 472	226 659	1979	160 561 000	9 600 000	96 233 000	148 241 000
1903	278 101	17 471	245 896	244 330	1980	190 619 000	13 250 000	113 063 000	172 614 000
1904	286 778	18 939	248 871	261 839	1981	217 776 000	18 000 000	131 277 000	194 829 000
1905	327 899	20 725	260 513	307 174	1982	249 487 000	24 700 000	147 006 000	219 243 000
1906	384 117	22 253	257 690	361 863	1983	278 356 000	29 091 000	163 649 000	243 246 000
1907	412 913	23 816	285 603	388 797	1984	319 571 000	33 459 000	207 543 000	279 811 000
1908	440 342	25 562	319 631	413 979	1985	375 173 000	39 325 000	245 694 000	321 067 000
1909	456 599	28 044	346 856	427 045	1986	419 461 000	44 520 000	320 714 000	354 369 000
1910	524 205	30 073	347 747	492 231	1987	488 614 000	49 131 000	386 402 000	404 785 000
1911	550 826	33 045	382 974	514 781	1988	600 014 000	53 870 000	435 032 000	454 895 000
1912	651 297	36 559	413 403	611 237	1989	633 619 000	61 749 000	477 046 000	506 905 000
1913	681 323	40 564	448 002	636 758	1990	692 049 000	68 046 000	521 752 000	566 982 000
1914	707 667	45 098	512 544	658 069	1991	740 439 000	69 774 000	550 783 000	600 998 000
1915	762 645	49 865	596 034	712 780	1992	772 780 000	92 066 000	559 683 000	644 611 000
1916	963 035	56 576	639 171	906 458	1993	805 154 000	97 669 000	583 629 000	697 334 000
1917	1 212 080	62 899	721 676	1 149 181	1994	845 370 000	108 059 000	646 093 000	723 388 000
1918	1 676 596	72 555	965 155	1 604 041	1995	860 276 000	123 862 000	660 797 000	724 828 000
1919	2 195 967	84 762	1 329 318	2 111 205	1996	930 400 000	137 013 000	726 661 000	782 641 000
1920	2 574 752	94 678	1 817 019	2 480 074	1997	968 209 000	149 155 000	823 977 000	778 361 000
1921	3 095 166	116 851	2 024 078	2 971 314	1998	1 013 308 000	159 348 000	868 478 000	811 648 000
1922	3 033 788	131 974	2 278 589	2 901 814	1999	1 115 542 000	172 931 000	972 754 000	883 166 000
1923	2 947 193	156 705	2 376 678	2 790 487	2000	1 335 948 000	187 711 000	1 195 781 000	945 046 000
1924	3 133 368	181 918	2 686 234	2 951 449	2001	1 559 292 000	197 259 000	1 412 978 000	1 110 116 000
1925	3 282 441	221 487	2 807 286	3 052 144	2002	1 713 785 000	205 066 000	1 554 751 000	1 163 807 000
1926	3 063 729	244 462	2 739 291	2 818 920	2003	1 887 066 000	223 265 000	1 705 210 000	1 280 180 000
1927	2 963 663	270 959	2 685 765	2 681 943	2004	2 092 739 000	243 719 000	1 902 969 000	1 322 617 000
1928	2 882 761	294 889	2 583 718	2 587 554	2005	2 248 505 000	273 769 000	2 017 500 000	1 533 204 000
1929	2 819 915	320 900	2 488 243	2 493 368	2006	2 551 216 000	298 142 000	2 290 264 000	1 571 512 000
1930	2 786 837	348 558	2 366 348	2 432 567	2007	3 021 793 000	319 533 000	2 582 408 000	1 733 985 000
1931	2 786 608	371 690	2 355 420	2 414 511	2008	3 175 324 000	316 968 000	2 625 615 000	1 838 020 000
1932	2 682 420	395 420	2 307 240	2 286 473	2009	3 259 323 000	354 118 000	2 699 444 000	1 970 316 000
1933	2 692 443	403 744	2 168 166	2 288 698	2010	3 634 560 000	402 705 000	3 088 942 000	2 111 622 000
1934	2 676 952	403 744	2 215 275	2 258 390	2011	3 747 240 000	426 001 000	3 159 759 000	2 375 228 000
1935	2 702 182	405 526	2 203 443	2 296 655	2012	3 909 269 000	453 102 000	3 331 873 000	2 549 823 000
1936	2 996 909	407 611	2 158 314	2 489 298	2013	4 187 461 000	497 750 000	3 426 410 000	2 809 162 000
1937	3 074 146	411 946	2 207 178	2 662 199	2014	4 643 958 000	560 475 000	3 910 871 000	3 176 677 000
1938	2 996 922	425 763	2 321 030	2 568 820	2015	4 879 769 000	590 133 000	4 114 448 000	3 398 765 000
1939	3 109 302	441 948	2 457 879	2 666 054	2016	5 213 827 000	670 389 000	4 494 645 000	3 784 583 000
1940	3 331 112	452 361	2 423 897	2 878 750	2017	5 581 965 000	758 096 000	4 641 105 000	4 008 332 000
1941	3 825 134	463 000	2 263 358	3 355 394	2018	5 908 603 000	831 668 000	5 119 952 000	4 356 245 000
1942	4 681 701	473 122	2 515 333	4 193 579	2019	6 302 030 000	970 371 000	5 584 930 000	4 527 161 000
1943	5 196 124	480 505	2 608 177	4 700 617	2020	7 161 180 000	1 087 610 000	6 033 050 000	5 200 611 000
1944	6 509 617	486 984	3 049 408	6 007 632	2021	8 057 200 000	1 182 224 000	6 528 843 000	6 048 761 000
1945	7 488 641	493 506	3 591 573	6 991 920	2022	8 493 906 000	1 256 343 000	7 104 694 000	6 301 801 000
1946	7 388 822	500 000	4 096 950	6 866 506	2023	9 074 889 000	1 328 691 000	7 080 107 000	6 820 836 000
1947	7 579 307	500 000	2 319 276	7 030 926					
1948	8 281 000	545 000	3 131 000	7 746 000					
1949	8 596 000	549 000	3 770 000	8 048 000					
1950	8 510 000	528 000	5 087 000	7 982 000					

Tal for 1874, 1875, 1876 og 1877 er i Specidaler.

Tal fra 1878 er i kroner.

#fjellbanken

LOM:

Sognefjellsvegen 4
2686 Lom

SKJÅK:

Skjåkvegen 1208
2690 Skjåk

VÅGÅ:

Moavegen 20 B
2680 Vågå

DOMBÅS:

Sentralplassen 5 A
Coop Senter
2660 Dombås

OSLO:

Dronning Eufemias Gate 8
0191 Oslo

Telefon: 61 21 90 00

www.fjellbanken.no

bankpost@fjellbanken.no

Org. nr.: 937 888 015

Utforming og oppsett: Visus, Lom.

Trykk: Østfold Trykkeri.

Foto: Therese Rosten, Ove Vadet, Kristin Nygård Lonbakken, Linn Holstad Hines, DNT,
Svein Garmo, Geir Egil Slettom, Sjur Slettom.

Miljømerka 2041-0796 trykksak.